

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

3/2012

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných**

36. *Predmet poistenia podľa poistnej zmluvy*
Ak sa účastníci poistnej zmluvy dohodli na poistení rodinného domu, stáva sa samostatne stojaca vedľajšia stavba, ktorá je s ním funkčne spojená, predmetom poistenia, len ak sa účastníci poistnej zmluvy výslovne dohodli, že predmetom poistenia je aj táto vedľajšia stavba. 4
37. *Skutočnosti zohľadňované súdom pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva*
V konaní o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súd pri úvahe, komu zo spoluvlastníkov prikáže vec za primeranú náhradu, neberie na zreteľ samostatne iba niektoré z hľadísk výslovne uvedených v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka (veľkosť spoluvlastníckych podielov účelné využitie veci, násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom) ani spoločne iba tieto zákonom výslovne označené hľadiská, ale vždy komplexne celý súbor relevantných skutočností, ktorý nie je vyčerpaný iba hľadáskami priamo vymenovanými v tomto ustanovení zákona. 7
38. *Ochrana osobnosti podľa ustanovení § 11 až 13 Občianskeho zákonníka a podľa § 15 Občianskeho zákonníka*
Nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnené zasiahlo do osobnosti zomrelého (napríklad jeho cti a dobrého mena), došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby (napríklad do jej práva na súkromie). Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. 10
39. *Pasívne legitimovaný subjekt v konaní o ochranu osobnosti fyzickej osoby evidovanej v zoznamoch ŠTB*
V občianskom súdnom konaní o ochranu osobnosti (§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka), k zásahu do ktorej malo dôjsť neoprávnenou evidenciou fyzickej osoby v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti, je Ústav pamäti národa pasívne vecne legitimovaným účastníkom. 18
40. *Predĺženie výpovednej lehoty o ochrannú lehotu v zmysle § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka*
Pri výpovedi z nájmu bytu sa výpovedná lehota predlžuje o ochrannú šesťmesačnú lehotu (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka) len ak nájomca najneskôr do konca výpovednej lehoty (§ 710 ods. 3 veta druhá a tretia Občianskeho zákonníka) preukáže prenajímateľovi, že ku dňu doručenia výpovede bol v hmotnej núdzi. 21
41. *Vypratanie bytu a náhradný byt alebo náhradné ubytovanie v prípade uvedenom v § 712a ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku*
Jedným z predpokladov pre rozhodnutie súdu o tom, že nájomca uvedený v § 712a ods. 4 Občianskeho zákonníka je povinný byt vypratať po poskytnutí náhradného ubytovania, je skutkové zistenie súdu, že pomery prenajímateľa neumožňujú poskytnúť takémuto nájomcovi náhradný byt. 25
42. *Časové hľadiská významné pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia*
Nároky na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa riadia vyhláškou č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení do 31. marca 1999, ak do tohto dňa došlo nielen k škodnej udalosti (úrazu alebo inému poškodeniu zdravia), ale aj k takému ustáleniu zdravotného stavu poškodeného, ktorý umožňuje posúdiť sťaženie spoločenského uplatnenia. Ak k ustáleniu zdravotného stavu poškodeného došlo po uvedenom dni, riadi sa výška odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vyhláškou č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení novely vykonanej vyhláškou č. 19/1999 Z.z. 27

-
43. *Bezdôvodné obohatenie pri vyplatení zálohy na kúpnu cenu*
 Záloha na kúpnu cenu, ktorá bola vyplatená vlastníčkovi veci na základe jeho prísľubu predat' vec, sa stala jeho bezdôvodným obohatením v okamihu, keď ju odmietol predat', prípadne keď nastala nemožnosť predat' ju 31
44. *Výpoveď daná zamestnancovi a voľné pracovné miesto v prípade vyhotovenia „akceptačného listu“*
 Pracovné miesto, ktoré ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca zamestnávať (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), i keď zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne (v „akceptačnom liste“) potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto. 36
45. *Výpoveď daná viacerým zamestnancom a ponuková povinnosť v prípade iba jedného voľného pracovného miesta*
 Ak sa v rámci organizačnej zmeny súčasne stali nadbytočnými viacerí zamestnanci, má zamestnávateľ ponukovú povinnosť (§ 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce) voči každému z nich osobitne. Pokiaľ má voľné len jedno pracovné miesto, nemá oprávnenie vybrať si zamestnanca, ktorému voľné miesto ponúkne, ale je ho povinný ponúknuť všetkým do úvahy prichádzajúcim zamestnancom. K zmene pracovnej zmluvy v zmysle § 54 Zákonníka práce dôjde v prípade toho zamestnanca, ktorý prijal ponuku voľného pracovného miesta ako prvý. 42
46. *Postup exekučného súdu pri skúmaní vykonateľnosti rozsudku rozhodcovského súdu*
 Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok.
 Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.
 Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. 46
47. *Oprávnenie exekučného súdu preskúmať rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.*
 Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, v exekučnom konaní je však zo zákona oprávnený a povinný preskúmať rozhodcovský rozsudok z hľadísk, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. 52
48. *Postup súdneho exekútora v prípade podania žaloby o vylúčenie veci z exekúcie.*
 Ak sa v exekučnom konaní pred začatím dražby preukáže, že bola podaná žaloba o vylúčenie veci z exekúcie, je súdny exekútor povinný informovať o tom záujemcov; dražbu však, pokiaľ tomu nebráni povolenie odkladu exekúcie, môže vykonať.
 Žalobca, ktorý podal (excindačnú) žalobu o vylúčenie veci z exekúcie, sa v exekučnom konaní môže domáhať povolenia odkladu exekúcie z dôvodu, že možno očakávať zastavenie exekúcie. 55
49. *Zastavenie exekúcie v prípade smrti povinného, ktorý nezanechal majetok; trovy exekúcie.*
 Ak došlo k zastaveniu konania o dedičstve z dôvodu, že poručiteľ nezanechal majetok (§ 175h ods. 1 O. s. p.) exekučný súd zastaví exekúciu nie preto, že je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku) ale preto, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku); v takomto prípade znáša trovy exekúcie oprávnený (§ 203 ods. 2 prvá veta Exekučného poriadku). 57
-

-
50. *Exekúcia - platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty*
Správca konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré by boli exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov..... 62
51. *Odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku v prípade absencie rozhodnutia súdu o žiadosti o ustanovenie zástupcu pre odvolacie konanie*
Postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol o odvolaní žalobcu bez toho, aby predtým bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o ustanovenie zástupcu pre odvolacie konanie z radov advokátov, porušuje právo na súdnu ochranu a predstavuje procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. 65
52. *Možnosti dovolacieho prieskumu úvahy súdu v otázke, či doterajšie výsledky konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe*
Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemôže preskúmať správnosť úvahy súdu riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhnutou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 95 ods. 2 O.s.p.). 67
53. *Lehota na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.*
Sama skutočnosť, že súd v zákonom stanovenej lehote nerozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemá za následok odňatie možnosti účastníka konania pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). 69
54. *Právne posúdenie dôvodov obnovy konania a prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.*
Posúdenie, či v návrhu na obnovu konania uvádzané skutočnosti naplňajú znaky niektorého z dôvodov obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, je v konaní o obnove právnym posúdením veci.
Nesprávne právne posúdenie veci samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá. 71
55. *Zastúpenie maloletých detí jedným z rodičov v exekúcii vedenej na vymoženie výživného*
I keď boli deti zverené predbežným opatrením do starostlivosti otca, zostalo matke zachované právo na zastupovanie maloletých detí aj v exekučnom konaní, v rámci ktorého vymáhala zmeškané výživné za obdobie, po ktoré ich mala vo svojej starostlivosti.
Pokiaľ odvolací súd odmietol jej odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, odňal maloletým deťom možnosť konať pred exekučným súdom..... 73
56. *Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré argumentačne dopĺňa dôvody uvedené už súdom prvého stupňa*
Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým.
Takýto postup súdu nie je odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p..... 76
57. *Oslobodenie správcu (zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov) od súdnych poplatkov*
Správca podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov je v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov osobne oslobodený nielen od súdnych poplatkov vyberaných v občianskom súdnom konaní (časť I. Sadzobníka súdnych poplatkov), ale aj od súdnych poplatkov vyberaných za úkony súdov (časť II. Sadzobníka súdnych poplatkov). 79
-

36.
ROZHODNUTIE

Ak sa účastníci poistnej zmluvy dohodli na poistení rodinného domu, stáva sa samostatne stojaca vedľajšia stavba, ktorá je s ním funkčne spojená, predmetom poistenia, len ak sa účastníci poistnej zmluvy výslovne dohodli, že predmetom poistenia je aj táto vedľajšia stavba.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 216/2009)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Čadca rozsudkom zo 14. apríla 2008 č. k. 11 C 59/2007-164 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť mu z titulu poistného plnenia sumu 133 000 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 6. septembra 2006 do zaplatenia; rozhodol tiež o náhrade trov konania. Vychádzal zo zistenia, že účastníci konania uzatvorili 28. novembra 2005 poistnú zmluvu (komplexné poistenie rodinných domov, bytov a domácností), predmetom ktorej bolo poistenie rodinného domu v katastrálnom území Z. V tejto poistnej zmluve nebola ako predmet poistenia uvedená vedľajšia stavba. Vzhľadom na to dospel k záveru, že predmetom poistenia bol iba rodinný dom. Nesúhlasil s právnym názorom žalobcu, že vedľajšia stavba, na ktorej došlo k poistnej udalosti, bola príslušenstvom domu, a preto sa poistenie vzťahuje aj na túto vedľajšiu stavbu. Uzavrel, že pre poskytnutie poistného plnenia v dôsledku poistnej udalosti je nevyhnutné, aby bol predmet poistenia v poistnej zmluve osobitne uvedený. Žalobu považoval z tohto dôvodu za neopodstatnene podanú. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. októbra 2008 sp. zn. 6 Co 216/2008 napadnutý rozsudok potvrdil, rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania a samostatným výrokom rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné. V odôvodnení sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. V otázke, či sa poistenie vzťahuje aj na vedľajšiu stavbu, ktorá je príslušenstvom hlavnej veci (rodinného domu) v prípade, ak je predmetom poistenia iba táto hlavná vec, vychádzal z toho, že príslušenstvo veci je tvorené samostatnými vecami, ktoré môžu byť samostatným predmetom právnych vzťahov a ich právny režim nesleduje bez ďalšieho režim veci hlavnej. Z ničoho nemožno vyvodiť, že by v prípade poistenia hlavnej veci bolo bez ďalšieho poistené aj príslušenstvo veci. Pri vzniku záväzkového právneho vzťahu, v danom prípade poistenia, je vždy potrebné zákonom predpísaným spôsobom prejavíť vôľu tak, aby predmetom tohto vzťahu bolo aj príslušenstvo hlavnej veci. Ak nie je v uvedenom zmysle vôľa právne významným spôsobom prejavená, záväzkový právny vzťah sa príslušenstva netýka. Keďže v danom prípade predmetom poistenia bol len rodinný dom, nebolo možné dospieť k záveru, že sa poistenie bez ďalšieho vzťahuje aj na vedľajšiu stavbu ako príslušenstvo tohto domu. Pripustenie dovolania odôvodnil tým, že v danej veci ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v otázke, či v prípade, ak predmetom poistenia je hlavná vec (rodinný dom), dochádza bez ďalšieho k poisteniu aj jej príslušenstva (vedľajšej stavby), ak v zmluve nie je uvedené nič iné. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, že príslušenstvo veci je tvorené samostatnými vecami, ktoré môžu byť samostatným predmetom právnych vzťahov a že ich právny režim nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej. Dôvodil, že príslušenstvo veci má síce priamo zo zákona povahu samostatnej veci, avšak svojím hospodárskym účelom sa viaže na hlavnú vec. Príslušenstvo veci zdieľa teda osud

---

hlavnej veci bez ohľadu na to, či účastníci záväzkového právneho vzťahu toto príslušenstvo hlavnej veci identifikovali priamo v právnom úkone, alebo len uviedli, že ide o vec s príslušenstvom, poprípade sa dokonca o príslušenstve hlavnej veci ani nezmenili. Za správny preto označil názor, že právne úkony týkajúce sa hlavnej veci sa zásadne vzťahujú aj na jeho príslušenstvo. Keďže v danej veci vedľajšia stavba spĺňa zákonom stanovené predpoklady príslušenstva v zmysle § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka, bola žalovaná povinná poskytnúť poistné plnenie, pokiaľ na tejto stavbe došlo k poistnej udalosti, pri ktorej vznikla škoda. Žalobca z týchto dôvodov žiadal ich rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v danom prípade bol predmetom poistenia nepochybne len rodinný dom, čo dokazuje aj skutočnosť, že len vo vzťahu k nemu bol dojednaný druh poistenia, bolo identifikované poistné riziko a stanovená poistná suma a v nadväznosti na poistnú sumu výška poistného. Ak by mala byť predmetom poistenia podľa poistnej zmluvy aj vedľajšia stavba, museli by byť vyššie uvedené „pojmové znaky“ poistnej zmluvy osobitne dojednané aj vo vzťahu k nej, čo sa však nestalo. Z týchto dôvodov označila za správny názor odvolacieho súdu, že ak v zmysle poistnej zmluvy bol predmetom poistenia iba rodinný dom (hlavná vec), jeho poistenie sa bez ďalšieho nevzťahuje aj na príslušenstvo rodinného domu (vedľajšiu stavbu). Navrhla preto, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd vyslovením prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.) vymedzuje zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre riešenie ktorej pripúšťa dovolanie. V takomto prípade dovolateľ môže dovolanie odôvodniť len tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a to práve len v tej konkrétnej vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie prípustené. Ak odvolací súd dovolanie pripustí, dovolací súd nie je oprávnený na riešenie skutkových otázok; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.). V posudzovanej veci preto dovolací súd skúmal len správnosť právneho záveru odvolacieho súdu v ním vymedzenej právnej otázke (nebol oprávnený skúmať skutkový záver odvolacieho súdu, týkajúci sa predmetu poistenia majetku podľa poistnej zmluvy).

Odvolací súd za otázku zásadného právneho významu považoval to, či v prípade poistno-právneho vzťahu (poistenia majetku) príslušenstvo veci hlavnej (vedľajšia stavba) (ne)sleduje bez ďalšieho právny režim hlavnej veci (rodinného domu) a teda, či poistením hlavnej veci (ne)dochádza automaticky k poisteniu aj jej príslušenstva (vedľajšej stavby). Sám túto právnu otázku vyriešil tak, že právny režim príslušenstva veci, ktorou je vedľajšia stavba, nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej, ktorou je rodinný dom. Ak preto v danom prípade predmetom poistenia bol iba rodinný dom, jeho poistením nedošlo bez ďalšieho k poisteniu aj jeho príslušenstva (vedľajšej stavby), pokiaľ v zmluve nebolo uvedené niečo iné.

S týmto právnym záverom vysloveným odvolacím súdom v danej veci sa dovolací súd stotožňuje a považuje ho za správny. Za správne a podstatu veci vystihujúce považuje dovolací súd aj dôvody uvedené v jeho rozhodnutí, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Dovolací súd k týmto dôvodom dodáva, že poistenie majetku (§ 806 až 815 Občianskeho zákonníka) je jedným zo základných druhov poistenia, v rámci ktorého možno poistiť aj nehnuteľný majetok pre prípad jeho poškodenia, zničenia alebo iných škôd, ktoré na ňom vzniknú. V prípade

---

vzniku poistnej udalosti treba zistiť, či sa týka poistenej veci. Poistená vec musí byť v poistnej zmluve určená tak, aby o tom, čo je predmetom poistenia, nevznikli žiadne pochybnosti. Spravidla treba poistenú vec označiť určitými identifikačnými znakmi (v prípade nehnuteľnosti označením, o aký druh nehnuteľnosti ide, uvedením súpisného alebo evidenčného čísla a pod.). Označenie predmetu poistenia je, okrem iného, významné aj v tom, že určuje obsah „pojmových znakov“ ako druh poistenia, poistné riziko, poistnú sumu a v nadväznosti na ňu výšku poistného; zmluva, ktorá obsahuje tieto znaky, zodpovedá zákonnej definícii poistnej zmluvy v zmysle § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z uvedených úvah je teda zrejmé, že z podstaty a povahy poistenia majetku vyplýva požiadavka, aby v poistnej zmluve bolo presne určené (dohodnuté), čo je predmetom poistenia.

Podľa § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka príslušenstvom veci sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvale užívali.

Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na špecifickosť poistenia, ako aj potreby určitosti, maximálnej právnej istoty a zrozumiteľnosti úpravy týchto vzťahov, často i po dlhšom časovom odstupe, zákon vyžaduje pod sankciou neplatnosti právneho úkonu zásadne písomnú formu poistnej zmluvy (§ 791 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Dovolací súd sa stotožňuje s odvolacím súdom v tom, že príslušenstvo tvoria veci samostatné a že príslušenstvo môže byť samostatným predmetom právnych vzťahov, včítane poistno-právneho vzťahu. Keďže platné právo nemá ustanovenie, v zmysle ktorého by sa poistenie, pokiaľ je jeho predmetom vec hlavná (rodinný dom), vzťahovalo bez ďalšieho aj na jej príslušenstvo (vedľajšiu stavbu), možno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že v takomto prípade príslušenstvo nesleduje právny režim veci hlavnej. K tomu, aby predmetom poistenia na základe poistnej zmluvy bolo aj príslušenstvo hlavnej veci, je vždy potrebné, aby účastníci tohto právneho vzťahu prejavili zákonom predpísaným spôsobom vôľu urobiť predmetom poistenia aj toto príslušenstvo.

V posudzovanej veci odvolací súd zaujal správny právny názor, že v prípade poistno-právneho vzťahu (poistenia majetku) príslušenstvo veci hlavnej nesleduje bez ďalšieho právny režim hlavnej veci. Ak teda bola predmetom poistenia na základe poistnej zmluvy iba hlavná vec (rodinný dom), poistné krytie sa nevzťahuje automaticky aj na jej príslušenstvo (vedľajšiu stavbu). Vzhľadom na to, že k poistnej udalosti došlo na vedľajšej stavbe, ktorá nebola predmetom poistenia, nie je žalovaná povinná poskytnúť žalobcovi ním požadované poistné plnenie.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že žalobca napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

---

37. ROZHODNUTIE

V konaní o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súd pri úvahe, komu zo spoluvlastníkov prikáže vec za primeranú náhradu, neberie na zreteľ samostatne iba niektoré z hľadísk výslovne uvedených v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka (veľkosť spoluvlastníckych podielov účelné využitie veci, násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom) ani spoločne iba tieto zákonom výslovne označené hľadiská, ale vždy komplexne celý súbor relevantných skutočností, ktorý nie je vyčerpaný iba hľadiskami priamo vymenovanými v tomto ustanovení zákona.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011 sp. zn. 1 Cdo 33/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Trnava rozsudkom z 2. júla 2008 č. k. 14C/118/1998-118 zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území D., ktorá je zapísaná na liste vlastníctva č. X ako parcela č. X – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1 590 m² a rodinný dom súpisné č. X postavený na tejto parcele; nehnuteľnosti v celosti prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľky. Zároveň jej uložil povinnosť zaplatiť odporcom 1/ až 3/ po 33 333,33 Sk. V odôvodnení uviedol, že účastníci konania sú podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností, a to navrhovateľka v podiele 9/10 a odporcovia 1/ až 3/ každý v podiele 1/30. V priebehu konania bolo zistené, že ani jeden zo spoluvlastníkov nechce zotrvať v podielovom spoluvlastníctve a keďže k uzavretiu dohody o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva medzi nimi nedošlo, zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo súd. Nehnuteľnosť so zreteľom na veľkosť spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky (9/10) prikázal do jej výlučného vlastníctva. Pri určení výšky primeranej náhrady za spoluvlastnícke podiely odporcov vychádzal súd zo znaleckého posudku, podľa ktorého všeobecná hodnoty nehnuteľností je 1 000 000 Sk. Primeraná náhrada pripadajúca na podiel každého z odporcov potom predstavovala 33 333,33 Sk. Pri rozhodovaní zohľadnil prvostupňový súd aj záver znaleckého posudku, že nehnuteľnosti nie sú reálne deliteľné tak, aby sa zachovala ich funkčnosť a účelnosť využitia s prihliadnutím na veľkosť spoluvlastníckych podielov jednotlivých spoluvlastníkov. V nehnuteľnosti bývajú síce odporcovia 1/ až 3/ a ich rodičia, obývajú ale iba menšiu časť rodinného domu, pričom zvyšná časť je neobývaná od odchodu M. H. V prípade úspechu navrhovateľka predpokladá, že nehnuteľnosť bude celá využívaná jej synom, ktorý nemá vyriešenú bytovú otázku. Navyše, odporcovia neboli schopní vyplatiť navrhovateľke sumu zodpovedajúcu jej spoluvlastníckemu podielu.

Na odvolanie odporcov Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 16. septembra 2009 sp. zn. 24 Co 23/2009 napadnutý rozsudok zmenil tak, že podielové spoluvlastníctvo účastníkov k vyššie označeným nehnuteľnostiam zrušil, nehnuteľnosti prikázal do podielového spoluvlastníctva odporcu 1/ v podiele 28/30, odporcu 2/ v podiele 1/30 a odporkyne 3/ v podiele 1/30 k celku a odporcu 1/ zaviazal zaplatiť navrhovateľke do 3 dní náhradu jej spoluvlastníckeho podielu. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktoré preukázali, že nehnuteľnosti nie sú reálne deliteľné. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutie súdu prvého stupňa nezohľadňovalo komplexne situáciu účastníkov a prvostupňový súd sa riadne nezaoberal solventnosťou odporcov a ich schopnosťou zaplatiť navrhovateľke náhradu za jej spoluvlastnícky podiel, ktorého veľkosť považoval prvostupňový súd za prioritnú. Navrhovateľka, i keď je spoluvlastníčka nehnuteľností v podiele 9/10, má bývanie zabezpečené vo svojom rodinnom dome, kde žije s manželom a synom. Odporcovia a ich rodičia sú ale, na rozdiel od navrhovateľky, odkázaní na bývanie v spornej nehnuteľnosti; bývajú v nej a vykonávajú všetky práce súvisiace s opravou a údržbou tejto nehnuteľnosti. Z týchto dôvodov mal odvolací súd za to, že splnenie kritéria účelnosti je

---

na strane odporcov, pričom po doplnení dokazovania potvrdením banky mal preukázané, že sú schopní navrhovateľke zaplatiť náhradu za jej spoluvlastnícky podiel. Za neopodstatnenú považoval odvoláciu námietku navrhovateľky týkajúcu sa morálneho aspektu, pretože násilné chovanie sa odporcov k nej navrhovateľka v konaní pred súdom prvého stupňa netvrdila a ani nebolo zistené.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Žiadala napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že celá nehnuteľnosť bude prikázaná do jej vlastníctva za primeranú náhradu. Ak by dovolací súd dospel k záveru, že nebol v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia dostatočne zistený skutkový stav, žiadala zrušenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie vecí tomuto súdu na ďalšie konanie. V dovolaní uplatnila dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietala, že súd nezistil náležite skutkový stav vecí, a preto vo veci nesprávne rozhodol. Nezohľadnil násilné správanie J. H. (otca odporcov voči M. H.). Zotrvála na tvrdení, že aj správanie odporcov voči nej nebolo v súlade s dobrými mravmi. Spochybnila solventnosť odporcov vyplatiť jej primeranú náhradu za jej spoluvlastnícky podiel, lebo odporcovia 2/ a 3/ nemajú žiadne finančné prostriedky a odporca 1/ na preukázanie svojej solventnosti predložil súdu až na odvolacom pojednávaní iba jediný dôkaz – potvrdenie banky. Odvolaciemu súdu vytkla, že si nepreveril, či nehnuteľnosť odporcovia skutočne užívajú. Považovala za absurdné, aby napriek amorálnemu správaniu sa menšinových spoluvlastníkov bol jej väčšinový podiel prikázaný týmto menšinovým spoluvlastníkom. Podľa jej názoru nepostupoval dovolací súd dôsledne podľa §142 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odporcovia v ich vyjadrení k dovolaniu označili rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolanie môže účastník podať len z dôvodov taxatívne uvedených v § 241 ods. 2 O.s.p. a odôvodniť ho môže len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov uplatnených navrhovateľkou, vrátane ich obsahového vymedzenia. Navrhovateľka namieta, že v konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Posudzujúc tieto námietky navrhovateľky z obsahového hľadiska dospel dovolací súd k záveru, že v nich ide o nesúhlas dovolateľky so skutkovým zistením, ktoré odvolací súd vyvodil z vykonaných dôkazov. Možno teda konštatovať, že navrhovateľka v dovolaní namieta hodnotenie dôkazov odvolacím súdom; tento dovolací dôvod ale Občiansky súdny poriadok nepozná. Nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov a z tohto vyplývajúcim nesprávnym skutkovým záverom, dovolanie nebolo možné odôvodniť (R 42/1993). Neprípustnosť takého dôvodu je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa už dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov.

Pretože rozhodnutie odvolacieho súdu možno preskúmať len z dôvodov uvedených v dovolaní a žiadna vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), ale ani žiadna tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) nebola

---

zistená, preskúmal dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu len z hľadiska správnosti právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právne posúdenie veci je nesprávne, ak odvolací súd vec posúdil podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo ak právnou normu síce správne určenú nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom (§ 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Z povahy podielového spoluvlastníctva ako spoločenstva vlastníckych práv založeného na zásade dobrovoľnosti vyplýva, že ak nedôjde k dohode, ktorýkoľvek spoluvlastník môže kedykoľvek požiadať súd o zrušenie spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie. Toto právo vyplýva zo zásady, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený k tomu, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu, ak mu to z akýchkoľvek dôvodov nevyhovuje. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, súd použije ďalší spôsob zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva, ktorým je prikázanie veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za primeranú náhradu. V rámci posudzovania účelného využitia veci možno okrem veľkosti podielov zohľadniť viaceré skutočnosti rozhodujúce pre rozhodnutie o tom, ktorému z účastníkov bude vec prikázaná do vlastníctva. Pre rozhodnutie súdu, komu nehnuteľnosť prikáže, nie je absolútne rozhodujúca ani výška podielov, ani účelné využitie veci; musí ísť vždy o posúdenie celého súhrnu skutočností, ktoré sú v danej veci relevantné. Zákon zohľadňuje variabilitu a zložitosť možných situácií, a preto prenecháva riešenie na úvahe súdu. Otázka, komu bude vec prikázaná, záleží na úvahe súdu. Dovolací súd by úvahy súdov mohol spochybniť len v prípade, že by boli zjavne neprimerané.

Ak odvolací súd v prejednávanej veci za rozhodujúce považoval kritérium účelného využitia veci a pri úvahe o účelnom využití veci prihliadol jednak na odkázanosť odporcov na rodinný dom, v ktorom bývajú, zdržujú sa, vykonávajú všetky práce v súvislosti s opravou a údržbou nehnuteľnosti, jednak na ich schopnosť vyplatiť navrhovateľke primeranú náhradu za jej spoluvlastnícky podiel, rešpektoval kritériá vyplývajúce z ustanovenie § 142 ods.1 Občianskeho zákonníka. Keďže odvolací súd svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil, jeho záveru nemožno nič vytknúť. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd správne aplikoval relevantné zákonné ustanovenia a jeho záver, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie, je v súlade s vykonaným dokazovaním a jeho právnym vyhodnotením.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné. Keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

38.

ROZHODNUTIE

Nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnené zasiahlo do osobnosti zomrelého (napríklad jeho cti a dobrého mena), došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby (napríklad do jej práva na súkromie). Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2011 sp. zn. 3 Cdo 84/2011)

Z odôvodnenia:

Navrhovatelia sa v konaní domáhali ochrany ich osobnosti, do ktorej im mal odporca zasiahnuť 14. mája 2001 uverejnením článku v týždenníku Č. s názvom „P. spreneveril päť miliónov!“ a podtitulom „Keby dnes 'C.' žil, sedel by vo väzení. Minul totiž obrovskú sumu patriacu hokejovému zväzu“. Poukazovali na to, že tento článok o protiprávnom konaní a samovražde slávneho reprezentanta slovenského ľadového hokeja prezývaného „C.“ nepochybuje; v ňom obsiahnuté úvahy nie sú len hypotézami alebo teóriami, ale konštatovaniami sprenevery. V rozpore s princípom prezumpcie neviny je v článku ako preukázaný fakt prezentované to, že nebohý P. spreneveril obrovskú sumu peňazí hokejového zväzu, minul ju na hazardné hry a keby žil, sedel by vo väzení. Na predmetný článok nadviazal ďalší článok nazvaný: „Smrtiacu guľku si vpálil priamo doprostred čela“, ktorý končil slovami: „Nedalo sa vypátrať, prečo si siahol na život. Rozlúčil sa so svojimi najbližšími, rozdelil medzi nich majetok. Jediné, čo stálo za zmienku boli slová o vypuknutí akéhosi škandálu, v ktorom vyjde všetko najavo. Je pravdepodobné, že P. mal na mysli vlastné zlyhanie a spreneveru peňazí hokejového zväzu“. Navrhovatelia zdôraznili, že žiaden súd nikdy nevyslovil, že je vinný z trestného činu sprenevery a nikto od jeho smrti si voči nim (resp. dedičstvu) neuplatnil pohľadávku z titulu náhrady spôsobenej škody. P. bol nielen legendou slovenského ľadového hokeja, ale aj starostlivým otcom a manželom. Uvedené hrubé obvinenia závažným spôsobom zasiahli tak do jeho cti, dôstojnosti a dobrého mena, ako aj do osobnosti členov jeho rodiny, ktorá sa dostala do povedomia verejnosti ako rodina defraudanta a s touto povest'ou musí ďalej žiť. Navrhovatelia na tomto základe žiadali, aby bol odporca zaviazaný verejne sa im ospravedlniť (spôsobom uvedeným v ich návrhu), a to v týždenníku Ž., lebo týždenník Č. už neexistuje. Žiadali tiež, aby odporcovi bola uložená povinnosť upustiť od ďalších neoprávnených zásahov do ich osobnosti a zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000 Sk.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 19. júna 2008 č.k. 18 C 76/2001-238 uložil odporcovi povinnosť ospravedlniť sa navrhovateľom 1/ a 2/ v prvom nasledujúcom čísle týždenníka Ž., ktorý bude pripravovaný po právoplatnosti rozsudku, rovnakým typom a veľkosťou písma ako uverejnený článok „P. spreneveril päť miliónov!“ vrátane nadpisu „Ospravedlnenie“ s rovnakým typom a veľkosťou písma ako bol nadpis uvedeného článku, ako jediný článok na samostatnej strane v znení: „Spoločnosť R., a.s. sa ospravedľuje E. a D. za neoprávnený zásah do práv na ochranu ich osobnosti spôsobený uverejnením článku 'P. spreneveril päť miliónov!' s podtitulom 'Keby dnes populárny C. žil, sedel by vo väzení. Minul totiž obrovskú sumu patriacu hokejovému zväzu', ktorý vyšiel v spoločenskom týždenníku Č. a ktorého autorom je redaktor Š.“. Súd prvého stupňa ďalej odporcu zaviazal zaplatiť do 3 dní navrhovateľke 1/ náhradu jej spôsobenej nemajetkovej ujmy vo výške 300 000 Sk a navrhovateľovi 2/ náhradu jemu spôsobenej nemajetkovej ujmy vo výške 30 000 Sk. Návrh vo zvyšku zamietol. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovatelia sa opodstatnene domáhajú ochrany ich osobnosti, do ktorej im odporca neoprávnené zasiahol publikovaním

predmetného článku. Bolo preukázané, že vec podozrenia z trestného činu sprenevery, ktorej sa mal dopustiť P., bola pre jeho úmrtie odložená a z toho istého dôvodu bolo uznesením Prezídia Policajného zboru – Úradu boja proti korupcii trestné stíhanie zastavené. S poukazom na § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka dospel súd prvého stupňa k záveru, že uverejnením článku došlo k závažnému zásahu do súkromia navrhovateľov 1/ a 2/, vrátane ich rodinného života. Neoprávnený zásah do osobnostných práv, ktorý spočíva v tvrdení, avšak právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti, zakladá nárok navrhovateľov na ospravedlnenie a na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky tejto náhrady prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy. Obranu odporcu, ktorú založil na tom, že rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní majú charakter právoplatných rozhodnutí, z ktorých treba vychádzať, označil súd prvého stupňa ako nedôvodnú, lebo žiadnym právoplatným rozsudkom súdu nebolo vyslovené spáchanie trestnej činnosti P.; išlo výlučne len o podozrenie zo spáchania trestného činu. Priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd za primeranú okolnostiam zásahu a jeho negatívnym dôsledkom na chránené osobnostné práva. Vo zvyšku návrh zamietol ako neopodstatnený. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľov 1/ a 2/ (proti výroku o náhrade trov konania) a odporcu (proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo návrhu vyhovie) Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. októbra 2010 sp. zn. 8 Co 259/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej zmenil tak, že návrh zamietol. Rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že v danom prípade neboli splnené zákonom stanovené predpoklady pre poskytnutie ochrany proti neoprávneným zásahom do osobnostných práv navrhovateľov 1/ a 2/. Inkriminovaný článok nemohol zasiahnuť do žiadnej zo zložiek práva na ochranu ich osobnosti, lebo sa týkal výlučne osoby a osobnosti P. a bol uverejnený v súvislosti s informáciou o tom, že prevzal v mene hokejového zväzu finančné prostriedky v prepočte vo výške asi 5 000 000 Sk. Obsah článku je pritom zhodný so skutkovými okolnosťami uvedenými aj v uznesení OÚV PZ v Bratislave III. Konanie P. v súvislosti s prevzatím týchto finančných prostriedkov bolo predmetom vyšetrovania orgánmi činnými v trestnom konaní. Článok vychádzal z (dôveryhodných) informácií prevzatých od orgánov činných v trestnom konaní a orientoval sa na okolnosti, ktoré boli predmetom záujmu verejnosti. Odporca mal legitímne právo informovať o nich verejnosť prostredníctvom tlače. Na základe toho dospel odvolací súd k záveru, že tvrdenia obsiahnuté v predmetnom článku boli chránené slobodou prejavu a neboli spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľov 1/ a 2/ v takej miere, že by poškodili ich dobré meno, česť a ľudskú dôstojnosť v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej v odporcom napadnutej časti zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, že návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali navrhovatelia dovolanie, v ktorom uviedli, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke spôsobilosti článku zasiahnuť do chránených osobnostných práv navrhovateľov 1/ a 2/ a v otázke rešpektovania rámca prípustnej realizácie slobody prejavu. I keď sa článok skutočne týkal najmä samotného P., predsa len jeho obsah zasiahol aj do ich práv. Autor článku pri informovaní o kauze sprenevery nepoužil ani raz podmieňovací spôsob, v dôsledku čoho článok vyznel tak, že k sprenevere došlo a dopustil sa jej P. V článku zvolený spôsob informovania o dôvodoch samovraždy (hazarde a zadlžení) je v hrubom rozpore s novinárskou etikou a akoukoľvek úctou k osobe zomrelého a jeho rodine. Autor článku podal svoje špekulácie o posledných chvíľach P. tak, akoby išlo o overené informácie; zvolil pri tom slová mimoriadne expresívne, neprimerané okolnostiam, znevažujúce a v podstate nesúvisiace s obsahom článku. Verejné označenie P. za defraudanta, zločinca, gamblera, zadlženú osobu, zasiahlo aj do práva na ochranu osobnosti navrhovateľov. Právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého výroky uverejnené v článku zasiahli iba do práva na ochranu osobnosti P., je preto nesprávny, založený na reštriktívnom chápaní práva na ochranu osobnosti. Aj v prípade verejne známej osoby musí tlač zachovať zásady morálky, etiky a elementárnej slušnosti. Verejnosť má právo

---

byť informovaná aj o zastavení trestného stíhania; z daného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní ale nemožno automaticky vyvodzovať, že P. sa dopustil trestného činu. Spôsob informovania o celom prípade, ktorý bol zvolený v článku, hrubo presahuje právo na slobodu tlače a je v rozpore s obvyklým štandardom bulvárnej tlače. Navrhovatelia na základe vyššie uvedených skutočností dospeli k názoru, že vec po právnej stránke posúdil správne súd prvého stupňa. Žiadali preto, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa. Zároveň sa domáhali náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že navrhovatelia svoju argumentáciu zakladajú na tvrdeniach, dôkazoch a dôvodoch, ktoré by mohli (a mali) uplatňovať, keby sa domáhali tzv. postmortálnej ochrany osobnosti P. ako osoby aktívne legitimované podľa § 15 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by sa domáhali ochrany podľa tohto ustanovenia, bolo by to, čo uvádzali v konaní, možné subsumovať pod ustanovenie § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka. Tvrdia síce, že v článku uverejnené informácie zasiahli do ich práva na ochranu osobnosti, nimi citované informácie sa ale týkajú iba P. Ochrana jeho osobnosti nebola však predmetom konania. Právo na ochranu osobnosti je vždy striktné spojené s určitou konkrétnou fyzickou osobou a neoprávnený zásah do sféry jej osobnosti neznamená automaticky neoprávnený zásah do sféry osobnosti iných osôb. Uverejnením článku nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva navrhovateľov, ktorí neboli v článku ani len spomenutí; v článku sa netvrdilo, že sa na konaní P. podieľali alebo z neho profitovali. Pokiaľ by sa ich argumentácii priznala relevantnosť, znamenalo by to, že z dôvodu uverejnenia článku by sa ochrany svojej osobnosti mohol domáhať ktokoľvek, kto mal k P. bližší vzťah; takých osôb môže byť nespočetné množstvo. Argumentácia navrhovateľov je nesprávna až absurdná a prekračuje rámec práva na ochranu osobnosti. Navyše, skutkové tvrdenia autora článku zodpovedajú obsahu vyšetrovacieho spisu. Pravdivé opísanie určitých skutočností vylučuje v danom prípade neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti. Ak P. konal spôsobom opísaným v článku, dopustil sa protispoločenského konania; už len to spochybňuje jeho občiansku česť a dôstojnosť. Uverejnenie článku bolo prinášaním informácií o téme legitímneho verejného záujmu. P. – známy športovec a vysoký funkcionár hokejového zväzu – bol osobou verejného záujmu a jeho smrť verejnou šokovala. Pokiaľ odporca sprostredkoval verejnosti zistenia orgánov činných v trestnom konaní, postupoval v súlade so svojím právom šíriť informácie. Príbuzní dotknutej osoby sú oprávnení domáhať sa ochrany dobrej povesti tejto osoby iba podľa § 15 Občianskeho zákonníka, vtedy ale uplatňujú ochranu nie svojho práva, ale práva inej osoby. Navrhovatelia sa však (ako osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka) nedomáhali ochrany osobnosti P., ale ochrany svojej vlastnej osobnosti. Čo sa týka ich rodinného života, samotní navrhovatelia uvádzajú, že článok bol uverejnený tri roky po smrti ich manžela (otca). Je teda zrejmé, že rodinný život s P. bol ukončený jeho smrťou, a preto uverejnením článku po tak dlhej dobe od jeho smrti už nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do neexistujúceho rodinného života. Uverejnenie článku mohlo (a v súlade s účelom článku aj malo) vyvolať pozornosť verejnosti, tým však nedošlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľov. Tvrdenie navrhovateľov, že pamiatka otca a manžela je neoddeliteľnou súčasťou práva na ochranu osobnosti každého jednotlivca, nemá absolútne žiadne opodstatnenie; vyplýva to napokon z § 15 Občianskeho zákonníka. Postmortálnu ochranu osobnosti týkajúcu sa aj pamiatky na zomrelého (otca a manžela) poskytuje iba toto ustanovenie. Sama existencia § 15 Občianskeho zákonníka vyvracia zjavne nesprávny názor navrhovateľov – pokiaľ by sa totiž osobnostných práv manžela alebo otca mohli domáhať v rámci ochrany svojich subjektívnych práv manžel, dieťa alebo rodič, nemal by § 15 Občianskeho zákonníka žiadny význam. Špeciálnu právnu úpravu postmortálnej ochrany osobnosti nemožno obchádzať len preto, že navrhovatelia nechceli alebo opomenuli postupovať podľa tohto ustanovenia. Pokiaľ teda chceli dosiahnuť ochranu osobnosti P., mali sa súdnej ochrane domáhať ako osoby aktívne legitimované podľa § 15 Občianskeho zákonníka. Pre správne právne posúdenie danej veci je ale najdôležitejším to, že nech už sú výhrady navrhovateľov akékoľvek, voči odporcovi sú irelevantné, lebo mal legitímne právo spoľahnúť sa na obsah rozhodnutí orgánov činných v trestnom

---

konaní. So zreteľom na všetky uvedené dôvody odporca navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O.s.p.); obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolatelia procesné vady uvedené v § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p. nenamietali a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

V dovolaní je uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.; navrhovatelia tvrdia, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu použil odvolací súd v danom prípade náležité ustanovenia zákona, napriek tomu ale dospel k nesprávnym právnym záverom:

Ustanovenia § 11 až 16 Občianskeho zákonníka upravujú právo na ochranu osobnosti ako jednotné právo zabezpečujúce v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný slobodný rozvoj. Po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom (§ 15 Občianskeho zákonníka).

Právna úprava ochrany osobnosti, ktorá je obsiahnutá v Občianskom zákonníku vychádza z toho, že všetky fyzické osoby majú jednak všeobecné vlastnosti a univerzálne danosti každej ľudskej bytosti, ktoré sa postupne vytvárali a modifikovali v nadväznosti na celkový vývoj ľudstva v oblasti etickej, ekonomickej, politickej, kultúrnej, náboženskej a pod., jednak osobitné vlastnosti dané individualitou a neopakovateľnosťou osobnosti každého jednotlivého človeka vo všetkých stránkach a sférach jeho života. Predmetné ustanovenia zohľadňujú tak univerzálnosť platiacu pre všetkých ľudí, ako aj mnohorakú diferenciaciu vyplývajúcu z toho, že každý človek je jedinečný, originálny, inak osobnostne štruktúrovaný. Občiansky zákonník zabezpečuje ochranu osobnosti z oboch uvedených aspektov.

1. Navrhovatelia sa v konaní domáhali ochrany ich osobnosti tvrdiac, že odporca do nej neoprávnenne zasiahol publikovaním novinového článku, v ktorom bol manžel navrhovateľky 1/ a otec navrhovateľa 2/ označený za osobu, ktorá sa dopustila sprenevery. Dovolací súd, rešpektujúc osobitné stránky vzťahov vznikajúcich v rodine a manželstve (k tomu vid' bližšie 3.), pristúpil najskôr k posúdeniu spôsobilosti predmetného článku zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby.

Ak je za zásah do osobnostných práv považovaný písomný prejav, je pre posúdenie, či sa negatívne dotkol osobnosti, potrebné analyzovať nielen obsah tohto prejavu, ale tiež formu v ňom použitých výrazových (slovných i grafických) prostriedkov, pretože tá je vonkajším prejavom obsahu (viď aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 10/2005). Pri skúmaní, či článok uverejnený v novinách, časopise alebo inom periodiku zasiahol do osobnostných práv fyzickej osoby, je osobitne významná otázka pravdivosti skutkových okolností, ktoré sú v ňom uvedené. Pokiaľ médiá informujú o okolnostiach súvisiacich s trestnou činnosťou, treba mať na zreteli tiež princíp prezumpcie nevinu, v dôsledku uplatnenia ktorého je o určitej fyzickej osobe ako o páchatelovi trestného činu prípustné informovať verejnosť až po právoplatnom odsudzujúcom rozsudku (porovnaj tiež Švestka a kol. „Ochrana osobnosti podľa občianskeho práva“, Linde Praha, a.s. 1996, str. 304).

V preskúmvanej veci bolo výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že „trestné stíhanie pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 4 Trestného zákona v znení novely č. 557/1991 Zb., ktoré bolo začaté podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku uznesením vyšetrovateľa policajného zboru, v časti skutku ktorého sa dopustil P.“, bolo zastavené „lebo trestné stíhanie je neprípustné a nemožno ho začať z dôvodu, že P. dňa 14.03.1998 zomrel“. O vine alebo nevine P. nerozhodoval súd.

Napriek tomu, že len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) boli v inkriminovanom článku zvolené také slová, slovné spojenia a formulácie, ktoré si čitateľ mohol vysvetľovať tak, že vina P. bola súdom preukázaná. Dovolací súd tu má na mysli na prvej strane daného čísla periodika uverejnený titulok „P. spreneveril päť miliónov“, ďalší obdobný, graficky osobitne zvýraznený, titulok „P. spreneveril päť miliónov!“ a napokon podtitulok „Keby dnes populárny 'C. ' žil, sedel by vo väzení“. Tieto titulky sú výrazovo a významovo jednoznačné a ich výklad nedáva žiadny priestor na pochybnosti, či P. „spreneveril“ (t.j. dopustil sa trestného činu sprenevery) alebo nie. Jednoznačnosť týchto ešte aj graficky (tvorom, farbou a veľkosťou písma) zvýraznených slov a slovných spojení nezmierňujú ani časti článkov publikované pod týmito titulkami, i keď sa v nich spomína „hrozba obvinenia z trestného činu sprenevery“ a vedomosť P., že „ho odsúdia a pôjde do väzenia“. Bežný (laický, bez právnického vzdelania) čitateľ periodika takého zamerania a takej povahy, o ktoré v danom prípade išlo, nemusí totiž vedieť, či o vine a treste súd môže alebo nemôže rozhodnúť aj po smrti osoby podozrivej zo spáchania trestnej činnosti.

Odporca sa v konaní bránil tým, že článok vychádzal z podkladov orgánov činných v trestnom konaní a že bolo legitímnym právom dôverovať v správnosť takto získaných informácií. Dovolací súd sa stotožňuje s jeho názorom, že novinári (vydavateľ) nemôžu znášať zodpovednosť za to, že šíria informácie poskytnuté orgánmi štátu, pretože to je ich úloha a poslanie. Majú pri tom právo spoľahnúť sa, že štátny orgán voči nim koná v súlade so zákonmi a Ústavou Slovenskej republiky a nemôžu znášať negatívne dôsledky toho, že tak štátny orgán prípadne nekonal (I. ÚS 2/1999). Pri tom treba rešpektovať tiež určité špecifiká bežnej periodickej tlače, určenej pre najširšiu verejnosť. Tlač tejto povahy a tohto zamerania (na rozdiel od publikácií odborných a vedeckých) môže v niektorých prípadoch – s ohľadom na rozsah jednotlivých príspevkov a čitateľský záujem – podať informáciu aj s určitým zjednodušením. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie. Aj takáto úprava informácie má ale svoje limity – nesmie ísť o úpravu, ktorá prekračuje rámec primeranosti, potreby a prípustnosti a vo svojej podstate znamená zásadnú vecnú zmenu získanej informácie.

Autor článku v danom prípade vychádzal z údajov, ktoré možno považovať za dôveryhodné. Na ich podklade mal ale v článku primerane vyjadriť, že išlo len o podozrenie zo spáchania trestného

---

činu sprenevery, a nie preukázanie toho, že P. tento trestný čin spáchal. Autor článku však takto nepostupoval a poznatkov získaných od orgánov činných v trestnom konaní sa nedržal dôsledne. V článku nepodal iba informáciu o priebehu a výsledkoch trestného stíhania a nevyjadril v ňom iba „stav podozrenia zo spáchania trestného činu“. Predmetný článok, nerešpektujúc zásadu prezumpcie nevinu, obsahoval aj také jednoznačné hodnotenie, ktoré evokovalo, že P. spáchal trestný čin sprenevery. Nezostal totiž len pri podaní informácie o podozrení, že P. prevzal sumu 5 000 000 Sk, použil ju na vlastnú potrebu a tým spôsobil hokejovému zväzu škodu v uvedenej výške, ale konštatoval, že P. túto sumu spreneveril.

Zásada prezumpcie nevinu chráni každého pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom (Nölkenbockhoff v. Nemecko, rozsudok z roku 1987). Prezumpcia nevinu nemôže zabrániť tomu, aby verejnosť bola informovaná o trestnom vyšetrowaní, vyžaduje ale, aby informácie boli podávané so všetkou uvážlivosťou a opatrnosťou. Inkriminovaný článok („uvážlivo a opatrne“) neprezentoval P. iba ako osobu podozrivú zo spáchania trestného činu, čo by nebolo porušením prezumpcie nevinu (III. ÚS 83/01), ale ho v rozpore s touto zásadou prezentoval priamo ako páchatel'a trestnej činnosti. Z tohto dôvodu treba článok považovať za neprípustný zásah do osobnostných práv P. Tento záver považuje dovolací súd za významný z hľadiska posúdenia spôsobilosti článku zasiahnuť aj do osobnostných práv navrhovateľov (k tomu vid' bližšie 3.).

2. Odporca v konaní na súdoch nižších stupňov zdôrazňoval, že článok bol realizáciou slobody prejavu. Na tom zotrval aj vo vyjadrení k dovolaniu.

Základné práva a slobody sa v určitom konkrétnom prípade môžu dostať do konfliktu. Každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (vid' napr. PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07) a so zreteľom na to, že všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (napr. PL. ÚS 7/96). Pri strete práva na informácie a ich šírenie s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, teda základných práv stojacich na rovnakej úrovni, je vecou súdu, aby s prihliadnutím na okolnosti každého prípadu zvažili, či jednému právu nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým právom.

Odporcu treba považovať v danom prípade za „nositel'a“ slobody prejavu, a preto sa na neho vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom. Obsahom inkriminovaného článku boli nepochybne veci dôležitého verejného záujmu. Išlo o veci, o ktorých sú novinári v súlade so svojimi úlohami a poslaním v demokratickej spoločnosti oprávnení a povinní informovať. Článok informoval o otázkach legitímneho verejného záujmu – tak v zmysle informácií o osobe P., ako aj informácií o priebehu trestného stíhania. Osoby verejného záujmu vo všeobecnosti nemôžu zabrániť tomu, aby sa stali predmetom spravodajskej činnosti v rámci podávania informácií (pokiaľ sa tak deje vo verejnom záujme) a sú z týchto dôvodov vystavené širšej kontrole verejnosti a jej prísnejšiemu hodnoteniu než ostatné osoby. V prípade týchto osôb dochádza k zúženiu priestoru ich súkromnej sféry, v dôsledku čoho sa primerane znižuje aj úroveň ochrany ich osobnostných práv. Treba však zdôrazniť, že aj pri zohľadnení tejto stránky veci nemožno prehliadať prípustné medze realizácie slobody prejavu a práva na informácie, ktoré boli v danom prípade odporcom prekročené zverejnením informácií nepravdivých, neúplných, pravdu skresľujúcich a porušujúcich zásadu prezumpcie nevinu (vid' 1.).

Pokiaľ odvolací súd v preskúmvanej veci pri riešení konfliktu slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti prehliadol, že článok prekročil medze slobody prejavu a neprípustne zasiahol do chránených osobnostných práv, spočíva jeho rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci.

3. Dovolací súd súhlasí s konštatovaním odporcu, že zásahom do osobnosti môže byť dotknutá vždy len konkrétna fyzická osoba ako celok predstavujúci jednotu už uvedených všeľudských vlastností (vlastností daných každému človeku) a individuálnych vlastností jednotlivca (čít vlastných len určitému človeku). Je tiež pravdou, že predmetný článok sa zameril na osobu P., ktorý bol stredobodom jeho pozornosti; okrajová zmienka o manželke a deťoch mala zrejme iba vysvetliť pohnútky konania P. a dokresliť jeho vtedajšiu situáciu. To, že článok za predmet záujmu zvolil iba osobu P. (nie aj osoby navrhovateľov), ale ešte samo o sebe neznamena, že obsah článku nezasiahol do chránených osobnostných práv navrhovateľov.

Človek vo všeobecnosti počas svojho života vstupuje do mnohých medziľudských vzťahov; v rodine, škole, bydlisku, na pracovisku vytvára rôzne spoločenstvá, partnerstvá a kolektívy. Rodinné vzťahy patria medzi najfrekvencovanejšie medziľudské vzťahy; najintímnejšími a najsúkromnejšími z nich sú spravidla vzájomné vzťahy medzi manželmi, prípadne medzi rodičmi a deťmi. Vo vnútri rodiny vzniká celý komplex najrozmanitejších vzťahov a väzieb takej povahy a takého charakteru, že jedným vonkajším zásahom vedeným proti niektorému členovi rodiny môže byť porušené právo na ochranu osobnosti viacerých členov rodiny [v súvislosti s tým vid' aj Z III. (str. 178)]. Osobitnou stránkou tohto komplexu je nielen to, že a/ určitý vonkajší negatívny vplyv (zásah), ktorý jedna strana tohto vzťahu (jeden z manželov alebo jeden rodinný príslušník) považuje subjektívne za ujmu na svojej osobnosti, je spravidla aj druhou stranou tohto vzťahu (druhým manželom alebo rodinným príslušníkom) subjektívne vnímaný ako osobná ujma, ale tiež to, že b/ ujma spôsobená jednej strane takéhoto rodinného vzťahu ujmu druhej strany daného vzťahu aj objektívne (skutočne) môže byť. Nie je preto vylúčené, že ten istý zásah do niektorej súčasti všeobecného práva na ochranu osobnosti jedného z manželov alebo členov rodiny je zároveň zásahom do niektorej (rovnakej alebo odlišnej) súčasti všeobecného práva na ochranu osobnosti druhého manžela alebo iných členov rodiny. Bezpochyby je aj v tomto prípade dotknutá konkrétna fyzická osoba s univerzálnymi a individuálnymi vlastnosťami.

Z hľadiska skutkových okolností, z ktorých navrhovatelia v predmetnom konaní vyvodzovali, že odporca zasiahol do ich osobnosti, treba poukázať na to, že do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka patrí – ako integrálna súčasť jednotného (všeobecného) práva na ochranu osobnosti – tiež právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby, najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života. V najširšom zmysle sa toto právo týka aj práva na uchovanie pamiatky po najbližšom rodinnom príslušníkovi a právo na „dobré meno (členov) rodiny“. Negatívny zásah do tejto sféry pôsobí neraz zraňujúco, znevažujúco, človeka zbavuje istoty a spôsobuje mu rozličné ujmy. Normy občianskeho práva preto v rámci ochrany osobnosti zabezpečujú aj ochranu takto chápaného súkromia fyzickej osoby. Vychádzajú z poznania, že za života vytvorené rodinné putá a citové väzby pretrvávajú spravidla aj po smrti fyzickej osoby a sú naďalej pozostalými pociťované a prežívané vo forme pamiatky na zomrelého a úcty k nemu. Význam takýchto pút a väzieb, i keď pretrvávajú v pozmenenej podobe poznačenej smrťou (ktorá v tejto sfére môže mať niekedy dokonca aj umocňujúci vplyv), je nepopierateľný.

Samotný zánik rodinnoprávných vzťahov (z pohľadu striktne právneho) v dôsledku smrti rodiča alebo manžela neznamená automaticky zánik väzieb pozostalých na osobu zomrelého v celej ich škále. Nie je preto vylúčené, že určitý zásah, ku ktorému došlo po smrti fyzickej osoby, je neoprávneným zásahom nielen do osobnosti zomrelého (napríklad jeho občianskej cti a dôstojnosti), ale zároveň aj do osobnosti pozostalých (napríklad do ich práva na súkromie, zachovanie úctivej pamiatky na zomrelého). Podľa individuálnych okolností, za ktorých došlo k takémuto zásahu, prichádza preto do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby

---

v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Navrhovatelia v danom prípade zvolili druhú z uvedených možností.

Skutočnosť, na ktorú vzal dôraz odvolací súd – že predmetný článok sa týkal výlučne osoby a osobnosti P. (opisoval jeho osobu, konanie a posledné okamihy života), bez ďalšie ešte neznamená, že článok nebol neoprávneným zásahom do osobnostných práv navrhovateľov 1/ a 2/. Pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že článok nezasiahol do cti, ľudskej dôstojnosti a dobrého mena navrhovateľov, opomenul ale posúdiť vec z pohľadu zásahu odporcu do ich práva na súkromie, spočíva jeho rozhodnutie na nesprávnom (neúplnom) právnom posúdení veci.

4. Z týchto dôvodov (viď 1. až 3.) dospel dovolací súd k záveru, že dovolatelia v dovolaní opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu, ktorý spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

---

39. R O Z H O D N U T I E

V občianskom súdnom konaní o ochranu osobnosti (§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka), k zásahu do ktorej malo dôjsť neoprávnenou evidenciou fyzickej osoby v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti, je Ústav pamäti národa pasívne vecne legitimovaným účastníkom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2011 sp. zn. 6 Cdo 83/2010)

Z odôvodnenia:

Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II dňa 12. augusta 2005 sa žalobca domáhal voči žalovaným určenia, že je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti (ďalej len „ŠTB“) ako agent a že vedome nespolupracoval s ŠTB ako jej tajný spolupracovník. Zároveň sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému 1/ uverejniť na svojej internetovej stránke výrok rozsudku a v registračnom protokole uviesť pri jeho mene poznámku o súdnom rozhodnutí. V žalobe uviedol, že žalovaný 1/ uverejnil zoznam spolupracovníkov ŠTB, v ktorom je od 21. novembra 1989 uvedený ako agent pod registračným číslom X. s krycím menom „K.“. Svoju registráciu ako agent označil za neoprávnenú a neodôvodnenú, pretože s ŠTB nespolupracoval a jej snahu získať ho za spolupracovníka odmietol. Uvedenie jeho osoby v zozname spolupracovníkov ŠTB a uverejnenie tejto skutočnosti na internetovej stránke žalovaného 1/ poškodzuje jeho občiansku česť, dobrú povesť a ľudskú dôstojnosť.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k žalobe uviedol, že zverejnením na elektronickom médiu prepisu evidenčného záznamu, v zmysle ktorého Krajská správa ZNB Banská Bystrica zaviedla zväzok na osobu žalobcu, len splnil povinnosť podľa § 19 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) – ďalej len „zákon o pamäti národa“ vydať tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok ŠTB z rokov 1939 až 1989. Plnením tejto úlohy zverenej mu štátom nemohol zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu.

Žalovaná 2/ vo vyjadrení k žalobe namietala nedostatok svojej pasívnej legitímácie v konaní. Poukazovala na to, že ŠTB bola zložkou Zboru národnej bezpečnosti a bola riadená bývalým Federálnym ministerstvom vnútra, pričom po zániku Českej a Slovenskej Federatívnej republiky žiaden všeobecne záväzný právny predpis neurčil právneho nástupcu ŠTB.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 23. októbra 2006 č. k. 45 C 199/05-155 žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil výsledkami vykonaného dokazovania, ktorým podľa jeho názoru nebolo preukázané, že by žalobca bol neoprávnené evidovaný vo zväzkoch ŠTB. Voči žalovanej 2/ odôvodnil zamietnutie žaloby aj nedostatkom jej pasívnej legitímácie v konaní.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. novembra 2009 sp. zn. 6 Co 13/07 a 6 Co 26/07 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil, že žalobca bol neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej ŠTB ako jej agent, a ďalej tak, že žalovanému 1/ uložil povinnosť zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke do troch dní. V časti o uloženie povinnosti žalovanému 1/ v registračnom protokole pri mene žalobcu uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí napadnutý rozsudok zrušil a konanie v tejto časti zastavil. Vo výroku o zamietnutí žaloby voči žalovanej 2/ napadnutý rozsudok potvrdil. V časti určenia, že žalobca vedome nespolupracoval s ŠTB ako jej tajný spolupracovník pripustil späťvzatie žaloby, v tejto časti napadnutý rozsudok zrušil a konanie zastavil. Napokon rozhodol o trovách konania. Zmeňujúci výrok,

---

ktorým bolo žalobe voči žalovanému 1/ čiastočne vyhovené, odôvodnil skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z doplneného dokazovania výsluchom žalobcu a svedkov O. U., A. K. a I. Z., ktorými podľa jeho názoru bolo preukázané, že žalobca nebol agentom ŠTB a je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch ŠTB. Vyslovil názor, že evidencia žalobcu v materiáloch ŠTB je neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na týchto právach, pričom za zásah zodpovedá žalovaný 1/, ktorý disponuje dokumentmi ŠTB.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku podal dovolanie žalovaný 1/. Žiadal, aby dovolací súd v napadnutom výroku rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tiež nesprávnym právnym posúdením veci. Za inú vadu označil nesprávne skutkové zistenia vyvedené odvolacím súdom z hodnotenia vykonaných dôkazov. Nesprávne právne posúdenie veci malo podľa neho spočívať v nesprávnom posúdení jeho pasívnej legitímácie v konaní a ďalej v tom, že zverejnením registračného protokolu si plnil len svoju zákonnú povinnosť. V súvislosti s nedostatkom svojej pasívnej legitímácie poukazoval na to, že nie je právnym nástupcom ŠTB, a že k evidovaniu žalobcu v materiáloch ŠTB došlo zo strany bývalých federálnych štátnych orgánov, preto je daná pasívna legitímácia Slovenskej republiky.

Žalobca sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníkom konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutom výroku ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Najvyšší súd predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dospel k záveru, že v konaní k týmto vadám nedošlo.

V prejednávanej veci odvolací súd na základe výsledkov dokazovania zistil, že žalobca bol evidovaný v materiáloch ŠTB ako dôverník a neskôr ako kandidát tajnej spolupráce, žalobca ale odmietol podpísať záväzok k spolupráci, príslušníkom ŠTB nikdy nič dôležité nepovedal a ich snahu o jeho získanie k spolupráci odmietol, na žalobcu bol zväzok založený bez jeho vedomia, ŠTB mu neukladala žiadne úlohy a že informácie vykazované ako podávané žalobcom („akože“ od žalobcu) pochádzali v skutočnosti z iných zdrojov.

Podľa názoru dovolacieho súdu pokiaľ z takto zisteného skutkového stavu odvolací súd vyvodil záver, že žalobca nebol agentom ŠTB a jeho evidencia v materiáloch ŠTB v kategórii agent bola neoprávnená, bol tento záver správny, pretože bol logickým dôsledkom vyššie uvedených skutkových zistení. Odvolací súd správne považoval túto skutočnosť za spôsobilú zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu chránených § 11 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa ustálenej judikatúry je už samotná neoprávnená evidencia fyzickej osoby v materiáloch ŠTB neoprávneným zásahom podľa § 13 Občianskeho zákonníka objektívne spôsobilým privodiť ujmu na osobnostných právach dotknutej osoby (R 38/1996). Rovnako správne sa vysporiadal aj s otázkou pasívnej legitímácie žalovaného 1/ poukazujúc na to, že táto je daná už tým, že disponuje dokumentmi ŠTB.

V súvislosti s pasívnou legitímáciou žalovaného 1/ v danom konaní je potrebné uviesť, že i keď zákon o pamäti národa nemá výslovné ustanovenie o pasívnej legitímácii, teda o zodpovednosti

---

žalovaného 1/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv, ku ktorému môže dôjsť v súvislosti s plnením povinností podľa tohto zákona, možno túto zodpovednosť z jeho jednotlivých ustanovení vyvodiť. Tým, že uvedený zákon v § 27 ods. 1 uložil vymenovaným štátnym orgánom, a to Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Slovenskej informačnej službe odovzdať žalovanému 1/ dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek, ktoré majú vo vlastníctve, držbe alebo správe, a že uložil žalovanému 1/ okrem iného povinnosť sprístupňovať tieto dokumenty, zverejňovať údaje z nich a poskytovať potrebné informácie orgánom verejnej moci, určil ho (žalovaného 1/) zároveň za subjekt zodpovedný za riziko spojené s plnením týchto úloh, ak údaje v týchto materiáloch alebo evidencia v nich je neoprávnená. S možnosťou prípadných sporov o pravosť dokumentov alebo sporov na ochranu osobnosti zákon o pamäti národa výslovne počítá napríklad v ustanovení § 17 ods. 2 a 3. Dispozícia s týmito dokumentmi dáva zároveň žalovanému 1/ možnosť efektívnej obrany v občianskom súdnom konaní proti prípadným neopodstatneným návrhom v tomto smere.

Plnenie povinností vyplývajúcich z § 19 zákona o pamäti národa nevyklučuje zodpovednosť žalovaného 1/ za zásah do osobnostných práv v prípadoch neoprávnenej evidencie v materiáloch ŠTB. Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena ako aj právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe je základným ľudským právom výslovne chráneným okrem medzinárodných dokumentov aj čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky. Uvedené ustanovenie ako aj celý zákon musí byť interpretovaný v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ústavne súladným spôsobom. To znamená, že jeho výklad a aplikácia má rešpektovať jednak jeho účel a jednak ústavné imperatívy vyplývajúce z čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého základné práva a slobody sú neodňateľné, a z čl. 13 ods. 4 tohto základného zákona, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. To znamená, že žalovaný ako vlastník, prípadne správca dokumentov bývalých bezpečnostných zložiek, zodpovedá za zásah do osobnostných práv, ktorý je daný už samotnou neoprávnenou evidenciou fyzickej osoby v týchto materiáloch, aj keď túto skutočnosť nezavinil a ani zaviniť nemohol, a ku ktorému v takomto prípade dochádza aj v prípade plnenia povinnosti vyplývajúcej z § 19 zákona o pamäti národa.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ smerujúce proti vecne správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

40.
ROZHODNUTIE

Pri výpovedi z nájmu bytu sa výpovedná lehota predlžuje o ochrannú šesťmesačnú lehotu (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka) len ak nájomca najneskôr do konca výpovednej lehoty (§ 710 ods. 3 veta druhá a tretia Občianskeho zákonníka) preukáže prenajímateľovi, že ku dňu doručenia výpovede bol v hmotnej núdzi.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo 133/2009)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 21. februára 2008 č.k. 16 C 80/2007-39 odporkyni uložil povinnosť vypratať jednoizbový byt č. X., nachádzajúci sa na X.. poschodí, na X. ulici v Bratislave (ďalej len „byt“) do 15 dní po zabezpečení bytovej náhrady; rozhodol tiež o trovách konania. Vychádzal z toho, že odporkyni bola 17. mája 2005 doručená výpoveď z nájmu bytu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka z dôvodu hrubého porušovania povinností vyplývajúcich z nájmu bytu tým, že nezaplatila nájomné a úhradu za užívanie bytu za čas dlhší ako tri mesiace. Keďže odporkyňa v čase doručovania výpovede nepreukázala navrhovateľovi, že sa nachádza v stave hmotnej núdze z objektívnych dôvodov, výpovedná lehota sa jej nepredĺžila o ochrannú lehotu šesť mesiacov v zmysle § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Odporkyňa v zákonom stanovenej lehote neuplatnila na súde neplatnosť predmetnej výpovede, tieto okolnosti však nemôžu byť na ujmu navrhovateľovi. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne rozsudkom zo 4. novembra 2008 sp. zn. 14 Co 201/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol; rozhodol tiež o trovách prvostupňového a odvolacieho konania. Na odôvodnenie rozhodnutia vo veci samej uviedol, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho názoru, že v posudzovanom prípade je rozhodujúcou skutočnosť, že v čase doručovania výpovede odporkyňa nepreukázala stav hmotnej núdze (so zreteľom na čo sa výpovedná lehota nepredĺžila v zmysle § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka) a skutočnosť, že odporkyňa v lehote podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka nepodala na súde žalobu o určenie neplatnosti výpovede z nájmu. Vytkol mu tiež, že sa nezaoberal zánikom výpovedného dôvodu v dôsledku zaplatenia dlžného nájomného v zmysle § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka, a prehliadol, že ku dňu výpovede z nájmu bytu odporkyňa z neznalosti zákona nepreukázala prenajímateľovi stav hmotnej núdze, v ktorom sa v tomto čase nachádzala a nachádza sa v ňom až doposiaľ. Tento stav u odporkyne objektívne v čase výpovede z nájmu existoval a nedoplatok na nájomnom bol uhradený už v priebehu plynutia výpovednej (nepredĺzenej) lehoty. K plynutiu ochrannej lehoty u odporkyne nedošlo, avšak táto skutočnosť nie je rozhodujúca práve z dôvodu uhradenia nedoplatku nájomného už v priebehu výpovednej lehoty. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu dôvod výpovede z nájmu analogicky zanikol zaplatením dlžného nájomného pred uplynutím výpovednej lehoty (§ 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie. Žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a odporkyni uložiť povinnosť byt vypratať po zabezpečení bytovej náhrady a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal na to, že odporkyňa až takmer rok po doručení výpovede z nájmu bytu doručila navrhovateľovi žiadosť „o obnovenie nájmu“ a až v nej uviedla, že k vzniku nedoplatku došlo z dôvodu „nízkeho príjmu“; výšku svojho príjmu ani členov svojej domácnosti však nešpecifikovala a nedoložila ani relevantné doklady. Zdôraznil, že v súčasnosti neexistuje žiadna právna norma, ktorá by vykladala pojem „hmotná núdza z objektívnych dôvodov“. Poukázal tiež na to, že odporkyňa na pojednávaní pred súdom prvého stupňa uviedla, že v čase

doručenia výpovede bola dobrovoľne nezamestnaná a starala sa o maloletého psychicky chorého syna. V skutočnosti však jej syn už bol plnoletý a za opatrovanie občana s ťažkým zdravotným postihnutím staršieho ako šesť rokov, odkázaného podľa posudku na celodenné osobné a riadne opatrovanie, možno poskytnúť peňažný príspevok za opatrovanie. Odporkyňa je v súčasnosti riadne zamestnaná, pričom zdravotný stav jej syna zostal nezmenený. Okolnosť, že je v hmotnej núdzi, uviedla až na súdnom pojednávaní a nie v čase plynutia výpovednej lehoty. Odvolací súd skutočnosť, že odporkyňa bola v čase doručenia v hmotnej núdzi, mal preukázanú len potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave o poberaní dávok v hmotnej núdzi za rok 2004, 2005 jej manželom a čestnými vyhláseniami detí odporkyne; nezaoberal sa ale otázkou, z akých prostriedkov osoby v hmotnej núdzi uhradili bezprostredne po doručení výpovede sumu vo výške 3506,89 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla nedôvodné dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania. Z ustanovenia § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka vyvodila, že k zániku výpovedného dôvodu dochádza ipso facto okamihom zaplatenia dlžného nájomného, resp. písomnou dohodou s prenajímateľom. Skutočnosť, že dlžné nájomné bolo zaplatené v zákonom stanovenej lehote, bola riadne preukázaná a nebola spochybňovaná ani navrhovateľom. Žiadnu ďalšiu preukaznú povinnosť uvedené ustanovenie nájomcovi neukladá. Ustanovenie § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka ani § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka neurčujú, akým spôsobom a v akej lehote je nájomca povinný preukázať stav hmotnej núdze, vyžaduje sa len, aby stav hmotnej núdze bol daný v čase doručenia výpovede. Nie je preto významné, s akým časovým odstupom po doručení výpovede preukáže nájomca svoj stav hmotnej núdze. Nie je vylúčené, že nájomca existenciu stavu hmotnej núdze bude preukazovať vždy až dodatočne (napríklad v priebehu súdneho konania), pokiaľ už predtým v zákonom stanovenej lehote dlžné nájomné uhradil. Navrhovateľ ju v danom prípade vyzval na preukázanie stavu hmotnej núdze až listom z 12. januára 2007. Na túto výzvu náležite reagovala a kvalifikovaným spôsobom svoju situáciu preukázala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Navrhovateľ v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ak bola daná písomná výpoveď, skončí sa nájom bytu uplynutím výpovednej lehoty. Výpovedná lehota je tri mesiace a začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď. Prenajímateľ môže nájomcovi písomne určiť dlhšiu výpovednú lehotu. Na doručovanie písomnej výpovede nájmu bytu sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu (§ 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Ak bola daná výpoveď z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka, že nájomca neplatil nájomné a úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu a preukáže, že ku dňu doručenia výpovede bol v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov, výpovedná lehota sa predlžuje o ochrannú lehotu, ktorá trvá šesť mesiacov (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Prenajímateľ môže vypovedať nájom bytu, ak nájomca hrubo porušuje svoje povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu najmä tým, že nezaplatil nájomné a úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu za dlhší čas ako tri mesiace, alebo tým, že prenechal byt alebo jeho časť inému do podnájmu bez písomného súhlasu prenajímateľa (§ 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka). Ak nájomca, ktorý je v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov, pred uplynutím ochrannej lehoty (§ 710 ods. 4) zaplatí prenajímateľovi dlžné nájomné alebo sa písomne dohode s prenajímateľom o spôsobe jeho úhrady, rozumie sa tým, že dôvod výpovede nájmu bytu zanikol (§ 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Z uvedených ustanovení vyplýva, že predpokladom zániku dôvodu výpovede v zmysle § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka je splnenie dvoch zákonom stanovených podmienok, ktoré musia byť splnené kumulatívne:

a/ Nájomca po doručení výpovede podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka pre neplatenie nájomného musí v prvom rade preukázať prenajímateľovi, že svoju povinnosť platiť nájomné nespĺnil z dôvodu, že ku dňu doručenia výpovede bol v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Aj keď zákon výslovne neurčuje lehotu, v ktorej musí nájomca prenajímateľovi preukázať, že nájomné nezaplatil z dôvodu hmotnej núdze, z ustanovenia § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka možno vyvodiť, že stav hmotnej núdze mu musí preukázať v určitom časovom limite, a to najneskôr do konca výpovednej lehoty (§ 710 ods. 3 veta druhá a tretia Občianskeho zákonníka). Len ak stav hmotnej núdze v predmetnom časovom limite prenajímateľovi preukáže, dochádza k predĺženiu výpovednej lehoty o ochrannú lehotu v trvaní ďalších šesť mesiacov (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

b/ Ďalšou podmienkou, ktorá musí byť splnená, aby došlo k zániku dôvodu výpovede v zmysle § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je skutočnosť, že pred uplynutím ochrannej lehoty buď nájomca zaplatí dlžné nájomné prenajímateľovi, alebo medzi nimi dôjde k dohode o spôsobe úhrady.

V prejednávanej veci vyššie uvedené zákonné podmienky zániku výpovedného dôvodu (viď a/ a b/) splnené neboli. Z dosiaľ vykonaného dokazovania je zrejmé, že výpoveď prenajímateľa zo 17. mája 2005 podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka bola odporkyňi doručená 8. júna 2005. Dlh odporkyne k 17. máju 2005 predstavoval 105 648,50 Sk. Odporkyňa nedoplatok uhradila 24. augusta 2005, teda ešte počas plynutia výpovednej lehoty. Keďže ale navrhovateľovi do konca výpovednej lehoty nepreukázala, že v čase dania výpovede bola v hmotnej núdzi, nebol splnený jeden z predpokladov zániku dôvodu výpovede v zmysle § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Samo zaplatenie dlžného nájomného (i keď k tomu došlo počas plynutia výpovednej lehoty) mohlo mať za následok len splnenie dlhu, nie však bez ďalšieho aj zánik dôvodu výpovede z nájmu bytu v zmysle § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Keďže v danom prípade nedošlo k predĺženiu výpovednej lehoty o ochrannú lehotu a odporkyňa návrh na určenie neplatnosti výpovede v zákonom stanovenej lehote nepodala, nájom bytu zanikol uplynutím výpovednej lehoty (§ 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd v prejednávanej veci založil svoje rozhodnutie na vecne nesprávnom právnom posúdení. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to opodstatnenému dovolaniu navrhovateľa vyhovel, dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

41.

R O Z H O D N U T I E

Jedným z predpokladov pre rozhodnutie súdu o tom, že nájomca uvedený v § 712a ods. 4 Občianskeho zákonníka je povinný byt vypratať po poskytnutí náhradného ubytovania, je skutkové zistenie súdu, že pomery prenajímateľa neumožňujú poskytnúť takémuto nájomcovi náhradný byt.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. augusta 2011 sp. zn. 4 MCdo 3/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 14. novembra 2006 č.k. 31 C 94/2006-79 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť vypratať byt č. X. na X. ulici v Košiciach, pozostávajúci z troch izieb, kuchyne a príslušenstva, spolu s členmi domácnosti v lehote 15-tich dní od zabezpečenia náhradného ubytovania. Rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaným bola doručená výpoveď z nájmu bytu v zmysle § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka, ktorú prevzali 25. januára 2006, resp. 24. januára 2006. Výsledkami dokazovania mal preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ nepreukázali žalobcovi hmotnú núdzu z objektívnych dôvodov ku dňu doručenia tejto výpovede a že žalovaný 1/ uhradením dlžnej čiastky 118 494 Sk nezaplatil celé dlžné nájomné do júla 2006. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaní 1/ a 2/ nespĺnili zákonné podmienky pre predĺženie výpovednej lehoty o ochrannú lehotu v zmysle § 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka a ani pre zánik dôvodu výpovede z nájmu bytu podľa § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 25. februára 2009 sp. zn. 11 Co 37/2008 prvostupňový rozsudok potvrdil. Žalovanému 1/ nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia označil za opodstatnené námietky žalovaného 1/, že žalobcovi dostatočne preukázal svoju hmotnú núdzu, avšak súd prvého stupňa na tieto dôkazy a tvrdenia neprihliadol. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedené pochybenie však nemá vplyv na vecnú správnosť prvostupňového rozhodnutia. Žalovaný 1/ v konaní nepreukázal, že došlo k zániku dôvodu výpovede z nájmu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 711 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Zaplatenie dlžného nájomného s príslušenstvom žalovaný 1/ nepreukázal a z toho dôvodu bola žaloba dôvodná. Odvolací súd sa stotožnil aj s rozhodnutím súdu prvého stupňa o bytovej náhrade, keďže v konaní nebolo zistené, že by žalobca mohol poskytnúť náhradný byt.

Na základe podnetu žalobcu 1/ podal proti rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s jeho uznesením o trovách konania a tiež proti rozsudku odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Navrhol, aby dovolací súd uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že súdy sa náležite nezaoberali možnosťou poskytnutia náhradného bytu v zmysle § 712a ods. 4 Občianskeho zákonníka. Vytkol im tiež, že nepostupovali dôsledne ani pri zisťovaní skutočnej výšky dlžného nájomného a úhrad spojených s užívaním bytu a s tým súvisiaceho poplatku z omeškania.

Žalovaný 1/ sa vo svojom vyjadrení stotožnil s obsahom mimoriadneho dovolania.

Žalovaná 2/ sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Žalobca sa vo vyjadrení stotožnil so závermi odvolacieho súdu, ktoré vyjadril v napadnutom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Prenajímateľ môže vypovedať nájom bytu, ak nájomca hrubo porušuje svoje povinnosti vyplývajúce mu z nájmu bytu najmä tým, že nezaplatil nájomné alebo úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu za dlhší čas ako tri mesiace, alebo tým, že prenechal byt alebo jeho časť inému do podnájmu bez písomného súhlasu prenajímateľa (§ 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka). Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť (§ 711 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak bola daná výpoveď z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. d/, že nájomca nezaplatil nájomné alebo úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu, a preukáže, že ku dňu doručenia výpovede bol v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov, výpovedná lehota sa predlžuje o ochrannú lehotu, ktorá trvá 6 mesiacov (§ 710 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Ak sa nájomný pomer skončil z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ nájomcovi, ktorý preukáže, že je v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov, nájomca má právo na náhradné ubytovanie (§ 712a ods. 3 veta prvá Občianskeho zákonníka). Ak sa nájomný pomer skončil z dôvodov uvedených v odseku 3, nájomcovi, ktorý sa stará o maloleté dieťa alebo o bezvládnú osobu, ktorí sú členmi jeho domácnosti, a ak to pomery prenajímateľa umožňujú, poskytne sa mu namiesto náhradného ubytovania náhradný byt (§ 712a ods. 4 veta prvá Občianskeho zákonníka).

Ustanovenie § 712a ods. 4 veta prvá Občianskeho zákonníka poskytuje ochranu osobám, ktoré sa ocitli v hmotnej núdzi a musia byť vypratáť, pričom sa starajú o maloleté dieťa alebo o bezvládnú osobu, ktorí sú členmi ich domácnosti. Poskytnutie náhradného bytu, ktorý môže mať horšiu kvalitu a menšiu obytnú plochu ako má byt, ktorý sa má vypratáť, a možno ho poskytnúť aj mimo obce, v ktorej sa nachádza vypratávaný byt, však prichádza do úvahy iba vtedy, ak to pomery prenajímateľa umožňujú, inak povedané, ak prenajímateľ má možnosť takýto byt poskytnúť.

Vychádzajúc z uvedeného, treba prisvedčiť názoru generálneho prokurátora, že v danom prípade povinnosťou súdov bolo zisťovať, či na strane prenajímateľa sú podmienky na poskytnutie náhradného bytu a až v prípade zistenia, že prenajímateľ nemá možnosť takýto byt poskytnúť, mohli rozhodnúť o bytovej náhrade vo forme náhradného ubytovania.

Keďže súd prvého stupňa ani odvolací súd v konaní nezisťovali, či pomery prenajímateľa umožňujú poskytnúť žalovaným náhradný byt, vychádzajú závery odvolacieho súdu z neúplne zisteného skutkového stavu, v dôsledku čoho je konanie postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie dôvodne (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Napadnuté rozhodnutia preto zrušil podľa § 243b ods. 2, 3 O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

42.
ROZHODNUTIE

Nároky na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa riadia vyhláškou č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení do 31. marca 1999, ak do tohto dňa došlo nielen k škodnej udalosti (úrazu alebo inému poškodeniu zdravia), ale aj k takému ustáleniu zdravotného stavu poškodeného, ktorý umožňuje posúdiť sťaženie spoločenského uplatnenia. Ak k ustáleniu zdravotného stavu poškodeného došlo po uvedenom dni, riadi sa výška odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vyhláškou č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení novely vykonanej vyhláškou č. 19/1999 Z.z.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. októbra 2011 sp. zn. 6 Cdo 146/2011)

Z odôvodnenia:

Žalobou podanou na Okresnom súde Stará Ľubovňa 7. apríla 2003 sa žalobca domáhal voči žalovanému náhrady škody spôsobenej mu pracovným úrazom 27. marca 1996, pri ktorom utrpel zlomeninu ľavého predkolenia a členka, v dôsledku čoho bol viackrát operovaný a bol mu priznaný invalidný dôchodok. V rámci uplatneného nároku po pripustení zmeny žaloby žiadal priznať náhradu za bolesť (8 550 Sk), za sťaženie spoločenského uplatnenia (1 005 500 Sk) a za stratu na zárobku počas práceneschopnosti a po jej skončení.

Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom zo 14. decembra 2006 č. k. 4 C 22/2003-284 uložil žalovanému povinnosť uhradiť žalobcovi do 3 dní z titulu bolestného sumu 4 275 Sk a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 5 100 Sk. V prevyšujúcej časti uplatnených náhrad za vytrpenú bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že v časti týkajúcej sa uplatnených náhrad za stratu na zárobku vylučuje vec na samostatné konanie.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. februára 2008 sp. zn. 8 Co 28/2007 napadnutý rozsudok v zamietajúcom výroku zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 381 900 Sk. Vo výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 4 275 Sk z titulu bolestného a vo výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 387 000 Sk z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že v časti uplatneného nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sú splnené podmienky pre zvýšenie tejto náhrady na 20-násobok sumy pripadajúcej na základný počet bodov určený lekárskeym posudkom. Takéto zvýšenie náhrady považoval za primerané, poukazujúc pritom na výsledky vykonaného dokazovania, ktorým bolo zistené, že žalobca utrpel úraz vo veku 35 rokov, pred úrazom okrem zamestnania vykonával všetky domáce fyzické práce, ktoré v súčasnej dobe nie je schopný vykonávať ani v minimálnom rozsahu, v oblasti športového, kultúrneho a osobného života je značne hendikepovaný a stal sa plne invalidným dôchodcom. Vychádzajúc zo základného počtu bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia 335 a z náhrady za 1 bod vo výške 60 Sk určil prisúdenú sumu 381 900 Sk ako rozdiel medzi sumou 402 000 Sk [predstavujúcu 20-násobok základnej náhrady 20 100 Sk (335 x 60 Sk)] a už vyplatenou sumou 15 000 Sk a sumou 5 100 Sk právoplatne priznanou rozsudkom súdu prvého stupňa.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie vedľajšia účastníčka. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci. Namietala, že v prípade žalobcovho sťaženia

---

spoločenského uplatnenia neboli dané dôvody hodné osobitného pre mimoriadne zvýšenie náhrady za toto sťaženie a že odvolací súd vychádzal z nesprávnej sumy odškodnenia pripadajúcej na jeden bod.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) uznesením z 24. novembra 2009 sp. zn. 4 Cdo 190/2008 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. februára 2008 sp. zn. 8 Co 28/2007 a rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa zo 14. decembra 2006 č. k. 4 C 22/2003-284 vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi do 3 dní z titulu bolestného sumu 4 275 Sk a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 5 100 Sk a vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti uplatnených náhrad bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia zrušil a konanie zastavil. Zároveň rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia sa vec postupuje Sociálnej poisťovni v Bratislave a že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zrušenie označených rozsudkov a zastavenie konania odôvodnil stratou právomoci súdu na konanie a rozhodovanie o žalobou uplatnených nárokoch na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia od 1. januára 2004 v dôsledku zmeny právnej úpravy vykonanej zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 24. novembra 2010 sp. zn. I. ÚS 233/2010 okrem iného rozhodol, že uznesenie najvyššieho súdu z 24. novembra 2009 sp. zn. 4 Cdo 190/2008 sa zrušuje a vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zrušenie tohto uznesenia najvyššieho súdu odôvodnil porušením princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ku ktorému došlo tým, že najvyšší súd rozhodol odlišným spôsobom ako v skutkovo i právne obdobných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré sa odchýlil od stanoviska občianskoprávneho a správneho kolégia najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 27/2006. Ústavný súd ďalej zdôraznil, že aj v prípade, ak by najvyšší súd poukázal na uvedené stanovisko, v materiálnom právnom štáte sa od všeobecných súdov vyžaduje, aby v prípadoch, keď došlo k zmene rozhodovania, rozhodovali v súlade so zmeným právnym názorom. To znamená, že ak by senáty najvyššieho súdu rozhodovali v súlade s týmto stanoviskom, no jeden senát by rozhodoval inak, dochádzalo by rozhodovaním tohto senátu k porušovaniu zásad právnej istoty.

Najvyšší súd po opätovnom prejednaní veci, viazaný právnym názorom ústavného súdu (že právomoc súdu daná je), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie vedľajšej účastníčky nie je dôvodné.

Najvyšší súd z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zistil, že vady tejto povahy zo spisu nevyplývajú. Následne skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke opodstatnenosti nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Nesprávnym právnym posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu hmotného práva na zistený skutkový stav alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie. V rámci dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd skúma, či zistený skutkový stav umožňoval alebo neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

Pri určovaní výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v preskúmvanej veci treba vychádzať z právneho predpisu, ktorým je vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení platnom v čase vzniku nároku (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). Tento právny predpis v § 7 ods. 1 určil výšku odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod (60 Sk v čase vzniku škody) a v § 7 ods. 2 maximálnu výšku celkového odškodnenia (240 000 Sk). V ustanovení § 7 ods. 3 umožnil súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť i nad sumu stanovenú v odsekoch 1 a 2.

Správna interpretácia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 z hľadiska vymedzenia prípadov hodných osobitného zreteľa závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom významným kritériom je závažnosť spôsobenej škody a možnosti jej eliminácie. Pri určovaní rozsahu odškodnenia má súd možnosť podľa svojej úvahy posúdiť, aké zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je v posudzovanej veci primerané. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti môže byť primerané aj niekoľkonásobné zvýšenie tohto odškodnenia. Pri posudzovaní otázky, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa a určovaní rozsahu odškodnenia súd musí dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také, ktoré rešpektuje jeden zo základných princípov právneho štátu, a to princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby medzi priznanou výškou náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, založenou na objektívnych a rozumných dôvodoch, a spôsobenou škodou existoval vzťah primeranosti.

V prejednávanej veci bolo riešenie otázky existencie dôvodov hodných osobitného a určenia rozsahu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu odvolacím súdom správne. Odvolací súd poukazuje na skutkový stav zistený súdom prvého stupňa, od ktorého sa neodklonil, správne dospel k záveru, že v danej veci ide o prípad hodný osobitného zreteľa, keďže žalobca utrpel pracovný úraz vo veku 35 rokov, a v dôsledku tohto úrazu stratil schopnosť vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť, pričom bola podstatne obmedzená možnosť jeho uplatnenia sa v rodinnom, spoločenskom, kultúrnom a športovom živote. Aj rozsah priznaného odškodnenia (vo výške 20-násobku sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov určeného znaleckým posudkom po odrátaní už vyplatenej sumy a sumy právoplatne priznanej prvostupňovým rozsudkom) bol v súlade s princípom proporcionality; bol primeraný utrpeným trvalým následkom poškodenia zdravia (naopak, odškodnenie len v rozsahu sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov – 20 100 Sk, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa, bolo zjavne neprimerané). Odvolací súd svoje úvahy aj riadne a presvedčivo odôvodnil. Dovolací súd sa s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

Dôvodnou nebola ani námietka dovolateľky o nesprávnom určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod, ktorá podľa jej názoru mala byť v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení platnom v čase vzniku úrazu určená sumou 30 Sk, a nie sumou 60 Sk, z ktorej vychádzali súdy nižších stupňov. V súvislosti s touto otázkou považuje dovolací súd za potrebné uviesť nasledovné:

V zmysle § 14a vyhlášky č. 19/1999 Z. z., ktorou sa mení vyhláška ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov, bola s účinnosťou od 1. apríla 1999 novelizovaná vyhláška č. 32/1965 Zb. okrem iného tak, že výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60 Sk za jeden bod, pri odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia z poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred 1. aprílom 1999, sa postupuje podľa doterajších predpisov. Uvedené ustanovenie možno vykladať

---

dvojakým spôsobom, a to jednak tak, že nároky na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa riadia vyhláškou č. 32/1965 Zb. v znení do 31. marca 1999, ak do tohto dátumu došlo k škodnej udalosti (úrazu, či inému poškodeniu zdravia), pričom nie je rozhodujúce, kedy došlo aj k ustáleniu zdravotného stavu umožňujúcemu posúdiť stav sťaženia spoločenského uplatnenia, a jednak tak, že uvedené nároky sa riadia touto vyhláškou v znení do 31. marca 1999, ak do tohto dátumu došlo nielen k škodnej udalosti, ale aj k takému ustáleniu zdravotného stavu poškodeného, ktorý umožňuje posúdiť sťaženie spoločenského uplatnenia. Podľa názoru dovolacieho súdu za ústavne súladný treba považovať výklad podľa druhej alternatívy. V prípade sťaženia spoločenského uplatnenia sa odškodnenie poskytuje, ak úraz má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb. K sťaženiu spoločenského uplatnenia teda dochádza, ak následkom úrazu alebo iného poškodenia na zdraví, prípadne zhoršením ich následkov, nastanú v zdravotnom stave poškodeného také zmeny, ktoré majú preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre jeho životné úkony. Či a aké zmeny v zdravotnom stave nastali, je možné zistiť, ak je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, teda v dobe, kedy je možné vykonať jeho posúdenie. Sťaženie spoločenského uplatnenia teda vzniká až v tejto dobe. Keďže neexistuje rozumný dôvod, pre ktorý by výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia mala byť posudzovaná podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení platnom v čase, keď tieto nároky ešte nevznikli, treba pri jej určení vychádzať zo znenia tohto predpisu v čase vzniku odškodňovaného sťaženia spoločenského uplatnenia.

Pretože v prejednávanej veci došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu podľa skutkového zistenia súdu prvého stupňa (vyplývajúceho zo znaleckého posudku zohľadňujúceho opakované komplikácie a operácie žalobcu) až počnúc aprílom 2005, riadi sa výška odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vyhláškou č. 32/1965 Zb. v znení novely vykonanej vyhláškou č. 19/1999 Z.z. To znamená, že výška tejto náhrady je 60 Sk za jeden bod.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie vedľajšej účastníčky smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

43.
ROZHODNUTIE

Záloha na kúpnu cenu, ktorá bola vyplatená vlastníkovi veci na základe jeho prísľubu predat' vec, sa stala jeho bezdôvodným obohatením v okamihu, keď ju odmietol predat', prípadne keď nastala nemožnosť predat' ju.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011 sp. zn. 4 Cdo 256/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 23. decembra 2008 č.k. 5 C 246/2006-288 uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 512 240 Sk a vo zvyšku žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že účastníci od augusta 1997 do októbra 2007 chceli uzatvoriť kúpnu zmluvu, k jej realizácii ale nedošlo. Žalobcovia sa v konaní domáhali zaplata sumy, ktorú poskytli žalovaným ako preddavok na kúpnu cenu (§ 451 Občianskeho zákonníka). Pri posudzovaní opodstatnenosti žalovanými vznesenou námietkou premlčania vychádzal z toho, že pre určenie začiatku premlčacej doby bolo potrebné zistiť jednak skutočný úmysel žalobcov a žalovaných, ich prejavy a obsah doterajších konaní, ako aj dôvody, so zreteľom na ktoré nedošlo k uzavretiu kúpnej zmluvy. Na základe vykonaného dokazovania ustálil začiatok plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby na máj 2005, kedy žalobcovia zaplatili a žalovaní prevzali poslednú splátku zálohy na kúpnu zmluvu; tým žalovaní získali bezdôvodné obohatenie. Žalobcovia nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnili na súde v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby (žaloba bola súdu doručená 28. novembra 2006). Nárok uplatnili aj v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, lebo dňom, kedy sa skutočne dozvedeli o tom, že na ich úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na ich úkor bezdôvodne obohatil, je 30. október 2006, do ktorého malo dôjsť k realizácii kúpnej zmluvy. Pokiaľ žalovaní žiadali započítať 332 000 Sk ako nájomné za užívanie nehnuteľnosti za obdobie od júna 2005 do 18. novembra 2008, súd konštatoval, že započítanie nie je možné, lebo táto pohľadávka nie je splatná. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukázaním na § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 13. mája 2010 sp. zn. 9 Co 184/2009, 9 Co 185/2009 na odvolanie oboch účastníkov na oboch procesných stranách rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 350 000 Sk zmenil tak, že žalobu zamietol, vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa sumy 162 240 Sk a v časti týkajúcej sa povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcom náhradu trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; zároveň zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa z 1. apríla 2009 č.k. 5 C 246/2006-315, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na doplnenie rozsudku. V odôvodnení poukázal na to, že žalobcovia 13. augusta 1997 zaplatili žalovaným v hotovosti 350 000 Sk a nebolo sporné, že medzi účastníkmi existovala ústna dohoda, v zmysle ktorej po doplatení celej kúpnej ceny budú nehnuteľnosti prevedené do vlastníctva žalobcov; žiadna písomná zmluva o budúcej zmluve alebo kúpna zmluva ale uzavreté neboli. Žalovaní v konaní vzniesli námietku premlčania pokiaľ išlo o vrátenie sumy 350 000 Sk a na všetky plnenia a platby realizované pred 28. novembrom 2004. Podľa § 98 O.s.p. uplatnili voči žalobcom obranu proti ich návrhu a žiadali vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 332 000 Sk, ktoré malo spočívať v bezplatnom užívaní nehnuteľnosti od júna 2005 do 18. novembra 2008. Odvolací súd s poukazom na ustanovenia § 46 ods. 1, § 50a ods. 1, § 451 ods. 1, § 101 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka uzavrel, že poskytnutú zálohu kúpnej ceny za nehnuteľnosť v prípade, že kúpna zmluva nebola uzatvorená, treba považovať za plnenie bez právneho dôvodu. Žalobcovia poskytnutím zálohy 350 000 na kúpu nehnuteľnosti 13. augusta 1997 plnili bez právneho dôvodu, čím sa žalovaní na ich úkor bezdôvodne obohatili. Podľa názoru odvolacieho súdu ale súd pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania nedospel k správny záverom. V prípade

---

poskytnutia a prijatia peňažnej zálohy v súvislosti s prípravou na kúpu nehnuteľnosti sa záloha stáva bezdôvodným obohatením v okamihu, keď zo strany predávajúceho došlo k odmietnutiu predaja, prípadne so zreteľom na všetky okolnosti prípadu sa vytvorí taký stav, z ktorého je zrejmé, že prevod nehnuteľnosti nebude realizovaný. Zdôraznil však, že objektívnu premlčaciu dobu nemožno prekročiť, hoci by tu boli ešte podmienky pre plynutie subjektívnej premlčacej doby. K odovzdaniu zálohy došlo 13. augusta 1997, kedy začala plynúť trojročná objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a skončila 13. augusta 2000. Keďže žalobcovia uplatnili nárok na súde až žalobou podanou 28. novembra 2006, bolo potrebné považovať vznesenú námietku premlčania za dôvodnú a rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa sumy 350 000 Sk zmeniť a žalobu z dôvodu premlčania práva zamietnuť. Odvolací súd ďalej uviedol, že je právne bezvýznamné, že subjektívna premlčacia doba začala (podľa názoru súdu prvého stupňa) plynúť niekedy máji 2005, kedy sa prípadne už vytvoril taký stav, z ktorého bolo zrejmé, že prevod nehnuteľnosti nebude realizovaný, pretože táto lehota začala plynúť až po uplynutí objektívnej premlčacej doby. Vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa sumy 5 385,38 Eur, ako aj v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, do časti týkajúcej sa sumy 350 000, v ktorej odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol, podali žalobcovia dovolanie s poukazom na § 236 ods. 1, § 238 ods. 1 a § 241 O.s.p. Žiadali, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa ich názoru spočíva toto rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p). V konaní nebolo sporné, že účastníci sa dohodli na budúcej kúpe nehnuteľností a že žalobcovia poskytli žalovaným 13. augusta 1997 sumu 350 000 Sk ako zálohu (preddavok) na kúpu. Žalovaní nepopierali prevzatie tejto sumy. Žalobcovia platili žalovaným aj ďalšie sumy v súvislosti s pripravovanou kúpnu zmluvou, pričom preddavky splácali až do mája 2005. Poukázali tie na to, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy malo dôjsť až keď žalovaní splatia pôžičku v S. a.s.

Žalovaní v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti je vecne správny. Medzi účastníkmi nebola platne uzatvorená zmluva o budúcej zmluve, preto nebol právny dôvod na poskytnutie 350 000 Sk. Zo skutočnosti, že žalovaní umožnili žalobcom užívať nehnuteľnosť, nemohol byť vyvodený záver o úmysle uskutočniť aj prevod vlastníctva k nej. Žalobcovia sa snažia vyvolať dojem, že aj mesačné platby vo výške 1 750 Sk boli splátkami na budúcu kúpnu cenu, to ale v konaní nebolo preukázané. Z doteraz vykonaného dokazovania vyplýva, že tieto mesačné platby boli platbami nájomného. Aj keď eventuálne prejavili ochotu po 10 rokoch nájmu predať nehnuteľnosť žalobcom, ich prejav vôle nemohol byť po obsahovej stránke tým istým príslubom, ktorý bol daný pôvodne, ale mohol byť len novým, kvalitatívne odlišným príslubom. V auguste 1997 sa účastníci ústne dohodli na kúpe nehnuteľnosti napriek tomu, že žalobcovia nemali dostatok finančných prostriedkov na jej kúpu. Žalovaní po zistení tejto skutočnosti neboli so situáciou spokojní, preto ústne vyzvali žalobcov na vypratanie nehnuteľnosti. Žalobcovia za 10 rokov nepodnikli žiadne kroky smerujúce k uzavretiu kúpnej zmluvy a doplaceniu zvyšku kúpnej ceny. To podľa žalovaných opodstatňuje záver, že účastníci nemali záujem uzatvoriť kúpnu zmluvu na predmetnú nehnuteľnosť. Vrátenie preddavku by pôsobilo ako krajne nespravodlivé a v rozpore s dobrými mravmi, pretože prijatím preddavku mali žalovaní z odplatného užívania nehnuteľnosti aspoň nejaký majetkový prospech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.),

---

v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je opodstatnené.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; vady tejto povahy neboli v dovolacom konaní namietané ani zistené.

Dovolatelia uvádzajú, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval.

Žalobcovia sa v danom prípade domáhali zaplata sumy 519 956 Sk z titulu, že so žalovanými uzavreli ústnu dohodu, podľa ktorej im žalovaní odpredajú rodinný dom za dohodnutú kúpnu cenu 450 000. Na základe tejto dohody im žalovaní dali nehnuteľnosť do užívania a žalobcovia im 13. augusta 1997 odovzdali zálohu 350 000 Sk. Keďže žalobcovia v dohodnutej lehote nedoplatili žalovaným zvyšok kúpnej ceny, žalobcovia po dohode so žalovanými začali žalovaným platiť mesačne 1 750 Sk. K odpredaju nehnuteľnosti nedošlo a zo správania žalovaných je zrejmé, že svoj pôvodný prísľub predaja nemienia splniť.

Súd prvého stupňa, ktorý žalobe v prevažnej časti vyhovel, považoval uplatnený nárok za bezdôvodné obohatenie (§ 451 Občianskeho zákonníka) získané z právneho dôvodu, ktorý odpadol; začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby uplatneného nároku vzhľadom na žalovanými vznesenú námietku premlčania stanovil na máj 2005 (kedy bola zaplatená posledná splátka zálohy na zamýšľanú kúpnu zmluvu). Zohľadnil pri tom, že žalobcovia uplatnili svoj nárok na súde (28. novembra 2006) v rámci objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby. Na rozdiel od neho odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovia zálohu na budúcu kúpnu zmluvu zaplatili žalovaným na základe absolútne neplatnej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Keďže plnili na základe absolútne neplatného právneho úkonu, je pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby rozhodujúci okamih, kedy k bezdôvodnému obohateniu skutočne došlo. Vzhľadom na to, že k odovzdaniu zálohy došlo 13. augusta 1997, doba na uplatnenie nároku skončila 13. augusta 2000. Žalobcovia svoj nárok uplatnili na súde po uplynutí objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby (28. novembra 2006), takže žalovanými vznesená námietka premlčania je dôvodná. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa sumy 350 000 Sk zmenil tak, že žalobu zamietol; v časti týkajúcej sa sumy 162 240 Sk napadnutý rozsudok pre nedostatočne zistený skutkový stav zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka je bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých

---

---

zdrojov. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí najneskôr za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Pre premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia platí špeciálna úprava v ustanovení § 107 Občianskeho zákonníka. V ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je upravená tzv. subjektívna premlčacia doba, v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčacia doba objektívna. Obidve doby začínajú a plynú nezávisle na sebe a ich vzájomný vzťah je taký, že ak skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí. Ak je námietka premlčania vznesená účinne, nemožno právo priznať.

Začiatok subjektívnej premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa neviaže k dátumu splatnosti, ako je to pri začiatku všeobecnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ale k inej skutočnosti, ktorou je vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa obohatil.

Podľa § 498 Občianskeho zákonníka v platnom znení a tiež v znení platnom v čase odovzdania zálohy na budúce plnenie (13. augusta 1997), platí, že na to, čo dal pred uzavretím zmluvy niektorý účastník, hľadá sa ako na preddavok. Znamená to, že pokiaľ pred uzavretím zmluvy poskytne jedna strana niečo, čo má byť predmetom jej budúceho záväzku zo zmluvy, je stanovená vyvrátiteľná právna domnienka, že v pochybnostiach sa plnenie poskytnuté medzi účastníkmi pred uzatvorením zmluvy, z ktorej má záväzok na plnenie ešte len vzniknúť, považuje za preddavok (za splátku na dohodnuté budúce plnenie). Podstatné je, že plnenie bolo poskytnuté predtým, než malo dôjsť k uzatvoreniu kúpnej zmluvy a že bolo poskytnuté a druhou stranou prijaté v súvislosti so zamýšľanou kúpou. Pokiaľ nedôjde k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, má ten, kto preddavok poskytol, právo na jeho vrátenie, inak by sa druhá strana bezdôvodne obohatila, lebo právny dôvod, na základe ktorého bola záloha na budúcu kúpu prijatá, odpadol. Pre posúdenie veci podľa § 498 Občianskeho zákonníka je nepodstatné, či účastníci uzatvorili dohodu o budúcej kúpnej zmluve, ani to, či taká dohoda je alebo nie je platná.

V preskúmvanej veci účastníci konania uvažovali o kúpe a predaji predmetných nehnuteľností. Netvrdili a v konaní nebolo ani preukázané, že by uzavreli zmluvu o budúcej kúpnej zmluve. Úvahy odvolacieho súdu o absolútnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu boli preto pre rozhodnutie danej veci bez právneho významu. Žalobcovia 13. augusta 1997 vopred zaplatili žalovaným 350 000 Sk, pričom táto platba mala charakter preddavku na zaplatenie kúpnej ceny za nehnuteľnosti – plnenie bolo poskytnuté žalovaným skôr, než došlo ku kúpe nehnuteľností a žalovanými bola táto suma prijatá v súvislosti so zamýšľaným predajom. To žiaden z účastníkov konania nespochybňoval. S poukazom na vyššie uvedené treba v preskúmvanej veci vychádzať z toho, že uplatnený nárok na vrátenie zaplateného preddavku (350 000 SK) treba považovať za nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením, ktorého právny dôvod odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Pre určenie začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo. K splneniu predpokladov pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže dôjsť skôr, než bezdôvodné obohatenie vznikne. Subjektívna premlčacia doba preto môže začať plynúť najskôr začiatkom objektívnej premlčacej doby. Bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), vzniká okamihom, kedy odpadol právny dôvod poskytnutého plnenia.

Ak teda žalobcovia v súvislosti so zamýšľanou kúpou nehnuteľností poskytli žalovaným 13. augusta 1997 preddavok 350 000 a žalovaní túto sumu prijali ako preddavok na budúce plnenia zo zamýšľanej kúpnej zmluvy, došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaných v okamihu, keď žalovaní odmietli nehnuteľnosti žalobcom predat', prípadne keď sa vytvoril stav, v ktorom bolo zrejmé, že kúpa nebude realizovaná. Až týmto okamihom odpadol právny dôvod, na základe ktorého žalobcovia plnili žalovaným. Touto otázkou sa však odvolací súd nezaoberal.

Z uvedeného vyplýva, že právny názor odvolacieho súdu o začiatku plynutia premlčacej doby nie je správny a jeho záver o premlčaní uplatneného práva je predčasný, pretože dostatočným právnym dôvodom na poskytnutie preddavku na budúcu kúpnu zmluvu je aj prísľub budúceho odplatného prevodu vlastníctva k nehnuteľnosti, pre ktorý (na rozdiel od kúpnej zmluvy a zmluvy o budúcej zmluve) nie je jeho forma predpísaná. Ak sa zamýšľaná kúpa nerealizovala, záloha sa stáva bezdôvodným obohatením vo chvíli, kedy odpadol právny dôvod, na ktorého základe budúci kupujúci plnil budúcemu predávajúcemu, teda, kedy predávajúci odmietol nehnuteľnosť kupujúcemu predat', prípadne kedy sa vytvoril stav, z ktorého je zrejmé, že kúpa už nebude realizovaná. Povinnosťou odvolacieho súdu preto bolo bezpečne zistiť, kedy sa žalobcovia dozvedeli, že uvažovaná kúpa nebude uskutočnená – až týmto okamihom začala v danom prípade plynúť tak subjektívna, ako aj objektívna premlčacia doba na vrátenie zálohy.

So zreteľom na vyššie uvedené je opodstatnená dovolacia námietka, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. v napadnutej časti zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

44.
R O Z H O D N U T I E

Pracovné miesto, ktoré ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca zamestnávať (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), i keď zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne (v „akceptačnom liste“) potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011 sp. zn. 3 MCdo 14/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Bratislava II medzitýmnym rozsudkom zo 14. októbra 2008 č.k. 58 C 126/2007-393: 1. určil, že výpoveď daná žalobcovi listom žalovanej z 22. januára 2007 je neplatná a pracovný pomer medzi žalobcom a žalovanou trvá, 2. v časti istiny 71 217 Sk a zaplata úroku z omeškania z tejto sumy konanie zastavil, 3. vyslovil, že o náhrade mzdy a náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že žalobca pracoval u právneho predchodcu žalovanej od 15. októbra 2001 na základe pracovnej zmluvy z rovnakého dňa vo funkcii generálneho riaditeľa, ktorá sa neskôr rozhodnutím akcionára žalovanej stala nadbytočnou. Žalovaná ponúkla žalobcovi 19. januára 2007 voľné miesto na pracovnej pozícii „Hotline Operátor Retail“. Žalobca túto ponuku 22. januára 2007 odmietol a žalovaná mu v ten istý deň doručila výpoveď z pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba je opodstatnená, lebo v danom prípade neboli splnené všetky zákonné predpoklady na ukončenie pracovného pomeru výpoveďou zamestnávateľa podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce [v znení účinnom do 31. augusta 2007 (ďalej len „Zákonník práce“)]. Žalovaná nepreukázala splnenie hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede; mala možnosť ďalej zamestnávať žalobcu, a to nielen na pozícii, ktorú žalobca odmietol ako pre neho nevhodnú, ale tiež na pozícii projektového manažéra, ktorá v čase výpovede nebola obsadená. Tvrdenie žalovanej, že miesto projektového manažéra bolo platne obsadené A. Š. podpísaním akceptačného listu z 20. decembra 2006 (ďalej len „akceptačný list“), ktorý podľa jej názoru obsahoval podstatné náležitosti pracovnej zmluvy, nepovažoval súd za dôvodné, lebo splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce ako predpokladu platnej výpovede sa skúma podľa stavu v čase výpovede (R 54/1998) a samo vystavenie akceptačného listu nemalo za následok uzavretie pracovnej zmluvy. Ani ak by sa akceptačný list považoval za návrh pracovnej zmluvy, ktorý zamestnanec prijal, nešlo by o platný právny úkon vzhľadom na nedostatok jeho určitosti čo do dňa nástupu do práce, ktorý nemožno preklenúť ani výkladom. Proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo žalobe vyhovené, podala žalovaná odvolanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. septembra 2009 sp. zn. 5 Co 170/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Stotožnil sa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Na základe opakovaného podnetu žalovanej napadol generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadnym dovolaním rozsudky súdov oboch nižších stupňov. Uviedol, že § 1 ods. 2 Zákonníka práce výslovne stanovuje, že ak Zákonník práce vo svojej prvej časti neustanovuje inak, vzťahujú sa na tieto právne vzťahy všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka (teda ustanovenia § 1 až § 122 Občianskeho zákonníka). Zákonník práce neobsahuje ustanovenie zakazujúce uzatvoriť inominálny záväzkový právny vzťah podľa Občianskeho zákonníka za podmienky, že neodporuje právnym predpisom. Generálny prokurátor vyslovil nesúhlas s názorom

---

odvolacieho súdu, že pracovné miesto je obsadené len v prípade, že na toto miesto bola uzatvorená pracovná zmluva. V konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaná a A. Š. uznali svoju viazanosť akceptačným listom a ich súvisiacimi ústnymi dojednaniami a prejavmi vôle. Porušením takto založeného záväzku by sa druhá strana mohla domáhať náhrady škody voči strane, ktorá ju zaviniła. Vzhľadom na to, že podpísaním akceptačného listu a následnými ústnymi dojednaniami bol medzi žalovanou a A. Š. založený záväzok ohľadom obsadenia pracovnej pozície projektového manažéra, nebolo možné považovať túto pozíciu v čase dania výpovede žalobcovi za voľnú. Žalovaná preto ani nemala voči žalobcovi ponukovú povinnosť ohľadom pozície projektového manažéra, ktorá už bola v čase dania výpovede obsadená. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že A. Š. a žalovaná sa najneskôr pri podpise akceptačného listu dohodli na všetkých náležitostiach pracovnej zmluvy podľa Zákonníka práce. Deň nástupu do práce (rovnako tiež miesto výkonu práce) dohodli ústne. Bez ohľadu na skutočnosť, že k formálnemu písomnému vyhotoveniu pracovnej zmluvy na pracovnú pozíciu projektový manažér došlo až 14. februára 2007 a deň nástupu do práce v nej bol datovaný dňom 15. februára 2007, de iure k založeniu pracovného pomeru na túto pozíciu došlo ešte pred daním výpovede žalobcovi – už 20. decembra 2006. Samotný podpis pracovnej zmluvy 14. februára 2007 bol len písomným potvrdením predchádzajúcich prejavov vôle zmluvných strán, a preto nie je v danej veci ani rozhodujúci. Pokiaľ súdy na základe vyššie uvedeného dospeli k záveru, že výpoveď je neplatná, spočíva ich rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov generálny prokurátor žiadal oba napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu poprel opodstatnenosť dôvodov, so zreteľom na ktoré generálny prokurátor spochybňuje správnosť právneho posúdenia veci súdmi nižších stupňov. Žiadal mimoriadne dovolanie zamietnuť ako neopodstatnené a priznať mu náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Žalovaná sa v plnom rozsahu stotožnila s dôvodmi mimoriadneho dovolania a žiadala, aby mu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyhovel.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba zamietnuť.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a tzv. iné procesné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci generálny prokurátor nenamietal a v konaní o mimoriadnom dovolaní ani nevyšli najavo.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Zo spisu vyplýva, že žalovaná dala žalobcovi listom z 22. januára 2007 výpoveď z pracovného pomeru v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Podľa tohto ustanovenia zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď z dôvodu, že sa zamestnanec stal nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách. Podmienkou platnosti výpovede danej z uvedeného dôvodu je, že zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), a zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce alebo sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu (§ 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce). Splnenie tejto ponukovej povinnosti musí preukázať zamestnávateľ.

Generálny prokurátor zastáva v mimoriadnom dovolaní názor, že výpoveď daná žalobcovi nie je neplatná z dôvodu nesplnenia ponukovej povinnosti vyplývajúcej z § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaná podľa neho túto povinnosť splnila tým, že mu ponúkla voľné pracovné miesto na pozícii „Hotline Operátor Retail“. Uvedená povinnosť sa netýkala pracovného miesta „projektový manažér“, ktoré v čase dania výpovede žalobcovi nebolo voľné. Pracovná pozícia „projektový manažér“ bola už totiž v tom čase obsadená, o čom svedčí aj akceptačný list vyhotovený žalovanou, ktorý osobne prevzal A. Š.

Akceptačný list sa v mimoriadnom dovolaní spomína v dvoch právnych a významových rovinách: **1.** ako v písomnej forme vyhotovený úkon, ktorý spolu s ústnymi dohovormi žalovanej a A. Š. svedčí o tom, že 20. decembra 2006 bola medzi nimi uzavretá pracovná zmluva, **2.** ako úkon zakladajúci záväzkový vzťah, ktorého právne účinky bez ďalšieho vedú k záveru, že pracovná pozícia projektový manažér bola u žalovanej už od uvedeného dňa obsadená a žalovaná nemala možnosť zamestnávať žalobcu na tomto pracovnom mieste.

1. Zákonník práce neobsahuje definíciu pojmu „právny úkon“. Aj v pracovnoprávných vzťahoch ale pod právnym úkonom treba rozumieť prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce a § 34 Občianskeho zákonníka). Prejav vôle môže byť urobený konaním alebo opomenutím, môže sa stať výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejaviť. Náležitostami prejavu vôle sú jeho zrozumiteľnosť, určitosť a v niektorých prípadoch tiež forma. Ak nie je prejav vôle jednoznačný, možno pochybnosti o tom, aká vôľa bola prejavovaná a aký bol jej obsah, odstrániť výkladom. Prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom (§ 15 Zákonníka práce). Výklad právneho úkonu ale môže vždy smerovať len k objasneniu toho, čo bolo skutočne prejavené; výkladom nemožno (dodatočne) meniť zmysel právneho úkonu, dotvárať, dopĺňať alebo meniť jeho obsah či účel.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní zastáva názor, ktorý bol v konaní na súdoch nižších stupňov prezentovaný žalovanou, že akceptačný list v spojení s obsahom ústnych dojednaní žalovanej a A. Š. treba považovať za pracovnú zmluvu, v dôsledku čoho bol dňom 20. decembra 2006 založený medzi nimi pracovný pomer.

Najvyšší súd pripomína, že v pracovnoprávných vzťahoch je prípustnosť atypických zmluvných foriem vylúčená. Podľa § 18 Zákonníka práce je zmluva podľa tohto zákona alebo iných pracovnoprávných predpisov uzatvorená, len čo sa účastníci dohodli na jej obsahu. Uvedené kogentné ustanovenie Zákonníka práce je právnou teóriou i aplikačnou praxou spájané so zásadou numerus

---

clausus zmluvných typov v pracovnom práve, ktorá vyjadruje zákaz iného správania, ako je správanie predpokladané pracovnoprávnou normou. Keďže Zákonník práce nepripúšťa možnosť inej úpravy vzniku pracovnoprávneho vzťahu medzi jeho účastníkmi, iba takej, ktorá je obsiahnutá v príslušných ustanoveniach pracovnoprávných predpisov, považuje sa iná úprava za takú, ktorá je v rozpore s príslušnými pracovnoprávnymi predpismi. V dôsledku toho aj sloboda určenia obsahu pracovnej zmluvy zmluvnými stranami je limitovaná kogentnými ustanoveniami pracovnoprávných predpisov – zmluvné strany sa nemôžu dohodnúť na obsahu pracovnej zmluvy, ktorý by bol v rozpore s nimi.

Pracovný pomer sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom (§ 42 ods. 1 Zákonníka práce). Pracovnou zmluvou možno založiť pracovný pomer ešte pred jeho vznikom. Zákonník práce ani iný pracovnoprávny predpis neustanovuje, v akom časovom predstihu možno založiť pracovný pomer pred jeho vznikom. Pracovné zmluvy uzatvorené s určitým časovým predstihom pred vznikom pracovného pomeru v aplikačnej praxi nahrádzajú predzmluvné typy, akým je napríklad zmluva o budúcej pracovnej zmluve, ktorú podľa znenia ustanovenia § 1 Zákonníka práce nemožno považovať za právnu skutočnosť zakladajúcu pracovnoprávny vzťah (viď Barancová H., Zákonník práce, Komentár, SPRINT, Bratislava, 2007, str. 365). Nedodržanie písomnej formy pracovnej zmluvy nemá za následok neplatnosť tohto právneho úkonu (viď Zborník III. str. 19). To znamená, že pracovnú zmluvu možno platne uzavrieť aj ústne alebo konkludentným prejavom vôle. Požiadavkou, aby pracovná zmluva bola uzavretá v písomnej forme, sa na jednej strane vyjadruje princíp ochrany zamestnanca pre prípad vzniku pochybností o vzniku pracovného pomeru a na strane druhej sa súčasne zakladá povinnosť zamestnávateľa dbať o splnenie tejto požiadavky v záujme právnej istoty a preukázateľnosti rozhodujúcich skutočností pre prípad sporu o vzniku pracovného pomeru a o náležitostiach pracovnej zmluvy (viď bližšie „Komentár k Zákonníku práce, 2002, ASPI, k § 1).

Podľa § 43 ods. 1 Zákonníka práce je zamestnávateľ povinný v pracovnej zmluve so zamestnancom dohodnúť podstatné náležitosti, ktorými sú: a/ druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika, b/ miesto výkonu práce (obec a organizačnú časť alebo inak určené miesto), c/ deň nástupu do práce, d/ mzdové podmienky, ak nie sú dohodnuté v kolektívnej zmluve.

V akceptačnom liste (č.l. 217 spisu) zamestnávateľ žalobcu uviedol: „*Týmto akceptačným listom potvrdzujeme náš zámer zamestnať p. A. S. na pozíciu Project Manager v našej spoločnosti G., a.s. Pracovná zmluva bude uzavretá medzi zmluvnými stranami v slovenskom jazyku podľa zásad našej spoločnosti. Dátum nástupu bude dohodnutý dodatočne. Základná mesačná mzda bude vo výške 30 000 Sk mesačne, po skončení 3-mesačnej skúšobnej lehoty 35 000 Sk mesačne + prémie podľa Internej smernice spoločnosti G., a.s. Pracovná zmluva bude uzavretá na dobu neurčitú so skúšobnou dobou 3 mesiace*“.

Akceptačný list nepotvrdil založenie pracovného pomeru 20. decembra 2006, iba deklaroval zámer (úmysel) potenciálneho zamestnávateľa existujúci ku dňu vyhotovenia akceptačného listu založiť v budúcnosti pracovný pomer (viď slová „*potvrdzujeme zámer zamestnať*“) s A. Š. ako potenciálnym zamestnancom. Zreteľne je v ňom vyjadrené, že samotný akceptačný list nie je ešte pracovnou zmluvou (viď na dvoch miestach uvedené slová „*pracovná zmluva bude uzavretá*“). K argumentácii, že akceptačným listom a „*následnými ústnymi dojednaniami a prejavmi vôle*“ (v mimoriadnom dovolaní ničím nešpecifikovanými a nekonkretizovanými) bola k 20. decembru 2006 uzavretá pracovná zmluva, najvyšší súd uvádza, že táto argumentácia by mohla byť opodstatnená, len ak by ich vzájomné dojednanie už v uvedený deň obsahovalo všetky podstatné náležitosti pracovnej zmluvy (§ 43 ods. 1 Zákonníka práce).

Zo spisu vyplýva, že možnosti zamestnania A. Š. u žalovanej boli predmetom jeho osobného rokovania najskôr s A. R., ktoré sa uskutočnilo na prelome novembra a decembra 2006. Podľa vyjadrenia samotného A. Š. zostalo aj po tomto stretnutí otvorené, „kedy bude môcť nastúpiť“. Svedkyňa M. G. na pojednávaní 6. decembra 2007 uviedla, že telefonicky a elektronickou poštou komunikovala s A. Š. od začiatku decembra 2006 „o vyplnení akceptačného listu“. Osobne sa s ním stretla 20. decembra 2006; na tomto stretnutí „nebola dopredu dohodnutá doba nástupu do práce“. Potvrdila aj to, „že pracovná zmluva bola pripravená až ku dňu nástupu do práce, podpísaná 14. februára 2007 s tým, že pracovný pomer vznikol dňa 15. februára 2007“. Na opakovanú výzvu súdu potvrdila, že 20. decembra 2006 zostal otvorený „deň nástupu do práce“. Svedok A. Š. na tom istom súdnom pojednávaní na otázku súdu, čo všetko mu bolo pri akceptačnom liste oznámené okrem pracovnej pozície a mzdy, uviedol, že „poznal len plat a odmeny sa riešili priebežne“. Vysvetlil tiež, že u žalovanej nenastúpil „hneď“ (t.j. po vystavení akceptačného listu) preto, lebo „u predchádzajúceho zamestnávateľa mal rozbehnuté projekty a len s podmienkou ich dokončenia mohol rozviazať pracovný pomer“. Podľa názoru žalovanej takého „nedohodnutie konkrétneho dátumu dňa práce však per se neznamena neúčinenie za dosť príslušnej podstatnej náležitosti pracovnej zmluvy. Z výsluchu vyššie uvedených svedkov totiž možno vyvodit' záver, že medzi žalovanou a A. Š. došlo najneskôr pri podpise akceptačného listu ku konsenzu ich prejavov vôle tým spôsobom, že deň nástupu do práce bol vymedzený právnou skutočnosťou ukončenia pracovného pomeru u jeho predchádzajúceho zamestnávateľa, t.j. najneskôr uplynutím 2-mesačnej výpovednej doby, ktorá by v prípade výpovede začala plynúť dňom 1. januára 2007 a skončila by dňom 28. februára 2007“. Tento názor žalovanej nie je ničím podložený.

Najvyšší súd súhlasí s tým, že deň nástupu do práce môže byť dohodnutý nielen priamym časovým určením, ale tiež iným, dostatočne presným a nezameniteľným určením, ktoré je založené na použití skutočností nevymedzených konkrétnym dňom. So zreteľom na obsah akceptačného listu a zhodné vyjadrenia oboch svedkov vypočutých súdom 6. decembra 2007 ale za správny považuje právny názor súdov nižších stupňov, že k uvedenému dňu nedošlo medzi A. Š. a žalovanou k uzavretiu pracovnej zmluvy. Žalovaná aj podľa názoru dovolacieho súdu neprekázala, že ku dňu vystavenia akceptačného listu došlo medzi ňou a A. Š. k dohode o dni nástupu do práce. Pre argumentáciu, že 20. decembra 2006 dospeli k dohode o dni nástupu do práce u žalovanej (či už určením konkrétneho dňa alebo iného nezameniteľného časového ukazovateľa) a že „dohodnutým“ dňom nástupu do práce mal byť práve deň nasledujúci po dni skončenia pracovného pomeru A. Š. u jeho predchádzajúceho zamestnávateľa, nedávajú výsledky dokazovania žiadny podklad.

Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného uzatvára, že k 20. decembru 2006 nebola medzi A. Š. a žalovanou uzavretá pracovná zmluva.

2. Následne bolo v preskúmvanej veci potrebné posúdiť správnosť právnych záverov, ku ktorým dospeli súdy nižších stupňov pri riešení otázky, či pracovné miesto projektového manažéra bolo (mohlo byť) u žalovanej obsadené samotným vystavením akceptačného listu z 20. decembra 2006. V súvislosti s tým treba pripomenúť, že voľným pracovným miestom je pracovné miesto, na ktorom má zamestnávateľ v čase dania výpovede možnosť zamestnanca zamestnávať. Nemožnosť zamestnanca zamestnávať znamená, že zamestnávateľ nemá pre zamestnanca žiadnu prácu; ide tu teda o absolútnu nemožnosť zamestnanca ďalej zamestnávať (R 51/1997).

Pracovnoprávne vzťahy vznikajú najskôr od uzatvorenia pracovnej zmluvy alebo dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak (§ 1 ods. 3 Zákonníka práce). Z uvedeného ustanovenia, ktoré upravuje najskorší možný okamih vzniku pracovnoprávneho vzťahu vyplýva, že právny vzťah založený pred uzavretím pracovnej zmluvy nemožno kvalifikovať ako pracovnoprávny vzťah.

V dôsledku toho ani v danom prípade pred uzavretím pracovnej zmluvy (to znamená pred 14. februárom 2007) nemohol medzi A. Š. a žalovanou vzniknúť (či už na základe akceptačného listu alebo inak) pracovnoprávny vzťah a akceptačný list nemohol vyvolať pracovnoprávne účinky, ani v zmysle obsadenia pracovného miesta „projektový manažér“. Obdobne by ani z prípadného nesplnenia zámeru zamestnávateľa deklarovaného v akceptačnom liste nebolo možné vyvodzovať pracovnoprávne dôsledky.

Najvyšší súd uzatvára, že pokiaľ určité pracovné miesto ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca zamestnávať (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), aj v prípade, že zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne (v „akceptačnom liste“) potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto.

3. Z dôvodov vyššie uvedených (1. a 2.) vyplýva, že napadnuté rozsudky nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania a že nevyšli najavo vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutia zrušiť, najvyšší súd mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243i a 243b ods. 1 O.s.p.).

45.

R O Z H O D N U T I E

Ak sa v rámci organizačnej zmeny súčasne stali nadbytočnými viacerí zamestnanci, má zamestnávateľ ponukovú povinnosť (§ 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce) voči každému z nich osobitne. Pokiaľ má voľné len jedno pracovné miesto, nemá oprávnenie vybrať si zamestnanca, ktorému voľné miesto ponúkne, ale je ho povinný ponúknuť všetkým do úvahy prichádzajúcim zamestnancom. K zmene pracovnej zmluvy v zmysle § 54 Zákonníka práce dôjde v prípade toho zamestnanca, ktorý prijal ponuku voľného pracovného miesta ako prvý.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2011 sp. zn. 4 MCdo 5/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Prešov rozsudkom z 20. marca 2009 č.k. 10 C 56/2008-239 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru. V odôvodnení poukázal na § 63 ods. 1 písm. a/, § 63 ods. 2 a § 74 Zákonníka práce (v znení účinnom v čase dania výpovede). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že námietky žalobcu o neplatnosti výpovede nie sú dôvodné. Rozhodnutím o zrušení „úseku pre rozvoj“ došlo k zrušeniu časti zamestnávateľa (§ 63 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce). Tento úsek vykonával činnosť vo vyhradených priestoroch s vyhradenými pracovnými pomôckami; na jeho čele stál vedúci pracoviska zodpovedný za chod úseku. Súd prvého stupňa uzavrel, že išlo o časť zamestnávateľa v zmysle Zákonníka práce. Žalovaná neporušila svoju ponukovú povinnosť (§ 63 ods. 2 Zákonníka práce), lebo v čase dania výpovede nedisponovala vhodným voľným pracovným miestom pre žalobcu.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. júna 2009 sp. zn. 1 Co 82/2009 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Súd prvého stupňa uznesením zo 4. septembra 2009 č.k. 10 C 56/2008-286 rozhodol o trovách konania (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Na odvolanie žalobcu odvolací súd uznesením zo 17. decembra 2009 sp. zn. 1 Co 183/2009 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 142 ods. 1 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.).

Proti týmto rozhodnutiam odvolacieho a prvostupňového súdu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Prípustnosť tohto opravného prostriedku vyvodzoval z § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa jeho názoru rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon, a to v ustanoveniach § 1, § 2, § 3 O.s.p., § 61 ods. 2, § 63 ods. 1 písm. a/, b/ a § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Uviedol, že výpovedný dôvod musí byť vymedzený tak, aby bolo zrejmé, aké sú skutočné príčiny výpovede, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo chcel zamestnávateľ prejavíť, teda ktorý zákonný výpovedný dôvod zamestnávateľ uplatňuje. Generálny prokurátor vyslovil nesúhlas s názorom odvolacieho súdu, v zmysle ktorého to, že časť zamestnancov, ktorí pracovali spoločne so žalobcom na predmetnom oddelení, prešla na iné oddelenie organizácie, nemožno považovať za rozpor s § 63 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce. Mimoriadne dovolanie poukazuje na to, že po zrušení úseku pre rozvoj, na ktorom pracovalo sedem zamestnancov, dostal výpoveď len žalobca a ďalší dvaja zamestnanci; ostatní zamestnanci tohto úseku prešli na inú prácu pri zachovaní zväčša tých istých, dovtedy vykonávaných činností. Z uvedeného vyvodil, že organizačná zmena – zrušenie úseku pre rozvoj bola skutočne vykonaná. Avšak žalobca vzhľadom na ďalšie pokračovanie zamestnávateľa v činnostiach, ktoré predtým vykonával na zrušenom úseku, stal sa v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce de facto nadbytočným

---

v dôsledku písomného rozhodnutia zamestnávateľa o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce. Za tohto stavu treba výpoveď považovať za neplatný právny úkon; dôvod výpovede v nej uvedený nebol totiž skutočným výpovedným dôvodom a došlo k jeho zameniteľnosti (§ 61 ods. 2 Zákonníka práce). Generálny prokurátor namietal nesprávne právne posúdenie aj v otázke splnenia ponukovej povinnosti žalovanej (§ 63 ods. 2 Zákonníka práce). Žiadal, aby napadnuté rozhodnutia súdov oboch stupňov boli zrušené a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť.

Žalovaná označila mimoriadne dovolanie za nedôvodné a žiadala ho zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu žalobcu (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

V mimoriadnom dovolaní nebola namietaná existencia väd uvedených v § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ Os..p. a žiadna z nich nebola v konaní o mimoriadnom dovolaní zistená.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozsudky súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vymedzuje právne závery, aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpisov, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov ustanovených v tomto zákone. Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť. Podľa § 63 ods. 1 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov (okrem iného), ak a/ sa zrušuje alebo premiestňuje zamestnávateľ alebo jeho časť, b/ sa zamestnanec stane nadbytočným vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách. Podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď, ak nejde o výpoveď pre neuspokojivé plnenie pracovných úloh pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny alebo z dôvodu, pre ktorý možno okamžite skončiť pracovný pomer, iba vtedy, ak a/ zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce, b/ zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce alebo sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu.

V ustanoveniach § 63 ods. 1 písm. a/ a b/ Zákonníka práce sú vymedzené výpovedné dôvody, pre ktoré zamestnávateľ môže so zamestnancom rozviazať pracovný pomer; spočívajú v tom, že zamestnávateľ v dôsledku uvedených organizačných zmien nemôže zamestnancovi naďalej pridelovať prácu, ktorú pre neho doposiaľ vykonával buď vôbec (§ 63 ods. 1 písm. a/), alebo preto, že sa zamestnanec v dôsledku takejto zmeny stal nadbytočným (§ 63 ods. 1 písm. b/). Výpovedné dôvody uvedené v ustanoveniach § 63 ods. 1 písm. a/ a b/ Zákonníka práce majú spoločné to, že sa vzťahujú

---

na organizačné zmeny, ktoré nastali u zamestnávateľa. Tieto výpovedné dôvody treba dôsledne rozlišovať podľa toho, aká organizačná zmena u zamestnávateľa nastala. Ak sa zamestnávateľ alebo jeho časť ruší alebo premiestňuje, ide o výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce. Organizačné zmeny podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce spočívajú v tom, že bolo rozhodnuté o zmene úloh zamestnávateľa, jeho technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov za účelom zvýšenia efektívnosti práce alebo o iných organizačných zmenách. Z dôvodu takejto organizačnej zmeny zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce len pri splnení predpokladu, že sa pracovník stal v dôsledku tejto organizačnej zmeny nadbytočným.

Časťou zamestnávateľa sa v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce rozumie organizačná jednotka, útvar alebo iná zložka zamestnávateľa, ktorá vyvíja v rámci zamestnávateľa relatívne samostatnú činnosť, ktorou sa podieľa na plnení úloh (na predmete činnosti) zamestnávateľa samotného, takáto zložka zamestnávateľa má vyčlenené určité prostriedky (napr. budovy, stroje, náradia, zariadenia a pod.) a priestory k prevádzkovaniu tejto činnosti, spravidla je uvedená vo vnútornom organizačnom predpise zamestnávateľa (napr. v organizačnom poriadku) a v jej čele spravidla stojí vedúci zamestnanec zamestnávateľa.

Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že o výpovedný dôvod – zrušenie zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce – môže ísť len vtedy, ak organizačná zmena spočíva v zrušení organizačnej jednotky, útvaru alebo inej zložky zamestnávateľa, ktorá predstavuje časť zamestnávateľa, zároveň musí dôjsť k tomu, že zamestnávateľ prestane naďalej vyvíjať činnosť, ktorú doposiaľ vykonávala zrušená časť.

V prejednávanej veci však podľa výsledkov dokazovania k uvedenému nedošlo. Na základe rozhodnutia žalovanej bol zrušený úsek pre rozvoj, avšak štyria jeho zamestnanci prešli na iné úseky či odbory, kde viac-menej vykonávajú tú istú (predchádzajúcu prácu). Pokiaľ bola len žalobcovi (a ďalším dvom pracovníkom) daná výpoveď z pracovného pomeru, nešlo o výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce, ale bol splnený predpoklad výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (v dôsledku organizačnej zmeny sa žalobca stal nadbytočným). So zreteľom na uvedené preto závery súdov oboch stupňov, na ktorých založili napadnuté rozhodnutia, nemožno považovať za správne.

Ustanovenie § 63 ods. 2 Zákonníka práce upravuje tzv. ponukovú povinnosť zamestnávateľa pri výpovedi danej z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce, ktorej splnenie je hmotnoprávnou podmienkou platnosti výpovede. Zamestnávateľovi dáva dve alternatívy. Po prvé, ak nemá možnosť zamestnanca naďalej zamestnávať, čo treba vykladať tak, že nemá pre zamestnanca žiadnu prácu (ide tu o tzv. absolútnu nemožnosť zamestnanca ďalej zamestnávať), ponukovú povinnosť nemá. Po druhé, ak má pre zamestnanca také voľné pracovné miesto, ktoré je pre neho vhodné, je povinný predtým, než dá zamestnancovi výpoveď, túto prácu zamestnancovi ponúknuť, inak nie je splnená podmienka uvedená v § 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce a výpoveď je preto neplatná. To, či zamestnávateľ má alebo nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, treba posudzovať podľa stavu existujúceho v čase dania výpovede. Ponuková povinnosť zamestnávateľa platí rovnako aj v prípade, ak v rámci organizačnej zmeny sa súčasne stali nadbytoční viacerí zamestnanci (v danej veci sedem zamestnancov). Zamestnávateľ má voči každému z nich osobitne ponukovú povinnosť, pričom aj v tomto prípade jediným rozhodujúcim kritériom je skutočnosť, či v čase dania výpovede zamestnávateľ má k dispozícii voľné pracovné miesto, ktoré je pre zamestnanca vhodné. Aj v prípade, že zamestnávateľ má pre viacerých zamestnancov voľné len jedno pre nich vhodné pracovné miesto, je povinný ponúknuť ho všetkým do úvahy prichádzajúcim zamestnancom (tu neplatí oprávnenie zamestnávateľa vybrať si zamestnanca, ktorému voľné miesto ponúkne). Je potom na každom z nich, ako sa rozhodne, pričom ku zmene dojednaných pracovných podmienok týkajúcich sa dohodnutého druhu práce v zmysle § 54 Zákonníka práce dôjde v

prípade toho zamestnanca, ktorý prijal ponuku voľného pracovného miesta ako prvý. V prípade tohto zamestnanca odpadá potreba rozviazania pracovného pomeru, v prípade ostatných zamestnancov, či už tých, ktorú ponuku odmietli alebo tých, ktorí ponuku prijali neskôr, je potom dovŕšená podmienka uvedená v § 63 ods. 2 Zákonníka práce (obdobný názor bol zaujatý vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 109/2004).

Keďže súdy oboch stupňov neskúmali hmotnoprávnu podmienku platnosti výpovede v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce z hľadísk, ktoré sú pre jej naplnenie určujúce (viď vyššie), nemožno ich rozhodnutia považovať za správne.

Vzhľadom na to, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne (§ 243e v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil generálnym prokurátorom napadnuté rozhodnutia a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

46.
R O Z H O D N U T I E

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok.

Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.

Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2011 sp. zn. 3 Cdo 146/2011)

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnej exekútorke návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 11,62 € s príslušenstvom; povinnosť povinného zaplatiť jej túto sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice zo 14. októbra 2009 sp. zn. 2 C 266/2009. Súdna exekútorka následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadala Okresný súd Spišská Nová Ves o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením zo 7. júla 2010 č.k. 5 Er 70/2010 zamietol žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dospel k názoru, že oprávnenou predložené listiny nepreukazujú uzavretie rozhodcovskej zmluvy ani vo forme osobitnej zmluvy, ani vo forme rozhodcovskej doložky k zmluve. K uzavretiu rozhodcovskej zmluvy (doložky) nedošlo ani zmluvou obsiahnutou vo vzájomne vymenených listoch. Za akceptáciu všeobecných poistných podmienok povinným nemožno považovať ani poistku, ktorá neobsahuje výslovné prejavenie vôle riešiť spory zmluvných strán v rozhodcovskom konaní. Keďže oprávnená nepreukázala, že rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy, neboli v danom prípade splnené zákonné predpoklady pre vyhovie žiadosti súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Jej žiadosť preto zamietol.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Košiciach uznesením z 21. októbra 2010 sp. zn. 5 CoE 34/2010 napadnuté uznesenie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) potvrdil (§ 219 O.s.p.) a účastníkom konania nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení poukázal na § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), citoval § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a so zreteľom na neexistenciu rozhodcovskej zmluvy dospel k záveru, že súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdnej exekútorke o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie v súlade so zákonom.

Oprávnená v podanom dovolaní žiadala zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené prvostupňové rozhodnutie a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade:

1. rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala z toho, že rozhodcovský súd rozhodoval v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a v zásade nie sú oprávnené preskúmať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje v tam vymenovaných prípadoch zastaviť exekučné konanie, nie však zamietnuť žiadosť o poverenie na vykonanie exekúcie. Podľa jej názoru „skúmanie (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky v exekučnom konaní nemá žiadnu oporu v relevantných právnych predpisoch“,
2. odňali oprávnenej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). I keď sa v exekučnom konaní vo všeobecnosti nevykonáva dokazovanie, súdy predsa len vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, avšak bez toho, aby nariadili pojednávanie. Tým oprávnenej v rámci dokazovania odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a tiež vysvetliť, ktoré časti predložených listín v ich vzájomnej väzbe viedli k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy. Teoreticko-právna konštrukcia prezentovaná súdmi vo vzťahu k spôsobu uzatvárania rozhodcovských zmlúv spočíva na nesprávnej interpretácii § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. Výklad podaný súdmi je príliš zužujúci a súdy na jeho základe dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdili. Prehliadli, že rozhodcovská zmluva bola uzavretá v súlade so zákonom, a to vo forme rozhodcovskej doložky vo vzájomne vymenených listoch. Povinný písomne prejavil vôľu pristúpiť k všeobecným poisťným podmienkam, súčasťou ktorých je ustanovenie o riešení sporov v rozhodcovskom konaní; oprávnená tento jeho prejav následne akceptovala,
3. konanie zaťažili tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.),
4. svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Povinný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že postup oprávnenej ho veľmi poškodil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z uznesení, proti ktorým je dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné. Prípustnosť dovolania oprávnenej preto z týchto ustanovení nevyplýva. Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Dovolateľka namieta, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľka procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať. Vyčíta im iba, že v rozpore so zákonom „preskúmavali rozhodcovský rozsudok po vecnej stránke“ a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali existenciu rozhodcovskej zmluvy. Dovolateľka tu teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku týkajúcu sa právneho posúdenia veci (k tomu viď ďalej 4.).

Oprávnená takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.) dostatočne nezohľadňuje, že ňou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napríklad ustanovenia § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Vzhľadom na to nie je opodstatnená námietka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. Súdny rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

2. Podľa názoru oprávnenej jej súdy odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

2.1. Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti. Rovnako im vytýka, že v súvislosti s tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania. V štádiu skúmania, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. Súd tu nevykonáva dokazovanie (v zmysle procesnej činnosti súdu osobitne upravenej v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.

2.2. Dovolateľka uvádza, že právna konštrukcia spôsobu uzatvárania rozhodcovských zmlúv, z ktorej vychádzali súdy, spočíva na nesprávnej a zužujúcej interpretácii § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. Táto námietka sa [z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.)] viaže na správnosť právneho posúdenia veci (k tomu viď ďalej 4.). Dovolací súd na podstatu a zmysel tejto námietky prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pre účely preskúmvanej veci treba uviesť, že doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 zákona č. 244/2002 Z.z., má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z.z.). Tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov (§ 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.).

Vzhľadom na to, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má pre účastníkov konania rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, je exekučný súd povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom a iný prístup, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok; prípady ďalších exekučných titulov uvádza § 41 ods. 2 Exekučného poriadku.

Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či rozhodnutie (iný titul) uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie (iný titul) vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia – jednak určitosti, zrozumiteľnosti, a presnosti označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli (§ 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.).

Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného,

v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná.

Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či bola uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu. Exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor; pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd. Možno preto uzavrieť, že aj v rámci daného exekučného konania bol všeobecný súd oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky (IV. ÚS 78/2011).

Oprávnená k návrhu na vykonanie exekúcie pripojila rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo 14. októbra 2009 sp. zn. 2 C 266/2009, v ktorom rozhodcovský súd uviedol, že rozhodcovskú doložku obsahuje „časť XV. ods. 2 poistných podmienok“. Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval 12. februára 2010 oprávnenú, aby mu predložila rozhodcovskú zmluvu (doložku). Oprávnená na základe toho založila do spisu „Žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve č. X“ datovanú 14. augusta 2008, v ktorej sú vyznačené viaceré údaje o poistníkovi (povinnom), a tiež o pôvodnej a zníženej sume poistného; táto žiadosť obsahuje text, v zmysle ktorého „*poistník súhlasí s tým, aby sa všetky sporné nároky z tejto žiadosti ako aj všetky sporné nároky z poistenia, ak nejaké vzniknú, vysporiadali pred špeciálnym súdom postupom podľa časti XV. všeobecných podmienok P., a.s. zo dňa 21. 05 2007. Tento súhlas je rozhodcovskou doložkou v zmysle bodu 2. osobitných dojednaní*“. Na základe ďalšej výzvy (urgencie) súdu prvého stupňa na predloženie rozhodcovskej zmluvy oprávnená založila do spisu „*rozhodcovskú zmluvu, a to Všeobecné poistné podmienky pre poistenie zjednávané R., a. s. zo dňa 21.05.2007, v úplnom znení k 01.01.2009, v ktorých časti XV. je obsiahnutá rozhodcovská zmluva*“. Ďalej súdu predložila „*pisomné pristúpenie povinného k týmto poistným podmienkam spolu s osobitne vyjadreným súhlasom s tým, aby sa všetky prípadné sporné nároky z poistenia medzi oprávneným a povinným vysporiadali pred špeciálnym súdom postupom podľa časti XV. Všeobecných poistných podmienok oprávneného zo dňa 21.05.2007 (Žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve podpísaná povinným dňa 14.08.2007)*“. Súdu predložila tiež Sadzobník administratívnych poplatkov R. a.s. Napokon mu zaslala rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo 4. augusta 2009 sp. zn. 2 C 7/2009, na odôvodnenie ktorého poukázala.

Zo spisu (najmä uvedených listín) vyplýva, že rozhodcovská zmluva nebola uzavretá vo forme osobitnej zmluvy (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.); to, napokon, nepopiera ani dovoľateľka. So zreteľom na to bolo v danej veci potrebné vyriešiť otázku, či k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy (doložky) nedošlo na základe dohody oprávnenej a povinného „vo vzájomne vymenených listoch“. V spise sa na nachádza „Žiadosť o zníženie poistného k poistnej zmluve č. X“. Ide o tlačivo, ktoré bolo podľa všetkého vyhotovené pre účely P. a.s. (pôvodný názov oprávnenej do 31. decembra 2008). Nevyplnené a poistovňou nepodpísané tlačivo nemožno ešte považovať za list (návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy). Pokiaľ tento formulár povinný vyplnil, podpísal a zaslal (odovzdal) povinnej, mohlo by ísť prípadne o jeho list obsahujúci návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy (doložky). Ani v takom prípade ale obsah spisu nesvedčí o uzavretí rozhodcovskej zmluvy (doložky) „vzájomnou výmenou listov“. V spise je síce doklad o tom, že oprávnená 17. augusta 2007 prevzala od povinného vyplnenú žiadosť, nenachádza sa v ňom ale žiadna listina, ktorá by obsahovala prejav vôle oprávnenej – jej výslovný súhlas s touto žiadosťou povinného (prijatie návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy), a ktorá by bola zaslaná (odovzdaná) povinnému. Tento súhlasný prejav oprávnenej urobený

---

v písomnej forme voči povinnému po podaní predmetnej žiadosti a jemu zaslaný ako „list“, sa v spise nenachádza. Spis teda nesvedčí o tom, že by došlo „k vzájomnej výmene“ listov oprávnenej a povinného. Vzhľadom na to je plne opodstatnené konštatovanie súdov, že rozhodcovská zmluva (doložka) nie je obsiahnutá ani vo vzájomne vymenených listoch.

Ak je exekučný súd povinný zastaviť exekúciu aj bez návrhu vždy vtedy, keď vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (takou okolnosťou je aj neexistencia vykonateľného exekučného titulu), je exekučný súd bezpochyby povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie vtedy, keď okolnosť takejto povahy vyjde najavo už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v procesnej situácii, v ktorej pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

3. K námietke oprávnenej, že v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že procesná vada tejto povahy je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama tzv. iná vada konania prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci viď § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.).

4. Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou (§ 237 písm. a/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

47.

ROZHODNUTIE

Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, v exekučnom konaní je však zo zákona oprávnený a povinný preskúmať rozhodcovský rozsudok z hľadísk, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2011 sp. zn. 3 MCdo 11/2010)

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom na základe návrhu oprávneného poveril 27. februára 2008 pod sp. zn. 6 Er 212/2008 súdneho exekútora vykonaním exekúcie proti povinnému na vymoženie 10 380 Sk s príslušenstvom, trov predchádzajúceho konania a trov exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. z 30. októbra 2007 sp. zn. SR 7928/2007 (ďalej len „exekučný titul“).

Povinný podaním z 1. júla 2009 navrhol zastaviť exekučné konanie z dôvodu, že exekučný titul založil jeho povinnosť na podklade zmluvy o úvere z 25. januára 2007 uzavretej medzi účastníkmi konania, ktorá je typom spotrebiteľskej zmluvy, obsahujúcej nerovnosť podmienok zmluvných strán a rozpor s dobrými mravmi.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 24. augusta 2009 č.k. 6 Er 212/2008-12 návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol. V odôvodnení uviedol, že exekučný súd pri poverení exekútora na vykonanie exekúcie neskúma vecnú správnosť exekučného titulu. Povinný mal možnosť do 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku podať žalobu na príslušnom súde a domáhať sa jeho zrušenia z dôvodov uvedených v § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“). Uvedený rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť, stal sa vykonateľným a je spôsobilým exekučným titulom. K námietke povinného, že zmluva o úvere je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka), súd uviedol, že v exekučnom konaní takéto námietky nemôžu byť predmetom posudzovania; sporné otázky týkajúce sa platnosti takejto zmluvy rieši súd v sporovom konaní.

Na základe podnetu povinného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti uvedenému uzneseniu mimoriadne dovolanie. Žiadal toto rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že exekučný súd pri rozhodovaní o návrhu povinného na zastavenie exekúcie nepostupoval v súlade s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 písm. c/ a § 33 ods. 2 druhá a tretia veta zákona č. 244/2002 Z.z. Neskúmal, či rozhodcovský súd aplikoval ustanovenia chrániace spotrebiteľa pred nekalými podmienkami a či úverová zmluva neporušuje § 4 ods. 2 písm. j/ a § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“) a § 33 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. (najmä z hľadiska rešpektovania zásad vyplývajúcich z článku 3 prílohy Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podľa názoru generálneho prokurátora mal exekučný súd v súlade s § 45 ods. 1 písm. b/, c/ zákona č. 244/2002 Z.z. skúmať, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené, odporujúce dobrým mravom alebo vyplývajúce z nekalej zmluvnej podmienky, ktorá nebola v úverovej zmluve medzi kontrahentmi individuálne dohodnutá. Exekučný súd ale takto nepostupoval. Až po preskúmaní exekučného titulu v naznačenom smere bolo možné posúdiť, či povinnému uložená povinnosť vyplývajúca zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola čo do výšky

---

istiny a úrokov v súlade s dobrými mravmi. Spôsobilosť exekučného titulu na uspokojovanie nárokov oprávneného je „permanentnou“ podmienkou počas celej exekúcie. Ak by exekučný súd zistil, že exekučný titul ukladá povinnému plnenie právom nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom, „nemal udeliť poverenie na vykonanie exekúcie alebo v neskoršom štádiu konania túto zastaviť“.

Povinný sa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu stotožnil s dôvodmi uplatnenými generálnym prokurátorom. Navrhol vyhovieť tomuto oprávnenému prostriedku generálneho prokurátora, zrušiť napadnuté uznesenie exekučného súdu a priznať povinnému náhradu trov dovolacieho konania.

Oprávnený sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v ňom uplatnenými dôvodmi. Obligatorne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; vady tejto povahy nevyšli v konaní o mimoriadnom dovolaní najavo.

Doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z.z.). Účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku v prípadoch uvedených v § 40 ods. 1 písm. a/ až j/ zákona č. 244/2002 Z.z. Tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov (§ 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.). Súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/ (§ 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.).

Vzhľadom na to, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má pre účastníkov konania rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, účinky rozhodcovského rozsudku majú ten dôsledok, že exekučný súd musí s takýmto rozsudkom nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom a iný prístup, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní. Konkrétne to teda znamená, že rozsudkom rozhodcovského súdu je

---

exekučný súd viazaný rovnako, ako je viazaný rozsudkom všeobecného súdu. Vyplýva to z § 159 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány. To isté teda platí aj v prípade, ak ide o rozsudok rozhodcovského orgánu.

Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia – určitosti, zrozumiteľnosti a presnosti označenia subjektov práv a povinností a vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom. Ani v prípade pasívneho správania účastníka v konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný, nemôže exekučný súd naprávať prípadné chyby a nedostatky exekučného titulu. V súlade so zásadou rovnocennosti platí vyššie uvedené bez ohľadu na to, či exekučným titulom je rozsudok, ktorý vydal všeobecný súd alebo rozhodcovský súd.

Exekučný súd je však v exekučnom konaní zo zákona oprávnený a povinný preskúmať rozhodcovský rozsudok z hľadísk, ktoré sú vymedzené v § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. Toto zákonné ustanovenie umožňuje exekučnému súdu preskúmať aj materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku. Ak exekučný súd zistí naplnenie niektorého z dôvodov uvedených v § 45 zákona č. 244/2002 Z.z., je povinný exekučné konanie zastaviť bez ohľadu na to, v akom štádiu (fáze) sa exekučné konanie nachádza. Ustanovením § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. však nie je vylúčená možnosť exekučného súdu zastaviť exekúciu za splnenia predpokladov uvedených v § 57 Exekučného poriadku.

Preskúmanie správnosti rozhodcovského rozsudku exekučným súdom možné iba v zmysle § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. (rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom). Z tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že rozpor s dobrými mravmi je viazaný na plnenie, nie však na to, či spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku. Nie každá skutočnosť, ktorá je hodnotená ako neprijateľná podmienka, teda spôsobuje aj rozpor plnenia s dobrými mravmi. Rozhodujúcim je, či plnenie odporuje alebo neodporuje dobrým mravom; len tento zákonný dôvod umožňuje zastaviť exekučné konanie.

Keďže exekučný súd založil svoje rozhodnutie na právnych záveroch, ktoré nezodpovedajú správne právnemu posúdeniu veci, a vec neposudzoval z hľadísk uvedených v § 45 zákona č. 244/2002 Z.z., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a vec vrátil Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie.

48.
ROZHODNUTIE

Ak sa v exekučnom konaní pred začatím dražby preukáže, že bola podaná žaloba o vylúčenie veci z exekúcie, je súdny exekútor povinný informovať o tom záujemcov; dražbu však, pokiaľ tomu nebráni povolenie odkladu exekúcie, môže vykonať.

Žalobca, ktorý podal (excindačnú) žalobu o vylúčenie veci z exekúcie, sa v exekučnom konaní môže domáhať povolenia odkladu exekúcie z dôvodu, že možno očakávať zastavenie exekúcie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2011 sp. zn. 3 MCdo 20/2010)

Z odôvodnenia:

Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady škody, ktorú jej mal spôsobiť žalovaný ako súdny exekútor vykonávajúci exekúciu proti povinnému Ing. J. N. v prospech oprávneného S., a.s. predajom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území L. zapísaných na liste vlastníctva č. X ako parcela č. – zastavaná plocha vo výmere X m² (ďalej len „nehnutelnosti“). Poukazovala na to, že dražba sa konala 21. decembra 1998 napriek vedomosti, že Ing. M. S. (právny predchodca žalobkyne) podal 16. decembra 1998 návrh na vylúčenie vecí z exekúcie. Tým, že súdny exekútor za tohto stavu uskutočnil dražbu nehnuteľností, bola Ing. M. S. spôsobená škoda.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 13. júna 2006 č.k. 22 C 138/2000-179 žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni 4 800 000 Sk s príslušenstvom (určeným vo výroku rozhodnutia). Rozhodol aj o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaný v exekučnom konaní vydal 20. novembra 1998 dražobnú vyhlášku, podľa ktorej sa 21. decembra 1998 uskutoční dražba nehnuteľností. Ing. M. S. doručil žalovanému 17. decembra 1998 návrh na vylúčenie vecí z exekúcie, v ktorom uviedol, že 16. decembra 1998 podal na Okresnom súde Liptovský Mikuláš žalobu o určenie, že kúpna zmluva uzavretá 26. apríla 1995 medzi ním ako predávajúcim a Ing. J. N. ako kupujúcim, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti označené v dražobnej vyhláške, bola jeho odstúpením z 2. decembra 1998 od začiatku zrušená. Bol toho názoru, že oznámením Ing. M. S. o podaní žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie vznikla zákonná prekážka brániaca vykonaniu exekúcie predajom nehnuteľností a že žalovaný mal túto skutočnosť oznámiť súdu a navrhnúť povolenie odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 3 zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) do skončenia konania o vylúčenie vecí z exekúcie. Keďže tak žalovaný neurobil a uskutočnil exekúciu predajom nehnuteľností, zasiahol do práv právneho predchodcu žalobkyne a spôsobil mu škodu (§ 33 ods. 1 Exekučného poriadku). Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok Okresného súdu Košice II z 13. júna 2006 č.k. 22 C 138/2000-179 napadol žalovaný odvolaním. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozsudkom z 28. marca 2007 sp. zn. 5 Co 417/2006 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že zo žiadneho ustanovenia Exekučného poriadku výslovne nevyplýva, že by sa súdny exekútor po tom, čo mu bola doručená žaloba o vylúčenie vecí z exekúcie, musel zdržať pokračovania v exekúcii predajom nehnuteľností a že by vyhlásená dražba mala byť zrušená z dôvodu, že vznikla zákonná prekážka vykonania exekúcie. Na strane žalovaného nebol preto daný zákonný predpoklad zodpovednosti za škodu v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku – porušenie právnej povinnosti vyplývajúcej z exekučnej činnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. marca 2007 sp. zn. 5 Co 417/2006 uznesením zo 17. júna 2009 sp. zn. 5 Cdo 179/2007 uvedený rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že dovolaním napadnutý rozsudok zrušil so zreteľom na zistenie vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V ďalšom konaní Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 24. februára 2010 sp. zn. 5 Co 364/2009 rozsudok Okresného súdu Košice II z 13. júna 2006 č.k. 22 C 138/2000-179 potvrdil vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 159 330,81 €; v ostatnej časti, pokiaľ ide o príslušenstvo pohľadávky a trovy konania, rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo nepochybne zistené, že v čase konania dražby žalovaný vedel, že na nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom dražby, niekto iný uplatňuje právo vylučujúce vykonanie exekúcie. Ak by žalovaný po doručení excindačnej žaloby (17. decembra 1998) oznámil túto skutočnosť exekučnému súdu a s vykonaním exekúcie počkal, exekučný súd by bol mohol povoliť odklad exekúcie podľa § 56 ods. 3 Exekučného poriadku do ukončenia sporu vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9 C 351/1998. Aj keď zo žiadneho ustanovenia Exekučného poriadku výslovne nevyplýva povinnosť exekútora zdržať sa po doručení excindačnej žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie pokračovania v exekúcii a zrušiť vyhlásenú dražbu, žalovaný sa zodpovednosti za škodu nezbavil. O vynaloženie všetkého úsilia zo strany žalovaného, aby sa zabránilo vzniku škody, by išlo podľa názoru súdu vtedy, ak by bol na podnet právneho predchodcu žalobkyne na uvedenú skutočnosť prihliadol a oznámil ju exekučnému súdu a v exekúcii nepokračoval. Žalovaný tak ale nepostupoval.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu žalovaného napadol rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. februára 2010 sp. zn. 5 Co 364/2009 a rozsudok Okresného súdu Košice II z 13. júna 2006 č.k. 22 C 138/2000-179 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“) mimoriadnym dovolaním, v ktorom vyslovil názor, že spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Súdny podľa jeho názoru nesprávne interpretovali § 55 ods. 1 Exekučného poriadku v tom zmysle, že podanie návrhu na vylúčenie vecí z exekúcie spôsobuje taký procesný účinok, že súdny exekútor nesmie vykonať dražbu nehnuteľností povinného. Podanie návrhu na vylúčenie vecí z exekúcie ale nespôsobuje odklad exekúcie ani prerušenie exekučného konania a netvorí procesnú prekážku obmedzujúcu súdneho exekútora vo vykonaní jednotlivých úkonov exekučnej činnosti. Súdni podaný výklad je nabúraním koncepcie exekučného konania a opomína ochranu oprávneného. Skutočnosť, že samo podanie excindačnej žaloby nemá za následok vznik procesnej prekážky znemožňujúcej vykonať úkony exekučnej činnosti, neznamená, že práva tretej osoby sú ohrozené. Tretia osoba má právo podať návrh na odklad exekúcie, prípadne v súlade s § 140 ods. 2 písm. l/ Exekučného poriadku uplatňovať svoje práva k veci aj voči vydražiteľovi. Nakoľko žalovaný v danom prípade postupoval v súlade so zákonom, nie sú splnené predpoklady pre jeho zodpovednosť za škodu. Z uvedených dôvodov navrhol napadnuté rozhodnutia zmeniť a žalobu zamietnuť.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že názor generálneho prokurátora nie je správny. Navrhla mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaný sa v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu stotožnil s dôvodmi uvedenými generálnym prokurátorom.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal

---

napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia treba zrušiť.

Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V mimoriadnom dovolaní sa uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku, ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona. Zodpovednosť súdneho exekútora za škodu v zmysle tohto ustanovenia je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, teda bez ohľadu na to, či k vzniku škody došlo úmyselným alebo nedbanlivostným konaním zodpovedného subjektu. V spojení s § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladmi tejto zodpovednosti sú vznik škody, protiprávne konanie alebo opomenutie exekútora alebo jeho zamestnanca súvisiace s činnosťou podľa Exekučného poriadku (najmä postup v rozpore s týmto právnym predpisom) a príčinná súvislosť medzi týmto konaním alebo opomenutím a vznikom škody. Predpoklady vzniku zodpovednosti musí preukázať poškodený.

V danom prípade bolo rozhodujúce vyriešenie otázky, či tým, že exekútor po podaní žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku, v exekúcii pokračoval a vykonal dražbu nehnuteľností, sa dopustil porušenia právnej povinnosti vyplývajúcej z exekučnej činnosti ako jedného z predpokladu jeho zodpovednosti za škodu v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku.

Podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku právo na vec, ktoré nepripúšťa exekúciu, môže tretia osoba uplatniť voči oprávnenému na súde návrhom na vylúčenie vecí z exekúcie podľa osobitného predpisu.

Najvyšší súd súhlasí s názorom generálneho prokurátora, že samo podanie žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku nemá za následok prerušenie exekučného konania, nakoľko prerušenie exekučného konania Exekučný poriadok nepripúšťa (§ 36 ods. 5 Exekučného poriadku). Podanie tejto žaloby nemá za následok ani odklad exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku). Súdny exekútor môže aj po podaní žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie v exekúcii pokračovať, vykonávať úkony exekučnej činnosti a realizovať predaj vecí na dražbe aj vtedy, ak konanie o vylúčenie vecí z exekúcie nebolo právoplatne skončené. Opačný výklad by mal za následok, že dražbe by mohla zabrániť akákoľvek treťou osobou podaná žaloba (opakovaná alebo aj zjavne nedôvodná) o vylúčenie vecí z exekúcie. Ak pred začatím dražby tretia osoba preukáže, že podala žalobu o vylúčenie vecí z exekúcie, súdnemu exekútorovi vzniká len povinnosť o tejto skutočnosti informovať záujemcov (§ 140 ods. 2 Exekučného poriadku); dražbu, ak tomu nebráni povolenie odkladu exekúcie, však možno vykonať. Návrh na odklad exekúcie môže podať aj osoba, ktorá podala žalobu o vylúčenie vecí z exekúcie z dôvodu, že možno očakávať, že exekúcia bola zastavená. Ak tretia osoba návrh na odklad exekúcie nepodá, resp. jej návrhu na odklad exekúcie nebolo vyhovené, a exekútor predá vec skôr, než bolo o žalobe na vylúčenie vecí z exekúcie rozhodnuté, táto tretia osoba

---

sa môže v konaní o vylučovacej žalobe po pripustení zmeny žalobného petitu domáhať vylúčenia výťažku z dražby z rozvrhu, prípade vydania výťažku oprávneným v prípade, že rozvrhové konanie bolo skončené a výťažok vydaný oprávnenému.

V prejednávanej veci súdy nesprávne interpretovali uvedené ustanovenia Exekučného poriadku. Najvyšší súd zastáva zhodne s generálnym prokurátorom názor, že predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu neboli splnené, lebo chýbal základný predpoklad tejto zodpovednosti – porušenie povinnosti žalovaného súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti. Žalovaný tým, že vykonal dražbu nehnuteľností napriek oznámeniu, že bola podaná žaloba o vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku, neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu pre súdneho exekútora z ustanovení Exekučného poriadku. Aj v danej procesnej situácii bol súdny exekútor oprávnený a aj povinný v exekúcii pokračovať a tretia osoba, ktorá podala žalobu o vylúčenie vecí z exekúcie, mala právo podať návrh na odklad exekúcie (v danom prípade toto právo nevyužila) a tiež právo v rámci konania o vylúčení vecí z exekúcie sa domáhať vylúčenia výťažku z dražby z rozvrhu, prípadne vydania výťažku vydaného oprávnenému (ani toto právo nevyužila).

Záverom najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že názor Jána Mázaka uvedený v Komentári k Exekučnému poriadku, IURA EDITION, 2003, v zmysle ktorého je exekútor povinný počkať s vykonávaním exekúcie predajom vecí až do právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o vylúčení vecí z exekúcie, je v teoretickej právnickej literatúre ojedinelý. Názory iných autorov na právne následky podania žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie sú odlišné a zhodné v tom, že samo podanie takejto žaloby nemá za následok prerušenie exekučného konania ani odklad exekúcie a nezabraňuje exekútorovi vykonať dražbu. Ide napríklad o názory Mareka Tomašoviča v publikácii Exekučný poriadok s komentárom Eurokódex, Poradca podnikateľa, 2006, ďalej Jaroslava Krajča v publikácii Komentár Exekučný poriadok, EUROUNION, 2009 a napokon JUDr. Mareka Števčeka, Doc. JUDr. Svetlany Ficovej a kolektívu v publikácii Exekučný poriadok, komentár, C.H.BECK, 2011 a pod.

Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov oboch stupňov sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Napadnuté rozhodnutia preto zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

49.
ROZHODNUTIE

Ak došlo k zastaveniu konania o dedičstve z dôvodu, že poručiteľ nezanechal majetok (§ 175h ods. 1 O.s.p.), exekučný súd zastaví exekúciu nie preto, že je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku), ale preto, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku); v takomto prípade znáša trovy exekúcie oprávnený (§ 203 ods. 2 prvá veta Exekučného poriadku)

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2011, sp.zn.7 M Cdo 5/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Trenčín v zmysle § 45 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) poveril 23. júna 2004 súdnu exekútorku, aby v exekučnom konaní vymohla sumu 750,03 € s príslušenstvom a trovami exekúcie.

Okresný súd Trenčín uznesením zo 7. decembra 2009 č. k. 23 Er 1730/2004-23 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil (§ 57 ods. 1 písm. g/ a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku); súdnej exekútorke nepriznal náhradu trov exekučného konania. V odôvodnení uviedol, že povinná zomrela bez zanechania majetku a dedičské konanie bolo podľa § 175h ods. 1 O.s.p. zastavené. Z toho vyvodil, že povinná nemala dedičov zodpovedných za dlhy a preto povinná, jej dedičia ani oprávnený nemohli byť zaviazaní na zaplatenie trov exekúcie. Oprávnený nezavinil zastavenie exekúcie a túto skutočnosť ani nemohol predvídať. Súd prvého stupňa zdôraznil, že povinnosť nahradiť trovy exekúcie nebolo možné uložiť oprávnenému (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku), lebo dôvodom pre zastavenie exekúcie nebola nemajetnosť povinnej, ale skutočnosť, že nemala dedičov zodpovedných za jej dlhy, v dôsledku čoho bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú.

Na odvolanie súdnej exekútorke Krajský súd v Trenčíne uznesením 12.marca 2010 sp. zn. 19 CoE 76/2010 uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti – vo výroku o trovách exekúcie – potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že nie je daný zákonný dôvod, aby trovy zastaveného exekučného konania znášal oprávnený. V danej veci nejde o prípad zastavenia exekúcie z dôvodu, že majetok povinnej nestačí ani na úhradu trov exekúcie (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku). Exekúcia bola vyhlásená za neprípustnú a bola zastavená so zreteľom na iný dôvod, pre ktorý ju nemožno vykonať (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku). Tento dôvod spočíval v tom, že povinná zomrela a nezanechala dedičov zodpovedajúcich do výšky nadobudnutého dedičstva za jej dlhy. Smrť povinnej je objektívnou skutočnosťou, ktorú oprávnený v čase začatia konania nemohol predvídať; exekúcia nebola zastavená jeho zavinením (§ 203 ods. 1 Exekučného poriadku).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) vyhovel podnetu súdnej exekútorke a mimoriadnym dovolaním napadol uvedené uznesenia súdov nižších stupňov. Uviedol, že súdy exekučné konanie nesprávne zastavili podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a vo veci náhrady trov nesprávne exekúcie aplikovali § 203 ods. 1 Exekučného poriadku. Povinná majetok nezanechala, preto malo byť exekučné konanie zastavené podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku a pri náhrade trov konania mali súdy vychádzať z § 203 ods. 2 prvá veta Exekučného poriadku. Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Oprávnený vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu označil právne posúdenie veci súdmi nižšieho stupňa za správne.

Súdna exekútorka sa stotožnila s dôvodmi mimoriadneho dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu vyplývajúcom z § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V konaní o mimoriadnom dovolaní je dovolací súd viazaný rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.). Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami majúcimi za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; vady tejto povahy nevyšli v konaní o mimoriadnom dovolaní najavo.

V mimoriadnom dovolaní sa uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť, pri ktorej súd zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Pri posudzovaní dôvodnosti mimoriadneho dovolania vzal dovolací súd na zreteľ, že vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (§ 5 ods. 2 Exekučného poriadku), ďalej že za výkon exekučnej činnosti patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času (§ 196 Exekučného poriadku) a napokon, že súdom poverený exekútor má pri rozhodovaní o trovách exekúcie postaviť účastníka konania (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku).

Pokiaľ k zastaveniu exekúcie došlo rozhodnutím súdu z niektorého z dôvodov uvedených v ustanovení § 57 Exekučného poriadku, rozhodne súd aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie (§ 200 ods. 2 Exekučného poriadku). Podľa § 203 ods. 2 veta prvá Exekučného poriadku ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený. Podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku súd zastaví exekúciu, ktorú vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Podľa § 57 ods. 1 písm. h/ exekučného poriadku súd zastaví exekúciu, ak majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

Ak poručiteľ nezanechal majetok, súd konanie zastaví (§ 175h ods. 1 O. s. p.); dedičov upovedomuje o dedičskom práve len v prípade, že dedičské konanie nebolo zastavené podľa § 175h O.s.p. (§ 175i ods. 1 O.s.p.). V danej veci povinná zomrela v priebehu exekučného konania. Povinnosti vyplývajúce z exekučných vzťahov však smrťou povinného nezanikajú (§ 37 ods. 3 Exekučného poriadku) a prechádzajú na dedičov, ktorí sa okamihom smrti poručiteľa stávajú subjektmi jeho práv a povinností; veritelia môžu od nich žiadať uspokojenie svojich pohľadávok do výšky nadobudnutého dedičstva. V tomto prípade však poručiťka žiaden majetok nezanechala a dedičské konanie bolo z tohto dôvodu zastavené (§ 175h ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom generálneho prokurátora, že exekučný súd mal konanie zastaviť z dôvodu, že majetok povinnej nestačí ani na úhradu trov exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku). Aplikácia § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku nebola v danom prípade správna (k rovnakým záverom dospel najvyšší súd vo veci sp.zn. 2 M Cdo 1/2006). Súdny nižších stupňov teda v danom prípade nesprávne vyhodnotili dôvody zastavenia exekúcie a v dôsledku toho nesprávne rozhodli o trovách exekúcie.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie dôvodne (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to najvyšší súd napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

50.
ROZHODNUTIE

Správca konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré by boli exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2011 sp. zn. 7 Cdo 23/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Zvolen uznesením z 23. novembra 2009 č. k. 25 Er 759/2008-45 zastavil exekúciu vedenú na základe platobných výmerov z 5. novembra 2001 č. 1199/2001 a č. 1200/2001 vydaných správcom konkurznej podstaty P.D.Z.P. a zamietol návrh povinného na odklad exekúcie. Vychádzal z toho, že uvedené platobné výmery neboli vydané zdravotnou poisťovňou, ale správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorý nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty vykazujúce znaky exekučného titulu v zmysle § 41 Exekučného poriadku. Tieto platobné výmery sú akty nulitné, ktoré nemožno vykonať, ktoré nikoho nezaväzujú a hľadá sa na ne, akoby neexistovali. Keďže v predmetnej veci absentuje exekučný titul, je daný dôvod na zastavenie exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávneného uznesením z 19. apríla 2010 sp. zn. 17 CoE 56/2010 uznesenie súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutom výroku, ktorým exekúciu zastavil, potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V plnom rozsahu sa stotožnil s právnym názorom, že uvedené platobné výmery sú nulitné právne akty, ktoré nemožno vykonať, so zreteľom na čo musí byť exekúcia vždy zastavená. Dodal, že správnosť tohto právneho názoru potvrdzujú aj závery Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď napr. III. ÚS 86/2010).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie oprávnený. Navrhol zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že súdy mu odňali možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) tým, že vec nesprávne právne posúdili. Platobné výmery nesprávne považovali za nulitný akt a exekučné konanie zastavili v rozpore so zákonom. Oprávnený nemal možnosť realizovať svoje právo domáhať sa núteného výkonu rozhodnutia. Platobné výmery vydané v rámci právomoci zverenej správcovi konkurznej podstaty zaniknutej zdravotnej poisťovne považoval za platné právne akty.

Povinný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovoláním je v danom prípade napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil výrok uznesenia súdu prvého stupňa o zastavení exekúcie. Takéto uznesenie nevykazuje znaky niektorého z uznesení uvedených v § 239 O.s.p., ktoré upravuje prípustnosť dovolania smerujúceho proti uzneseniu odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania oprávneného preto z tohto ustanovenia nevyplýva. So zreteľom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.

---

dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania oprávneného preto nevyplýva ani z tohto ustanovenia.

Dovolateľ namietal, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že súdy zastavili exekúciu, hoci pre to neboli dané zákonné predpoklady. Riadili sa (podľa názoru dovolateľa) nesprávnym právnym názorom, že vyššie označené platobné výmery nie sú vykonateľným exekučným titulom.

Otázka, či správca konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne bol alebo nebol oprávnený vydať platobné výmery, je otázkou týkajúcou sa materiálnej vykonateľnosti a existencie exekučného titulu. Exekučný súd je vždy povinný skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je exekučným titulom v zmysle Exekučného poriadku, najmä či bolo vydané orgánom oprávneným na jeho vydanie. Exekučný súd je povinný skúmať túto podmienku ex offo, a to tak pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ako aj neskôr, počas celého exekučného konania. V prípade zistenia nedostatku materiálnej vykonateľnosti je exekučný súd povinný exekúciu aj bez návrhu zastaviť.

V zmysle § 34 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z.z.“) pohľadávky zrušenej zdravotnej poisťovne na poistnom a poplatku z omeškania prechádzajú zo zákona na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, prípadne na inú zdravotnú poisťovňu, ktorá prevzala poistencov. Tieto pohľadávky nie sú súčasťou konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne.

V dôsledku zrušenia povolenia na zriadenie zdravotnej poisťovne sa P.D.Z.P. zo zákona dostala do likvidácie (§ 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z.). Rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave z 20. apríla. 2001 sp. zn. 7 K 70/2001 bol podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov na majetok poisťovne vyhlásený konkurz. Správca konkurznej podstaty úpadcu v priebehu konkurzného konania vydal platobné výmery, ktoré pripojil k návrhu na vykonanie exekúcie.

Vo všeobecnosti je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Exekučného poriadku). Ustanovenie § 41 ods. 2 Exekučného poriadku vymenúva ďalšie prípady, kedy je možné vykonať exekúciu. Za účinnosti zákona č. 273/1994 Z.z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne; v zmysle § 19 ods. 2 a 3 tohto zákona boli oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poistného. Na konanie, v ktorých boli vydávané, sa v zmysle § 58 zákona č. 273/1994 Z.z. vzťahovali predpisy o správnom konaní. Platobné výmery, ktoré oprávnený označil za exekučné tituly, neboli však vydané zdravotnou poisťovňou, ale správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorý bol poverený (iba) spravovať majetok zdravotnej poisťovne.

Správca konkurznej podstaty má pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prechádza na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom podstaty (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Z ustanovení zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní nevyplýva oprávnenie správcu vydávať akty aplikácie práva – individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Pod správou majetku úpadcu vo vyššie uvedenom zmysle preto nemožno rozumieť výkon práv prislúchajúci orgánu verejnej moci (zdravotnej poisťovne) vrátane schopnosti vydávať individuálne akty aplikácie práva. Správca konkurznej podstaty nenadobúda postavenie orgánu verejnej správy s rozhodovacou právomocou v zmysle právomoci vydávať akty aplikácie práva, má iba právo a povinnosť vykonať všetky nevyhnutné a

---

potrebné právne úkony (napr. podať žalobu, opravné prostriedky a iné) v záujme uspokojenia pohľadávok úpadcu. Postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť správcovi konkurznej podstaty dané len právnou úpravou, ktorá by *expressis verbis* takúto právomoc správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnú úpravu právny poriadok neobsahuje, správca konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré by boli exekučným titulom v zmysle § 41 Exekučného poriadku (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. apríla 2009 sp. zn. 3 MCdo 20/2008).

Predpokladom pre vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a následné vydanie upovedomenia o začatí exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia. Ide o predpoklad, na ktorý súd prihliada z úradnej povinnosti. Exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať, či exekučný titul bol vydaný orgánom vybaveným právomocou na vydanie takéhoto rozhodnutia. Ak takáto právomoc chýba, ide o právny akt nulitný. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa naň tak, akoby neexistoval. Nulitnými právnymi aktmi sú aj platobné výmery vydané v danej veci správcom konkurznej podstaty zaniknutej zdravotnej poisťovne, na základe ktorých oprávnený navrhol vykonať exekúciu. Keďže absentoval exekučný titul, bol výkon rozhodnutia (exekúcia) neprípustný (viď tiež R 56/1995, R 58/1997, R 70/1998, R 72/1998) a súdy exekúciu zastavili v súlade so zákonom.

Z uvedeného vyplýva, že oprávnený neopodstatnene namietol existenciu procesnej vady uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p.

Keďže prípustnosť dovolania oprávneného nemožno vyvodiť z § 239 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

---

51. ROZHODNUTIE

Postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol o odvolaní žalobcu bez toho, aby predtým bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o ustanovenie zástupcu pre odvolacie konanie z radov advokátov, porušuje právo na súdnu ochranu a predstavuje procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2011 sp. zn. 1 Cdo 41/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 22. októbra 2008, č. k. 51 C 303/2007-66 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplata 500 000 Sk s príslušenstvom. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaná nezasiahla do osobnostných práv žalobcu, ktorý sa preto nedôvodne domáha priznania náhrady nemajetkovej ujmy v uvedenej výške (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Za nedôvodnú považoval žalobu aj v časti, ktorou žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (§ 420 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 31. augusta 2009 sp. zn. 5 Co 232/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa obmedzil už len na skonštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p. v spojení s 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom navrhol napadnutý rozsudok zrušiť. Dovolanie odôvodnil poukázaním na celkový postup súdov, najmä na nevykonanie žiadneho z ním navrhovaných dôkazov a neakceptovanie jeho žiadosti o ustanovenie obhajcu.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Dovolaním žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Prípustnosť dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nesprávosti sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či v dôsledku postupu súdov obidvoch stupňov nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký procesne nesprávny postup súdu v občianskom

---

súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Môže ísť napríklad o odňatie práva predniesť (doplniť) návrh, označiť navrhované dôkazné prostriedky, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, zhrnúť na záver pojednávania návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Pokiaľ dovolateľ namieta odňatie možnosti konať pred súdom nevykonaním dokazovania, ktoré súdu navrhol, dovolací súd uvádza, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok neúplnosť skutkových zistení, nezakladá ale procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. (R 37/1993). Nevykonaním žalobcom navrhovaného dokazovania nemohlo preto dôjsť k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Podľa § 30 O.s.p. (v znení účinnom do 31. decembra 2009) účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné pre ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí. Pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov účastníkovi v zmysle citovanej zákonnej úpravy boli stanovené tieto podmienky: a/ účastník musí spĺňať predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, b/ účastník musí požiadať súd o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, c/ ustanovenie zástupcu z radov advokátov účastníkovi je potrebné na ochranu jeho záujmov.

Zo spisu vyplýva, že v podaní doručenom súdu prvého stupňa 28. apríla 2009 požiadal o ustanovenie zástupcu pre konanie z radov advokátov. Odvolací súd rozhodol o odvolaní bez zreteľa na túto žiadosť. Procesný postup odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní žalobcu bez toho, aby sa predtým rozhodlo o žiadosti tohto účastníka o ustanovenie advokáta na odvolacie konanie, je porušením práva na súdnu ochranu a predstavuje vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

---

52. R O Z H O D N U T I E

Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemôže preskúmať správnosť úvahy súdu riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhnutou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 95 ods. 2 O.s.p.).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2011 sp. zn. 2 Cdo 161/2011)

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trebišov uznesením zo 7. decembra 2010 č.k. 2 C 43/2010-193 nepripustil návrh žalobkyne na zmenu žaloby, lebo výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach uznesením z 15. marca 2011 sp. zn. 6 Co 17/2011 odmietol odvolanie žalobkyne. Rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. Odmietnutie odvolania odôvodnil tým, že odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým súd prvého stupňa nepripustil zmenu návrhu, je neprípustné (§ 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd zmenil uznesenie odvolacieho súdu tak, že pripustí zmenu návrhu. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p. Uviedla, že podľa nej sú splnené podmienky na pripustenie zmeny návrhu. Výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, lebo súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie. Pripustenie zmeny žaloby je v danom prípade účelné, preto súd nepripustením zmeny žaloby odňal žalobkyni možnosť pred súdom konať.

Žalovaný 1/ navrhol dovolanie odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaná 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolací súd rozhodol uznesením. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolaním napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky v tomto ustanovení vymenovaných uznesení, preto prípustnosť dovolania žalobkyne z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Vzhľadom na obsah dovolania a so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal dovolací súd, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Vzhľadom na námietky žalobkyne sa dovolací súd zamerl na posúdenie, či žalobkyni nebola postupom súdu odňatá možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak súd postupoval v konaní v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a svojím postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu priznáva právny poriadok.

Zo spisu nevyplýva, že by v konaní došlo k vede uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. O pripustení alebo nepripustení zmeny návrhu rozhoduje súd uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 1 písm. f/ O.s.p.); odvolací súd teda odvolanie proti uzneseniu o nepripustení zmeny návrhu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol v súlade so zákonom.

Dovolací súd dodáva, že zmena žaloby nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Ustanovenie § 95 ods. 1 O.s.p. dáva preto žalobcovi možnosť zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Súd zmenu žaloby nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 95 ods. 2 O.s.p.). Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p., nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2010 sp. zn. 3 Cdo 234/2009). Prípustnosť dovolania preto nemožno vyvodiť ani z § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke, že súd vec nesprávne právne posúdil, dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania v danom prípade nevyplýva z § 239 O.s.p. ani § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ako procesne neprípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

53.
ROZHODNUTIE

Sama skutočnosť, že súd v zákonom ustanovenej lehote nerozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemá za následok odňatie možnosti účastníka konania pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.)

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2001, sp. zn. 2 Cdo 162/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Prešov uznesením z 9. marca 2011 č. k. 10 C 215/2010-51 zamietol návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby: a/ spoločnosťou D. neoprávnené vytlačená rozmnoženina diela – kniha s názvom J. – bola stiahnutá z obehu a zničená a b/ aby sa dosiahla náprava vydaním rovnakého počtu aktualizovaného a žalobcovou autorskou korektúrou odsúhlaseného diela. V odôvodnení uznesenia súd prvého stupňa uviedol, že žalobca odôvodnil návrh na nariadenie predbežného opatrenia porušením zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon), konkrétne tým, že žalovaný dal vytlačiť dielo, na ktorom pracoval žalobca a jeho osobu neuviedol ako autora diela. Podľa názoru súdu prvého stupňa ale žalobca neosvedčil dôvodnosť nariadenia predbežného opatrenia, lebo nevysvetlil, aká bezprostredná ujma mu hrozí, a na základe čoho je žalovaný v danom prípade pasívne legitimovaný. O trovách rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu uznesením z 12. apríla 2011 sp. zn. 12 Co 26/2011 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol zrušiť uznesenia súdov oboch nižších stupňov. Podľa jeho názoru mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súdny v ňom spôsobili prietahy, nedodrжали 30 dňovú lehotu na rozhodnutie o predbežnom opatrení a vec nesprávne právne posúdili.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie v danom prípade smeruje proti takému uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré je v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné. S prihliadnutím na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p.) neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní uviedol, že súdy nedodrжали lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a tým mu odňali možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Možnosť konať pred súdom mu odňali aj nesprávnym právnym posúdením veci.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie nesprávny procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

V zmysle § 75 ods. 4 O.s.p. o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý má náležitosti podľa odseku 2, rozhodne súd bezodkladne najneskôr do 30 dní po doručení návrhu.

Zo spisu vyplýva, že žalobcom podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia vykazoval procesné nedostatky a žalobca ho na základe výzvy súdu musel opakovane dopĺňať.

Plynutie zákonnej lehoty na nariadenie predbežného opatrenia sa nespája s akýmkoľvek návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, ale len s takým návrhom, ktorý spĺňa podmienky príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Ak súd vyzve žalobcu na odstránenie nedostatkov návrhu, nemôže súdu až do obdobia, kým tieto nedostatky žalobca neodstráni, vôbec vzniknúť povinnosť rozhodnúť v lehote do 30 dní (II. ÚS 123/02).

Navyše, z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že nerešpektovanie lehoty ustanovenej zákonom samo osebe neporušuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. Wiesinger c. Rakúsko, rozsudok z 30. októbra 1991, § 60), môže byť však faktorom pri hodnotení, či sa konanie skončilo v primeranej lehote. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva primeranosť dĺžky konania musí byť posudzovaná podľa konkrétnych okolností prípadu berúc do úvahy kritériá uvedené v jeho judikatúre, a to najmä zložitosť veci, správanie účastníka a postup orgánov prejednávajúcich vec, ako aj význam predmetu sporu pre účastníka (napr. Jóri c. Slovenská republika, rozsudok z 9. novembra 2000, § 51). Uvedené kritériá Európsky súd pre ľudské práva teda neaplikuje mechanicky, ale pragmaticky s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu (PL. ÚS 25/01).

Dovolací súd na základe údajov vyplývajúcich zo spisu konštatuje, že sudy oboch nižších stupňov zachovali postup určený Občianskym súdnym poriadkom a o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodli v zákonom stanovenej lehote. Námitka dovolateľa je preto nedôvodná.

Navyše – so zreteľom na vyššie uvedené závery vyplývajúce z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva – treba dodať, že i keby prípadne súd nerozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (po jeho doplnení o zákonom predpokladané náležitosti) v zákonom stanovenej lehote, nemalo by toto pochybenie za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V nadväznosti na to dospel dovolací súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a že prípustnosť dovolania žalobcu z tohto ustanovenia nevyplýva.

Pokiaľ dovolateľ namietol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

54.

R O Z H O D N U T I E

Posúdenie, či v návrhu na obnovu konania uvádzané skutočnosti naplňajú znaky niektorého z dôvodov obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, je v konaní o obnove právnym posúdením veci.

Nesprávne právne posúdenie veci samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. augusta 2011 sp. zn. 6 Cdo 80/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Bratislava V uznesením z 25. februára 2010 č.k. 6 C 7/2010-56 zamietol návrh na obnovu konania vedeného na tomto súde pod sp.zn. 11 C 184/2004 s odôvodnením, že uvádzané skutočnosti nie sú dôvodmi obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací súd uznesením z 29. októbra 2010 sp.zn. 4 Co 161/2010 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa s jeho záverom, na ktorom založil zamietnutie návrhu na obnovu konania.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo podané dovolanie. Dovolateľ namietal, že „súd prvého stupňa konal nesprávnym postupom a odvolací súd vec neprávne posúdil“. V konaní, obnovu ktorého navrhoval (v „pôvodnom“ konaní), bolo odvolanie odmietnuté z dôvodu, že odporca nesúhlasil s jeho procesným úkonom. Za odporcu ale v pôvodnom konaní prejavil nesúhlas s podaním odvolania jeho zástupca, ktorý už nemal spôsobilosť byť účastníkom konania; súd teda v uvedenom konaní „neusledoval podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p.“. Na tomto základe dovolateľ zastáva názor, že nesprávnym postupom odvolacieho súdu mu v danej veci bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Žiadal preto napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa. V danej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v § 239 O.s.p. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia ale v preskúmvanej veci neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Dovolací súd v nadväznosti na to skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. So zreteľom na obsah dovolania sa osobitne zameril na posúdenie, či v konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv v tomto konaní.

Dovolateľ v dovolaní výslovne neuvádza, že v konaní o návrhu na obnovu konania došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. Spochybňuje správnosť postupu a rozhodovania súdov v (inom) konaní, obnova ktorého bola navrhnutá, a v súvislosti s tým sa domáha zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu v pôvodnom konaní, teda nie rozhodnutia vydaného v konaní o návrhu

---

na obnovu konania. Neuvedomuje si dostatočne, že dovolací súd v konaní, v ktorom preskúmava rozhodnutie súdov nižších stupňov o návrhu na obnovu konania, nemôže prihliadať na prípadné nesprávnosti, ku ktorým došlo v (pôvodnom) konaní, obnova ktorého bola navrhnutá.

Treba tiež pripomenúť, že opodstatnenosť námietok dovolateľa, ktoré zopakoval v danom prípade, bola už skôr posúdená v inom dovolacom konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 159/2007, 3 Co 4/2007. Otázka spôsobilosti odporcu byť účastníkom konania v pôvodnom konaní bola riešená v odôvodnení uvedeného uznesenia dovolacieho súdu.

Posúdenie, či dovolateľom uvádzané skutočnosti napĺňajú znaky niektorého z dôvodov obnovy konania, je v konaní o obnovu konania právnym posúdením veci.

Nesprávne právne posúdenie veci považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale možno uplatniť iba vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. Nesprávne právne posúdenie veci samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá, lebo nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd v konaní o návrhu na obnovu konania (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Nakoľko prípustnosť dovolania nemožno v danom prípade vyvodiť z § 239 O.s.p. a v konaní nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný.

55.
ROZHODNUTIE

I keď boli deti zverené predbežným opatrením do starostlivosti otca, zostalo matke zachované právo na zastupovanie maloletých detí aj v exekučnom konaní, v rámci ktorého vymáhala zmeškané výživné za obdobie, po ktoré ich mala vo svojej starostlivosti.

Pokiaľ odvolací súd odmietol jej odvolanie (ako podané neoprávnenou osobou) odňať maloletým deťom možnosť konať pred exekučným súdom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. mája 2011, sp. zn. 6 Cdo 61/2011)

Z odôvodnenia:

Matka maloletých detí (oprávnených) podala v ich zastúpení návrh na vykonanie exekúcie proti ich otcovi (povinnému) na vymoženie nedoplatku výživného. Uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 9. novembra 2007 č. k. 10 C 75/2003-532 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. mája 2008 sp. zn. 12 Co 4/2008 bola povinnému uložená povinnosť prispievať mesačne na výživu maloletých detí (E. 4 000 Sk, M. 3 500 Sk a M. 3 000 Sk). Otec detí je v omeškaní s plnením výživného a na výživnom dlhuje 139 246 Sk.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 12. apríla 2010 č. k 2 Er 42/2009-202 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Súdnemu exekútorovi nepriznal náhradu trov exekúcie. Exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) majúc za to, že „exekúcia sa vedie v rozpore so zákonom“, keďže matka maloletých detí „nebola oprávnená v ich mene vykonávať právne úkony“. V čase podania návrhu na vykonanie exekúcie totiž už bolo súdom nariadené predbežné opatrenie, ktorým bolo matke maloletých detí nariadené, aby deti odovzdala do dočasnej starostlivosti ich otca.

Uvedené uznesenie napadla odvolaním matka oprávnených. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 7. septembra 2010 sp. zn. 17 CoE 157/2010 jej odvolanie odmietol; rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. Odmietnutie odvolania odôvodnil tým, že ho podal ten, kto na odvolanie nebol oprávnený. Matka maloletých detí nebola oprávnenou z exekučného titulu a v exekučnom konaní nemohla vystupovať ani ako ich zákonná zástupkyňa, lebo uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 29. októbra 2008 č. k. 31 P 3000/2008-11 bolo nariadené predbežné opatrenie, ukladajúce jej povinnosť odovzdať maloleté deti do dočasnej starostlivosti ich otca a prispievať na ich výživu. Odvolací súd ustálil, že po nariadení predbežného opatrenia už matka maloletých detí nebola oprávnená zastupovať ich v exekučnom konaní; toto právo, ako zákonnému zástupcovi, patrilo iba ich otcovi. K tomuto záveru dospel odvolací súd výkladom § 28 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o rodine), pričom prihliadol na to, že v čase, keď matka maloletých detí podala návrh na exekúciu, „povinnou osobou z hľadiska vyživovacej povinnosti bola matka detí“.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala matka maloletých detí dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť exekučnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že návrh na exekúciu podala v mene svojich detí na vymoženie zročného výživného za obdobie od 18. júla 2005 do 31. augusta 2008, kedy boli v jej osobnej starostlivosti a ich otec bol zaviazaný na platenie výživného. Vzhľadom na to nepovažovala za právne významné, že deti sú nateraz zverené do starostlivosti otca.

Povinný navrhol dovolanie matky detí v celom rozsahu „zamietnuť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas na tento úkon oprávnená osoba, ktorá je v dovolacom konaní zastúpená advokátom, po prejednaní veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolaním napadnuté uznesenie treba zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu došlo v predmetnom konaní k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). O odňatie možnosti konať pred súdom ide v prípade procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožňuje realizácia procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O odňatie možnosti konať pred súdom ide tiež v prípade, keď súd odmietne odvolanie napriek tomu, že na to neboli dané procesné predpoklady.

Podľa § 22 O.s.p. fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne, musí byť zastúpená zákonným zástupcom. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a/ sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, b/ zastupovanie maloletého dieťaťa, c/ správa majetku maloletého dieťaťa. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Podľa § 28 ods. 3 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Rodičovské práva a povinnosti (vrátane zastupovania maloletého dieťaťa) vykonáva len jeden z rodičov v prípadoch uvedených v § 28 ods. 3 Zákona o rodine. Rodičovské práva a povinnosti uvedené v § 28 ods. 1 Zákona o rodine zostávajú obidvom rodičom zachované aj po rozhodnutí súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Tieto práva a povinnosti zostávajú rodičovi zachované i vtedy, ak súd predbežným opatrením nariadil, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov a aby platil výživné na dieťa.

Predbežným opatrením, ktoré nariadil Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 29. októbra 2008 č. k. 31 P 300/2008-11, bola matke maloletých detí uložená povinnosť odovzdať deti do dočasnej starostlivosti ich otca a prispievať na ich výživu. Tým však neboli obmedzené jej rodičovské práva – právo zastupovať maloleté deti jej zostalo zachované aj po tomto uznesení.

So zreteľom na uvedené považuje dovolací súd za nesprávny názor odvolacieho súdu, že matka nebola oprávnená zastupovať maloletých (oprávnených). Nesprávny je aj záver odvolacieho súdu, že „oprávnenie vymáhať výživné proti druhému rodičovi v exekučnom konaní prislúcha tomu z rodičov, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti“ a že „v deň, keď matka za maloleté deti podávala návrh na exekúciu, už povinnou osobou z hľadiska vyživovacej povinnosti bola matka detí“.

Právo na výživné je osobným právom dieťaťa, nie rodiča, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Ak vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, určenú právoplatným rozhodnutím súdu, povinný rodič neplní, dieťa má právo domáhať sa jej splnenia núteným výkonom. Pri vymáhaní pohľadávok výživného je teda oprávneným dieťa, v prospech ktorého je výživné priznané, a povinným je rodič, ktorému bola uložená povinnosť platiť výživné. Pri zastupovaní maloletého dieťaťa v exekučnom konaní na vymoženie výživného od povinného rodiča sa pripúšťa, aby pri podaní návrhu na exekúciu dieťa zastupoval druhý rodič (R 21/1981).

Matka oprávnených v návrhu na exekúciu, ktorý podala na exekútorskom úrade dňa 19. januára 2009, označila za exekučný titul rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 9. novembra 2007 č. k. 10 C 75/2003-532 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. mája 2008 sp. zn. 12 Co 4/2008, ktorým bola otcovi detí uložená povinnosť prispievať mesačne na výživu E. sumou 4 000 Sk, M. sumou 3 500 Sk a M. sumou 3 000 Sk. V návrhu uviedla, že otec detí je v omeškaní s plnením takto určeného výživného a na výživnom celkom dlhuje 139 246 Sk (4 622,12 €). Návrh na vykonanie exekúcie podala v zastúpení svojich maloletých detí proti povinnému (otcovi detí), ktorý bol v zmysle návrhu na vykonanie exekúcie v omeškaní s plnením výživného. Neobstojí preto záver odvolacieho súdu, že „oprávnenie vymáhať výživné proti druhému rodičovi v exekučnom konaní prislúcha tomu z rodičov, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti“.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie je nielen procesne prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale tiež opodstatnené – vzhľadom na túto procesnú vadu konania nemôže byť napadnuté rozhodnutie správne. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu bez ďalšieho zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. (so zreteľom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia sa v dovolacom konaní nezaoberal otázkou, či vzhľadom na zmenu pomerov nedošlo po nariadení predbežného opatrenia k stretu záujmu matky a jej maloletých detí, ktorý by mal súd viesť k ustanoveniu kolízneho opatrovníka maloletým).

56.

R O Z H O D N U T I E

Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým.

Takýto postup súdu nie je odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p./.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011, sp. zn. 5 Cdo 165/2010).

Z odôvodnenia:

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 3. apríla 2008 č. k. 14 C 117/2005-194 zamietol žalobu o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom súdu; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia nepreukázali existenciu nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. K tomuto záveru dospel po zistení, že nedošlo k zrušeniu uznesenia Krajského súdu Banská Bystrica z 21. februára 1996 sp. zn. 41 Cob 57/1995 [viď § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.)] a postup registrového súdu pri zápise a výmaze obchodnej spoločnosti zodpovedal zákonu (§ 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom). Správny bol aj postup Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý po späťvzatí návrhu uznesením z 21. februára 1996 sp. zn. 41 Cob 57/95 zrušil uznesenie registrového súdu o zápise obchodnej spoločnosti do obchodného registra a konanie zastavil. Nesprávnym nebolo ani uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. apríla 1996 sp. zn. 42 Cob 57/95 o odmietnutí odvolania voči uzneseniu registrového súdu o výmaze obchodnej spoločnosti z obchodného registra. Súd postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, keď bez návrhu začal konanie o zhode medzi skutočným stavom a zápisom v obchodnom registri (§ 200a ods. 2 O.s.p.). Vzhľadom na to, že nie je daný základ nároku na náhradu škody zo zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, súd sa nezaoberal rozsahom a výškou žalobcami uplatnenej škody. Súd prvého stupňa dodal, že existencia nemajetkovej ujmy nebola žalobcami v konaní náležite právne zdôvodnená ani preukázaná (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov) a zákon č. 58/1969 Zb. neupravuje nárok na jej náhradu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 14. apríla 2010 sp. zn. 17 Co 294/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil; žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že odvolacie námietky sú nedôvodné. Vychádzal z toho, že žalobcovia podali na Okresný súd Banská Bystrica 15. februára 1995 návrh na výmaz obchodnej spoločnosti M., v.o.s. z obchodného registra a súčasne aj návrh na zápis obchodnej spoločnosti M., s.r.o. do obchodného registra. O týchto návrhoch rozhodol Okresný súd Banská Bystrica v súlade s § 69 ods. 2 Obchodného zákonníka. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku odvolateľov ohľadom zistenia skutkového stavu veci súdom prvého stupňa v konaní o zhode medzi skutočným stavom a zápisom v obchodnom registri (§ 200a ods. 2 O.s.p.). Tým, že uvedené zápisy vykonal registrový súd súčasne, došlo k splneniu podmienky pre tieto zápisy. Následne po vydaní zákonných rozhodnutí Okresného súdu Banská Bystrica nasledovali zmätočné úkony žalobcov (pred nadobudnutím právoplatnosti uznesenia

---

o zápise spoločnosti s ručením obmedzeným došlo k späťvzatiu návrhu na jej zápis, po právoplatnosti uznesenia o výmaze verejnej obchodnej spoločnosti navrhovateľa chceli vziať späť aj návrh na jej výmaz). Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol o týchto návrhoch v súlade so zákonom. Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob 57/1995 z 21. februára 1996 nebolo možné považovať za nezákonné, lebo nedošlo k jeho zrušeniu v opravnom konaní. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 11. júna 1999 sp. zn. Sr 20/S bolo začaté konanie o dosiahnutie zhody medzi zápisom v obchodnom registri a skutočným stavom, ktoré skončilo zápisom M., s.r.o. do obchodného registra. Odvolací súd poukázal tiež na to, že žalobcovia nevyužili možnosť domáhať sa nápravy v opravných konaniach. V závere rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že žalobcom nevznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z toho, že im v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.sp.). Uviedli, že odvolací súd porušil ich právo na spravodlivý proces, lebo svoje rozhodnutie nečakane založil na iných (nových) záveroch, než súd prvého stupňa. Nové závery videli v konštatovaní odvolacieho súdu, že nevyužili možnosť brániť sa proti rozhodnutiu v opravnom konaní (§ 3 zákona č. 58/1969 Zb.). V ďalšom poukázali aj na (údajný) nesprávny úradný postup súdov, v rámci ktorého boli výmaz M., v.o.s. a zápis M., s.r.o. posudzované ako dva samostatné úkony, a nie ako jeden celok. Dovolatelia nesúhlasili s právnym záverom odvolacieho súdu, ktorý zodpovednosť za vzniknutý stav pripísal žalobcom (v dôsledku zmätočnosti ich procesných úkonov). Namietali správnosť záverov súdov nižších stupňov, že v danom prípade bolo konanie a rozhodovanie súdov v súlade so zákonom.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobcov odmietnuť ako procesne neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Dovolanie žalobcov by vzhľadom na to mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.; povinnosť dovolacieho súdu prihliadať na existenciu procesných väd tejto povahy vyplýva z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcov preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobcovia v dovolaní tvrdia, že im v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) v dôsledku zmeny v právnom posúdení veci odvolacím súdom, ktorou im bola znemožnená reálna a efektívna možnosť skutkovo a právne argumentovať v dvojinštančnom konaní ohľadne nového právneho názoru.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu tých procesných oprávnení (napr. práva zúčastniť sa pojednávania, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom alebo k právnej stránke veci a pod.), ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv v občianskom súdnom konaní.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa zamietol žalobu na náhradu škody s odôvodnením, že nebola preukázaná existencia nároku na jej náhradu (§ 4 ods. 1 a § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.); súdy totiž o návrhoch na výmaz a zápis obchodnej spoločnosti do obchodného registra konali a rozhodovali v súlade so zákonmi. Zákonu zodpovedal aj ich procesný postup o zhode medzi zápisom v obchodnom registri a skutočným stavom (§ 200a O.s.p.). Súdny oboch nižších stupňov v danej veci vychádzali z rovnakých právnych záverov a zhodne konštatovali nenaplnenie základného predpokladu vzniku zodpovednostného vzťahu za škodu – osvojili si zhodný názor, že v konaní nebola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Tak odvolací, ako ak prvostupňový súd zhodne považovali úradný postup súdov za správny a zastávali rovnaký názor, že nevznikol právny vzťah zodpovednosti za škodu, lebo súdne rozhodnutia neboli zrušené ako nezákonné.

Dovolatelia poukazujú na to, že napadnuté rozhodnutie je odôvodnené nielen vyššie uvedenou zhodou záverov prvostupňového a odvolacieho súdu, ale navyše (tiež) poukázaním na ustanovenie § 3 zákona č. 58/1969 Zb, teda tým, že zamietnutie žaloby opodstatňovalo (aj) nevyužitie opravných prostriedkov proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Námietka dovolateľov o nečakaných záveroch odvolacieho súdu je neopodstatnená – jeho konštatovanie vo vzťahu k tým právnym dôvodom, ktoré sú zhodné z pohľadu súdov oboch nižších stupňov, malo iba doplňujúci charakter. Aj po tomto doplnení si zásadný význam zachoval (zhodný) záver súdov, že dôvodom pre zamietnutie žaloby bola skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia pre nezákonnosť (§ 4 zákona č. 58/1969 Zb.).

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade namietanej žalobcami (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ žalobcovia zastávajú názor o odňatí možnosti pred súdom konať nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd uvádza, že právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); samo (prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že procesná prípustnosť dovolania žalobcov nevyplýva ani z § 238, ani z § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto ich dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

57.

R O Z H O D N U T I E

Správca podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov je v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov osobne oslobodený nielen od súdnych poplatkov vyberaných v občianskom súdnom konaní (časť I. Sadzobníka súdnych poplatkov), ale aj od súdnych poplatkov vyberaných za úkony súdov (časť II. Sadzobníka súdnych poplatkov)

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. augusta 2011 sp. zn. 5 MCdo 20/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Prievidza uznesením z 12. augusta 2009 č.k. 9 Ro 101/2009-19 uložil žalobcovi (správcovi), aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatil 6,50 € súdny poplatok za vyhotovenie fotokópií podľa pol. č. 20a sadzobníka súdnych poplatkov s príslušenstvom.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcu uznesením z 30. novembra 2009 sp. zn. 4 Co 290/2009 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V rozhodnutí poukázal na § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) a dospel k záveru, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch je správca priamo oslobodený od súdneho poplatku. Ide o oslobodenie od súdneho poplatku za konanie o návrhu a v zmysle § 4 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch aj za konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcii. Toto oslobodenie od súdnych poplatkov sa však nevzťahuje na náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré sú spoplatnené podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov.

Proti rozhodnutiam súdov nižších stupňov podal na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý navrhol tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vyslovil nesúhlas s právnym názorom súdov, že osobné oslobodenie od súdnych poplatkov sa nevzťahuje na náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré sú spoplatnené podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov. Uviedol, že spoplatneným úkonom je aj každý úkon uvedený v časti II. Sadzobníka – poplatky za úkony súdov. Zákon nerozlišuje súdne poplatky a poplatky uhrádzajúce náklady spojené s úkonmi súdu, ktoré by sa mali odlišovať od súdnych poplatkov ako takých. Takéto rozdelenie súdnych poplatkov nemá oporu v zákone o súdnych poplatkoch. Generálny prokurátor preto zastával názor, že v prípade oslobodenia od poplatkovej povinnosti v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch sa neplatí žiadny súdny poplatok. Je nepochybné, že žalobca bol ako správca oslobodený od akéhokoľvek súdneho poplatku.

Žalobca a žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne.

Generálny prokurátor namieta, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

V zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch je od poplatku oslobodený správca podľa osobitného predpisu (osobitným predpisom je tu zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Pokiaľ účastník konania vykazuje status správcu ustanoveného do funkcie podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie je jeho zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov nijako obmedzené; v opačnom prípade by to bolo v zákone o súdnych poplatkoch vyjadrené.

Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie (porovnaj tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010 sp. zn. 5 Cdo 171/2009).

Súdy oboch stupňov v danom prípade nerešpektovali osobné oslobodenie žalobcu od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch a predmetné ustanovenie interpretovali zužujúco bez toho, aby im zákon o súdnych poplatkoch dával pre to podklad.

So zreteľom to dospel najvyšší súd k záveru, že generálny prokurátor opodstatnene namieta, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd preto tieto rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 a 3 O.s.p.).